

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO**

PLANU URZĄDZENIA LASU

NADLEŚNICTWA OLESZYCE

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W KROŚNIE**

wg stanu na dzień 1 stycznia 2017 r.

Przemyśl 2017 r.

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Przemyślu,
ul. Wysockiego 46a, 37 - 700 Przemyśl, tel. 16 670 52 81, fax. 16 670 55 19
e-mail: sekretariat@przemysl.buligl.pl, <http://www.buligl.pl>

Wykonano na zlecenie

Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie
Krosno 2017

Wykonawca

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu
ul. Wysockiego 46a, 37-700 Przemyśl

Opracował:

mgr inż. Wojciech Paszczuk

SPIS TREŚCI

Wykaz stosowanych skrótów i terminów	5
1. WSTĘP.....	10
1.1. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	10
2. INFORMACJE OGÓLNE	14
2.1. Podstawa prawna, cel i zakres prognozy oddziaływania planu urzędzenia lasu na środowisko	14
2.2. Metody zastosowane przy sporządzaniu <i>Prognozy</i>	15
2.3. Zawartość planu urzędzenia lasu	17
2.4. Główne cele planu urzędzenia lasu	21
2.5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia planu urzędzenia lasu	23
2.6. Powiązania <i>Planu</i> z innymi dokumentami, w tym dokumentami w zasięgu działania Nadleśnictwa, dla których zostały sporządzone strategiczne oceny oddziaływania na środowisko.....	32
2.7. Metody analizy skutków realizacji postanowień planu urzędzenia lasu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	34
2.8. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	35
3. ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA	36
3.1. Istniejący stan środowiska na obszarze Nadleśnictwa	36
3.1.1. Położenie Nadleśnictwa	36
3.1.2. Klimat.....	37
3.1.3. Wody	38
3.1.4. Powietrze.....	38
3.1.5. Gleby	38
3.1.6. Lasy	39
3.1.7. Formy ochrony przyrody występujące w Nadleśnictwie	46
3.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	49
3.3. Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody a gospodarką leśną	49
3.4. Istniejące problemy ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia realizacji planu urzędzenia lasu	50
3.5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji planu urzędzenia lasu	50
4. OCENA WPLYWU PLANU URZĄDZENIA LASU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000.	52
4.1. Oddziaływanie <i>Planu</i> na środowisko.....	52
4.1.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną	52
4.1.2. Oddziaływanie na ludzi.....	54
4.1.3. Oddziaływanie na rośliny i zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione.....	54
4.1.4. Oddziaływanie na wodę	79
4.1.5. Oddziaływanie na powietrze	80

4.1.6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	80
4.1.7. Oddziaływanie na krajobraz.....	81
4.1.8. Oddziaływanie na klimat	81
4.1.9. Oddziaływanie na zasoby naturalne.....	82
4.1.10. Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej	82
4.1.11. Zestawienie zbiorcze wpływu <i>Planu</i> na środowisko	83
4.2. Oddziaływanie <i>Planu</i> na obszary Natura 2000.....	83
4.3. Przewidywane oddziaływanie <i>Planu</i> na integralność obszarów Natura 2000....	92
4.4. Oddziaływanie <i>planu</i> na siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG położone na gruntach Nadleśnictwa Oleszyce ...	92
5. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZASTOSOWANYCH W PLANIE	96
6. DOKUMENTACJA UZUPEŁNIAJĄCA	97
6.1. Mapa przeglądowa obszarów chronionych.....	97
6.2. Literatura i materiały źródłowe wykorzystane w opracowaniu <i>Prognozy</i>	97
7. ZAŁĄCZNIKI.....	100
7.1. Zarządzenie nr 28 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 02 grudnia 2014 r. dotyczące wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie wraz z załącznikiem nr 1	101
7.2. Zarządzenie nr 14 z dnia 28 grudnia 2016 r. wprowadzające zmiany do załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 28 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r. w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie	113
7.3. Opinia Sanitarna Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 07.04.2017 r.....	119
7.4. Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 24.04.2017 r.....	121

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW I TERMINÓW

Stosowane skróty	
Ustawa OOŚ	Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Jest to postępowanie mające na celu ocenę oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityk, strategii, planów lub programów.
LP	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe - państwowa jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, zarządzająca gruntami własności Skarbu Państwa
BULiGL	Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej. Przedsiębiorstwo Państwowe, którego głównym zadaniem jest sporządzanie planów urządzenia lasu, prowadzenie aktualizacji danych o lasach, monitoring lasu itp.
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – instytucja podległa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, której głównym zadaniem jest nadzór nad niektórymi formami ochrony przyrody, prowadzenie ocen oddziaływania na środowisko, wydawanie decyzji środowiskowych itp.
DP	Dyrektywa Ptasia - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.
DS	Dyrektywa Siedliskowa - Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.
SEA	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.
SDF	Standardowy Formularz Danych. Podstawowy dokument opisujący istniejący lub projektowany obszar Natura 2000. Zawiera informacje o obszarze przesyłane do Komisji Europejskiej oraz udostępniane społeczeństwu.
SOO (obszar siedliskowy)	Specjalny obszar ochrony – obszar Natura 2000 wyznaczony w celu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków).
OZW (obszar siedliskowy)	Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty. Obszary siedliskowe, które nie zostały jeszcze formalnie powołane rozporządzeniem Ministra Środowiska, natomiast są już zatwierdzone przez Komisję Europejską.
OSO (obszar ptasi)	Obszar specjalnej ochrony – obszar Natura 2000 ustanowiony w celu ochrony ptaków i ich siedlisk odpowiednim rozporządzeniem Ministra Środowiska.
ZHL	Zasady Hodowli Lasu – branżowy dokument w leśnictwie określający sposoby prowadzenia gospodarki leśnej.
IUL	Instrukcja urządzania lasu – szczegółowe wytyczne dotyczące sposobu sporządzania planu urządzenia lasu.
IOL	Instrukcja ochrony lasu – branżowy dokument zawierający wytyczne w zakresie przeciwdziałania różnorodnym zagrożeniom jakim może być poddany las.

*Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu
dla Nadleśnictwa Oleszyce*

Stosowane skróty	
KZP	Komisja założeń planu. Narada z udziałem instytucji zewnętrznych (np. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska), podczas której zapadają ustalenia dotyczące szczegółowych wytycznych sporządzania planu urządzenia lasu.
NTG	Narada Techniczno-Gospodarcza. Spotkanie na końcowym etapie sporządzania planu urządzenia lasu, którego celem jest dokonanie analizy i oceny gospodarki leśnej nadleśnictwa w okresie poprzednich 10 lat oraz akceptacja przyjętych założeń i ustaleń nowego planu urządzenia lasu
KPP	Komisja Projektu Planu – końcowa narada w formie debaty publicznej mająca na celu dyskusję na projektem planu urządzenia lasu oraz oceną oddziaływania planu na środowisko.
Zarządzenie 28/2014 z późn. zm.	Zarządzenie nr 28/2014 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r. Z uwzględnieniem zmian wynikających z zarządzenia nr 14 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 28 grudnia 2016 r, dotyczące wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie
PTOP	Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
KOO	Stowarzyszenie "Komitet Ochrony Orłów"
Przedmiot ochrony	W przypadku obszaru Natura 2000 jest to gatunek lub siedlisko, dla którego ochrony utworzony został dany obszar. Te gatunki lub siedliska są wyszczególnione w SDF-ie z oceną ogólną A, B lub C. Gatunki wyszczególnione w SDF-ie z oceną D nie są przedmiotem ochrony.
Siedlisko przyrodnicze	Oznacza siedlisko przyrodnicze wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej
Czynniki abiotyczne	Przyczyny klimatyczne, glebowe np. wiatr, zakłócenie stosunków wodnych, susza, przymrozki itp.
Czynniki biotyczne	Czynniki „ożywione”: owady, grzyby, zwierzyzna, bakterie itp.
Przebudowa	Różnego rodzaju zabiegi zmierzające do takiej zmiany w budowie i strukturze drzewostanu, aby w lepszy sposób spełniane były wszystkie funkcje lasu. Polega np. na zmianie składu gatunkowego drzewostanu, na przemianie struktury wiekowej itp.
Plan urządzenia lasu (PUL)	Podstawowy dokument planistyczny z zakresu gospodarki leśnej. Sporządzany jest dla każdego nadleśnictwa na okres 10 lat i określa całość zadań związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej w tym okresie. Sporządzenie planu urządzenia lasu jest obowiązkiem wynikającym z Ustawy o lasach. W tekście opracowania analizowany projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Komańcza na lata 2016-2025 nazywany jest „Planem”.
Prognoza oddziaływania na środowisko	Jest to dokument sporządzany w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Prognoza jest opracowaniem analitycznym, w ramach którego dokonuje się oceny przewidywanego wpływu ustaleń ocenianego dokumentu na środowisko.
Program ochrony przyrody (POP)	Część planu urządzenia lasu. Zawiera kompleksowy opis stanu środowiska na obszarze nadleśnictwa wraz z zaleceniami ochronnymi i modyfikacjami gospodarki leśnej pod kątem ochrony przyrody.
Etat cięć rębnych (miąższościowy)	Określa maksymalną możliwą do pozyskania miąższość drewna w całym okresie obowiązywania Planu w użytkowaniu rębnym.

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu
dla Nadleśnictwa Oleszyce

Stosowane skróty	
Powierzchniowy etat pielęgnowania drzewostanów	Określa powierzchnię przewidzianą do pielęgnowania, jaką trzeba obligatoryjnie wykonać w 10 - leciu
Odnawianie	Ponowne wprowadzenie roślinności leśnej (drzew) na powierzchnię leśną, uprzednio objętą użytkowaniem rębny, czyli wycinką drzew. Może mieć charakter odnowienia naturalnego lub sztucznego.
Zalesianie	Wprowadzenie roślinności leśnej na powierzchnię nie będącą lasem – łąkę, pastwisko, rolę, nieużytek itp.
Melioracje agrotechniczne	System zabiegów polegających na odpowiednim przygotowaniu powierzchni przed i po zrębie: usunięcie podszytów, uprzątnięcie powierzchni itp.
Pielęgnowanie gleby	Są to zabiegi we wczesnych fazach młodego lasu (uprawy) polegające na wykaszaniu roślinności zachwaszczającej glebę i ocieniającej młode drzewka
Zabiegi pielęgnacyjne	Zbiorcza grupa zabiegów na potrzeby analiz, w skład której wchodzi czyszczenia i trzebieże
Czyszczenia wczesne (CW) i późne (CP)	Zabiegi w nieco starszych uprawach oraz w młodnikach polegające głównie na tzw. „selekcji negatywnej”, czyli usuwaniu drzew chorych, złych jakościowo, przegęszczeń, niekorzystnych domieszek itp.
Trzebieże (TW – trzebieże wczesne lub TP – trzebieże późne)	Zabiegi w starszych drzewostanach (zazwyczaj od ok. 20 lat do czasu użytkowania rębego) polegające na selekcji pozytywnej, czyli wyborze najlepszych drzewek i usuwaniu osobników, które im przeszkadzają we wzroście. Usuwane są pojedyncze drzewa, zazwyczaj niezgodne z TD lub typem siedliskowym lasu oraz drzewa, które wykazują objawy zamierania (przygłuszone). Drzewa te następnie są na miejscu pozbawiane gałęzi (okrzesywane) i wyciągane z lasu.
Rębnie	Sposoby zagospodarowania lasu, polegające na takim usunięciu drzew z powierzchni, aby w optymalny sposób przygotować środowisko na pojawienie się młodego pokolenia drzew, zgodnie z ich wymaganiami siedliskowymi i świetlnymi. Zabiegi rębne oprócz wycięcia drzewostanu obejmują też jego odnowienie, czyli przygotowanie gleby i wprowadzenie młodego pokolenia lasu.
Rb I (zupełna)	Wycięcie lasu na powierzchni maksymalnie do 6 ha w celu odnowienia gatunków światłolubnych, głównie sosny na ubogich siedliskach a także olszy na siedliskach olsów.
Rębnie złożone	Zbiorcza grupa złożona z rębni: II, III, IV i V, przyjęta na potrzeby analiz.
Rb II (częściowa)	<i>Polega na stopniowym, systematycznym usuwaniu części drzew w kolejnych kilku etapach, tak aby najpierw doprowadzić do naturalnego obsiewu gatunków docelowych a później stopniowo dopuszczać do nich więcej światła celem polepszenia wzrostu. Stosowana głównie do odnawiania drzewostanów dębowych lub bukowych.</i>
Rb III (gniazdowa)	Polega na takim usunięciu drzewostanu, aby możliwe było odnowienia drzewostanu mieszanego (wykorzystywana w celu przebudowy drzewostanów). W pierwszej kolejności użytkowanie i odnowienie wykonywane jest na niewielkich gniazdach, gdzie zapewniona jest osłona cieniostojnym gatunkom a następnie usuwa się drzewostan między gniazdami celem odnowienia gatunkami bardziej światłolubnymi.
Rb IV (stopniowa)	Polega na stosowaniu zróżnicowanych cięć w obrębie jednej powierzchni celem odnowienia drzewostanów zróżnicowanych wiekowo i przestrzennie
Rb V	Polega na jednostkowym lub grupowym usuwaniu drzew w obrębie

*Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu
dla Nadleśnictwa Oleszyce*

Stosowane skróty	
(przerębowa)	powierzchni, co zapewnia kształtowanie procesu odnowienia zróżnicowanego w przestrzeni i czasie. Odpowiednia dla wielowarstwowych drzewostanów z dużym udziałem gatunków cienioznośnych (głównie jodły).
Rębnia IIIAU, IIIBU, IVDU	Cięcia uprzątające w rėbniach złoŹonych. Polegają na wykonaniu ostatniego etapu w rėbni złoŹonej, czyli usunięcia drzew z powierzchni między gniazdami. W efekcie tego cięcia na powierzchni pozostaje wyłącznie młode pokolenie drzew oraz ewentualnie pozostawione fragmenty starodrzewu.
Typ drzewostanu (TD)	Jest to skład gatunkowy drzewostanu, ustalony dla dojrzałego drzewostanu. W TD zapisuje się gatunki wg rosnącego udziału. Np. TD: So-Jd-Db oznacza, że w wieku dojrzałości drzewostan powinien się składać w większości z dębu, z mniejszym udziałem jodły i sosny
KO	Klasa odnowienia. Do klasy odnowienia zaliczane są drzewostany, w których rozpoczęto proces przebudowy rėbnią złoŹoną i w których występuje odnowienie na co najmniej 30% powierzchni.
KDO	Drzewostan przygotowany do odnowienia w ramach rėbni złoŹonej – wycięte, ale nie odnowione jeszcze gniazda. Jest to stan przejściowy, po którym drzewostan przechodzi w klasę odnowienia.
TSL	Typ siedliskowy lasu. Jednostka klasyfikacji siedlisk leśnych ustalona na podstawie badań gleby oraz opisu runa i drzewostanu. TSL opisuje potencjalne możliwości produkcji siedliska w zależności od trzech czynników: żyzności gleby, jej wilgotności oraz położenia w terenie (wysokość n.p.m., makrorzeźba). Siedliska dzielą się na bory, bory mieszane, lasy mieszane i lasy a w ramach tych grup na suche, świeŹe, wilgotne, bagienne i łęgowe.
SILP	System Informatyczny Lasów Państwowych. Jednolity system informatyczny słuŹący do zarządzania przedsiębiorstwem Lasy Państwowe. Zawiera m.in. dane dotyczące opisu lasu oraz zadania wynikające z planu urządzenia lasu.
LMN	Leśna Mapa Numeryczna. Zestaw map (warstw) w postaci elektronicznej, sporządzonych według ściśle określonych zasad, powiązany z SILP-em, słuŹący wizualizacji danych oraz analizom przestrzennym.
MiąŹszość	Jest to objętość drewna mierzona w m ³ . Podstawowy wskaźnik zasobów. Określa się ogólną miąŹszość drewna w całym nadleśnictwie, czyli tzw. zapas drzewostanów, oraz przeciętną miąŹszość na 1 hektar zwaną zasobnością.
Zasięg nadleśnictwa	Terytorialny zasięg działania nadleśnictwa obejmujący zarówno grunty będące w stanie posiadania nadleśnictwa, jak też wszystkie pozostałe grunty (zazwyczaj są to granice gmin i powiatów)
Starodrzew	Na potrzeby niniejszej Prognozy przyjęto, że za starodrzew uznaje się drzewostan, w którym wiek gatunku panującego jest większy niż 100 lat. Do tej grup włączono także spełniające to kryterium drzewostany w KO i KDO.
Udział wg gatunków panujących	Każdy drzewostan (czyli fragment lasu o w miarę jednolitych cechach takich jak wiek, skład, struktura, siedlisko itp.) składa się z jednego lub więcej gatunków. Jeżeli do analiz przyjmowany jest tylko gatunek panujący w danym drzewostanie (czyli ten o największym udziale) to powierzchnia całego drzewostanu traktowana jest jako powierzchnia, na której rośnie tylko gatunek panujący. Ponieważ większość zabiegów jest projektowana pod kątem gatunku panującego, ten sposób analiz zazwyczaj przyjmuje się w pracach urządzeniowych. Na przykład drzewostan

*Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu
dla Nadleśnictwa Oleszyce*

Stosowane skróty	
	o powierzchni 2 ha składający się z sosny i dębu, gdzie sosna zajmuje 70% powierzchni a dąb 30%, przy analizach pod względem gatunków panujących jest traktowany tak, jak gdyby rosła tam tylko sosna.
Udział wg gatunków rzeczywistych	Każdy drzewostan (czyli fragment lasu o w miarę jednolitych cechach takich jak wiek, skład, struktura, siedlisko itp.), składa się z jednego lub więcej gatunków. W tym przypadku do analiz przyjmuje się faktyczny udział gatunków w składzie. Na przykład, jeżeli w drzewostanie o powierzchni 2 ha, 70% zajmuje sosna a 30% dąb, oznacza to, że w analizach i zestawieniach dla sosny przyjęto powierzchnię 1,4 ha a dla dębu – 0,6 ha.
Użytkowanie rębne	Dotyczy pozyskania drewna w efekcie realizacji rębni, czyli procesu usunięcia starego drzewostanu i odnowienia powstałej powierzchni młodym. Użytkowanie rębne ma więc miejsce w drzewostanach starych, dojrzałych.
Użytkowanie przedrębne	Dotyczy pozyskania drewna w drzewostanach młodszych, w efekcie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych: czyszczeń późnych i trzebieży

1. WSTĘP

1.1. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Oleszyce na okres od 01.01.2017 do 31.12.2026 r. (zwana dalej *Prognozą*). Jej celem jest określenie wpływu planu u. l. na środowisko, w szczególności na siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt i ich siedliska, będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000. Opracowanie zawiera ogólne informacje o podstawach prawnych sporządzania planu urządzenia lasu i prognozy, ich powiązaniach z innymi dokumentami, krótką charakterystykę dokumentu jakim jest plan urządzenia lasu oraz informacje o metodach i źródłach danych wykorzystanych przy sporządzaniu niniejszej *Prognozy*.

Prognoza oddziaływania *Planu* na środowisko została opracowana na podstawie umowy Nr ZR-2710-6/14 z dnia 12.02.2015 r., zawartej pomiędzy Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie a Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano głównie metody analiz przestrzennych w odniesieniu do danych zamieszczonych w *Planie*, a w szczególności w opisach taksacyjnych, bazach danych i na warstwach numerycznych.

Dane o występowaniu siedlisk przyrodniczych i gatunków zebrano w oparciu o informacje będące w posiadaniu Nadleśnictwa Oleszyce, RDLP w Krośnie, PTOP, KOO, RDOŚ w Rzeszowie, WIOŚ, GIOŚ, ZBS PAN, zgromadzono podczas urzędniowych prac inwentaryzacyjnych oraz zawarte w publikacjach i materiałach niepublikowanych. Ocenę wyników analiz oparto głównie na wiedzy eksperckiej oraz informacjach zawartych w stosownych publikacjach naukowych.

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce na okres od 01.01.2017 do 31.12.2026 r. (zwany dalej *Planem*) jest podstawowym dokumentem, na którym opiera się gospodarka leśna. Obowiązek sporządzania planu urządzenia lasu jest wymogiem prawnym, gdyż gospodarowanie lasem i jego zasobami w nadleśnictwie według zasady zrównoważonego rozwoju może odbywać się tylko według ważnego (zatwierdzonego przez Ministra Środowiska) planu.

Plan obejmuje:

- ogólny opis lasów Nadleśnictwa zawierający wyniki inwentaryzacji stanu lasu, ocenę gospodarki Nadleśnictwa w ubiegłym 10-leciu, plan na kolejne 10-lecie oraz zestawienia tabelaryczne i wykazy,
- program ochrony przyrody, zawierający opis środowiska przyrodniczego oraz metod jego ochrony i modyfikacji zaplanowanych zabiegów gospodarczych pod kątem ochrony przyrody,
- opis taksacyjny lasu, zawierający szczegółową inwentaryzację, ocenę stanu lasu, projektowane zabiegi gospodarcze i ochronne,
- plany, zawierające wykazy cięć rębnych, przedrębnych i hodowli,
- materiały kartograficzne (mapy o różnej treści i skali),
- leśną mapę numeryczną, zawierającą bazy geometryczne zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa, której dane przechowywane są w formacie wektorowym.

Główne cele planu urządzenia lasu zawarte są w Instrukcji urządzania lasu, są to zachowanie ekosystemów leśnych przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewnienie równowagi pomiędzy wszystkimi funkcjami lasu.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie objętym *Planem* (czyli w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej), ustalonych na różnych szczeblach planowania, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach Unii Europejskiej (siedliskowej i ptasiej), konwencjach (o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej), programach (Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej).

Plan jest powiązany z różnymi innymi dokumentami planistycznymi obejmującym obszar Nadleśnictwa, w tym głównie planami urządzenia lasu sąsiednich nadleśnictw (Narol, Lubaczów, Jarosław i Sieniawa należącymi do RDLP Krosno oraz Józefów należące do RDLP Lublin), planami zagospodarowania przestrzennego, itp. W toku analizy nie stwierdzono, aby był możliwy do wykazania negatywny łączny wpływ na środowisko ustaleń *Planu* i wymienionych dokumentów.

Nadleśnictwo Oleszyce, obejmujące powierzchnię 11801,68 ha, położone jest północno-wschodniej części województwa podkarpackiego, na terenie czterech gmin (Oleszyce, Stary Dzików, Cieszanów należące do powiatu lubaczowskiego i Wiązownica wchodząca w skład powiatu jarosławskiego) oraz miasta Oleszyce i miasta Cieszanów.

Lesistość w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Oleszyce wynosi 42,72%. Lasy ochronne w Nadleśnictwie Oleszyce występują na 47,93% powierzchni leśnej. Głównymi gatunkami tworzącymi drzewostany są: sosna i buk, których udział powierzchniowy wynosi odpowiednio 65,49% i 9,09%. Dominującym siedliskowym typem lasu (TSL) są: bory mieszane (BM) – 36,20%, lasy (L) – 34,13% oraz lasy mieszane (LM) – (28,02%). W ujęciu wilgotnościowym przeważają siedliska wilgotne – 60,43% w tym: bór mieszany wilgotny (BMw) – 23,52%, las wilgotny (Lw) – 22,30%, las mieszany wilgotny (LMw) – 14,61% i las łęgowy (Lł) – 0,89%.

Na terenie Nadleśnictwa Oleszyce, wśród wyróżnionych podtypów gleb, największą powierzchnię zajmują gleby opadowoglejowe właściwe (OGw), występujące na 13,51% ogólnej powierzchni nadleśnictwa. Wśród pozostałych podtypów gleb największą powierzchnię zajmują: gleby gruntowoglejowe właściwe (Gw) – 11,58% i gleby rdzawe brunatne (RDbr) – 8,56 %.

Klimat cechują głównie wpływy kontynentalne. Średnia temperatura roczna zwykle zamyka się tu w przedziale od +8,9°C do +9,15°C, natomiast roczne sumy opadów atmosferycznych wynoszą 610-860 mm.

Szereg elementów środowiska przyrodniczego Nadleśnictwa objętych jest ochroną prawną. Do wielkoobszarowych form ochrony przyrody należą: Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz obszar Natura 2000 „Lasy Sieniawskie” PLH180054. Pozostałe formy ochrony przyrody występujące na terenie Nadleśnictwa to: pomniki przyrody (61 obiektów) i użytki ekologiczne (22 obiektów). Pulę elementów chronionych uzupełniają stanowiska 26 roślin oraz 127 gatunków zwierząt chronionych.

Obszary potencjalnie objęte znaczącym oddziaływaniem to tereny przewidziane do przedsięwzięć w rozumieniu odpowiedniego rozporządzenia Rady Ministrów oraz obszary Natura 2000. *Plan* nie zawiera zapisów wyznaczających ramy do późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Do głównych problemów ochrony środowiska na terenie Nadleśnictwa zaliczono: brak dokładnych inwentaryzacji zwierząt i roślin podlegających ochronie, brak jednoznacznych wytycznych odnośnie postępowania w siedliskach przyrodniczych.

Ewentualny brak realizacji ustaleń *Planu* niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Przede wszystkim jego sporządzenie jest wymogiem ustawowym, z którego nie można zrezygnować. Brak realizacji *Planu* może spowodować niekontrolowane użytkowanie zasobów drzewnych, ograniczenie dostarczania na rynek odnawialnego surowca jakim jest drewno, opóźnienie w procesach przebudowy drzewostanów, zarastanie siedlisk nieleśnych itp.

W ramach *Prognozy* oddziaływania pozostałych do wykonania ustaleń *Planu* na środowisko, przeanalizowano:

- Oddziaływanie na różnorodność biologiczną na 3 poziomach: genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym. Wskazano zapisy umieszczone w *Planie*, pozwalające zminimalizować ryzyko obniżenia różnorodności biologicznej poprzez stosowanie właściwych naturalnych składów gatunkowych, ochronę stanowisk i siedlisk gatunków.
- Oddziaływanie na rośliny i zwierzęta. Przeprowadzono analizy dla grup gatunków: a) „naturowych”, b) chronionych i rzadkich, c) chronionych i częstych. Nie stwierdzono, aby zapisy *Planu* w połączeniu z ich modyfikacjami zamieszczonymi w programie ochrony przyrody mogły powodować istotne zagrożenie dla tych gatunków.
- Oddziaływanie na wodę – ustalenia *Planu* nie wpływają negatywnie na wody znajdujące się na terenie Nadleśnictwa.
- Oddziaływanie na powietrze – nie stwierdzono negatywnego wpływu zapisów *Planu* na powietrze atmosferyczne.
- Oddziaływanie na krajobraz – w ochronie krajobrazu mają pomóc zaplanowane w programie ochrony przyrody wskazania dotyczące utrzymania różnorodności biologicznej, zachowania bądź restytucji stref ekotonowych, kształtowania granicy polno-leśnej.
- Oddziaływanie na klimat – gospodarka leśna poprzez promowanie trwałego rozwoju lasów w Polsce sprzyja zachowaniu korzystnego wpływu lasów na klimat, akumulację CO₂ oraz zapobieganie powstawaniu pożarów (jako czynnika uwalniającego CO₂).
- Oddziaływanie na zasoby naturalne – głównym celem planowania urządzeniowego jest zapewnienie trwałości i ciągłości użytkowania zasobów przyrodniczych, głównie odnawialnego surowca, jakim jest drewno. Nie stwierdzono, aby ustalenia *Planu* mogły oddziaływać negatywnie na inne zasoby naturalne.
- Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej – nie stwierdzono negatywnego wpływu na te elementy.

Osobno analizowanym i ocenianym zagadnieniem jest wpływ ustaleń *Planu* na siedliska przyrodnicze. Przeprowadzono analizę oddzielnie dla każdego siedliska

przyrodniczego. W żadnym wypadku nie wykazano możliwego, znacząco negatywnego wpływu realizacji zapisów *Planu*, natomiast wykazano pozytywny wpływ związany z procesem przebudowy na siedliskach lasowych, między innymi dzięki zastosowaniu odpowiednich typów drzewostanu (TD). Sposób ich doboru wyklucza możliwość wprowadzenia gatunków niepożądanych w obręb siedlisk przyrodniczych, jednocześnie wskazując jaki skład gatunkowy powinien być kształtowany w trakcie cięć rębnych i przedrębnych. Będzie to miało pozytywny wpływ na stan leśnych siedlisk przyrodniczych.

W toku analizy zapisów *Planu* nie stwierdzono negatywnego wpływu na integralność obszarów Natura 2000. Również analiza rozwiązań alternatywnych nie wskazała na konieczność modyfikacji w tym zakresie. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów *Planu* odbywał się podczas Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej, do udziału w których byli zapraszani również przedstawiciele społeczeństwa.

Wniosek: Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce nie wpłynie znacząco negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów oraz spójność sieci Natura 2000.

2. INFORMACJE OGÓLNE

2.1. PODSTAWA PRAWNA, CEL I ZAKRES PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA PLANU URZĄDZENIA LASU NA ŚRODOWISKO

Prognoza oddziaływania *Planu* na środowisko została opracowana na podstawie umowy Nr ZR-2710-6/14 z dnia 12.02.2015 r. zawartej pomiędzy Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie a Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu.

Zakres prac został uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Lasów Państwowych w Krośnie (jako sporządzającego projekt planu) z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Rzeszowie. Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w Prognozie określony został w piśmie RDOŚ w Rzeszowie z dnia 31.10.2014 r.

Prognoza sporządzona została wg stanu na dzień 01.01.2017 r. Dotyczy zadań zaprojektowanych do wykonania w trakcie obowiązywania PUL i zawiera:

- a) Informacje o zawartości, głównych celach oraz powiązaniach z innymi dokumentami, w tym: opis zawartości, dane dotyczące obszaru, zestawienie powierzchni wraz z informacją o powierzchni planowanych gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz zestawienie zadań (nazwanych i wymienionych w ustawie o lasach i oraz w stosownej decyzji Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu), krótki opis celów projektowanego dokumentu oraz powiązania funkcjonalne z innymi dokumentami na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, sporządzone na podstawie obowiązujących aktów prawnych, ogólną analizę potencjalnego wpływu zapisów planu urządzenia lasu na obszary Natura 2000, gatunki i ich siedliska;
- b) Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu *Prognozy* obejmujące: opis przyjętej metodyki sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu na podstawie dostępnych inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków oraz wyszczególnienie wykorzystanych do sporządzenia *Prognozy* dokumentów i materiałów, dla zakresu prognozy określonego w art. 51 ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie (OOŚ).
- c) Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania, w tym: opis metody monitorowania realizacji obligatoryjnych zadań gospodarczych przez organ nadzorujący.
- d) Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.
- e) Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.
- f) Analizę i ocenę następujących zagadnień:
 - istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu, określenie potencjalnych zmian w ich stanie w przypadku zaniechania realizacji wskazań planu urządzenia lasu,

- stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- zidentyfikowanych problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.),
- celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z postanowień art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą OOS.

Wymóg przeprowadzenia „odpowiedniej oceny oddziaływania”, na zasadach określonych w ustawie OOS, dla projektów polityk, strategii, planów i programów oraz zmian do takich dokumentów, a także planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 a nie będących bezpośrednio związanymi z ochroną obszaru Natura 2000 lub proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty, lub nie wynikają z tej ochrony, nakłada art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Stopień szczegółowości *Prognozy*, zgodnie z art. 53 ustawy OOS, został dostosowany do zawartości i stopnia szczegółowości dokumentu którego dotyczy. Uwzględniono również uzgodnienie przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planów urządzenia (pismo znak: WPN.410.3.30.2014.GR-2 z dnia 31.10.2014) oraz analogiczne uzgodnienie z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym z Rzeszowie (pismo znak: SNZ.9020.2.36.2014.RD z dnia 15.10.2014 r.)

2.2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU *PROGNOZY*

Sporządzanie *Prognozy* wymaga zastosowania wielu metod analiz i oceny. Najważniejszym elementem prac jest zbiór dostępnych informacji o terenie. Zgodnie z Art. 51. ust. 1 ustawy OOS, „informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu”. Pierwszym krokiem było zatem zebranie informacji i dostępnych danych na temat występowania i lokalizacji gatunków i siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000, położonych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa oraz innych danych opisujących stan środowiska przyrodniczego. Część tych informacji została zebrana podczas prac nad *Planem*; zostały one zamieszczone w dokumentach opisowych: elaboracie, programie ochrony przyrody a także w opisie taksacyjnym lasu. Są to informacje o występowaniu siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt itp. Aktualna wiedza na temat tych siedlisk i gatunków jest w większości

wynikiem przeprowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych. Znaczna część danych o siedliskach pochodzi z inwentaryzacji przeprowadzonej w 2007 r. przez Lasy Państwowe, zweryfikowanej w 2016 roku. Informacje o chronionych gatunkach uzyskano z inwentaryzacji LP z 2007 r., materiałów nadleśnictwa, danych zebranych przy opracowywaniu projektu Planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Lasy Sieniawskie, wyników obserwacji wykonanych w trakcie sporządzania *Planu*, a także innych materiałów zebranych w trakcie pracy nad dokumentem.

Ponieważ głównym elementem prognozy wpływu na środowisko są zaplanowane zabiegi gospodarcze zapisane w *Planie* w formie szczegółowych wskazań, podstawową metodą analizy wpływu tych zabiegów na środowisko jest porównanie w układzie przestrzennym rozmieszczenia zaplanowanych zabiegów z danymi o elementach środowiska przyrodniczego. Analizę tę przeprowadzono w dwóch postaciach:

- porównanie przestrzenne za pomocą technik GIS,
- zestawienie danych w tabelach, uzyskanych z bazy danych zawierającej informacje o planowanych zabiegach.

Techniki GIS umożliwiły wykonanie przestrzennych analiz rozmieszczenia zaplanowanych zabiegów w odniesieniu do lokalizacji wybranych obiektów przyrodniczych takich jak: miejsca występowania gatunków ptaków, siedliska przyrodnicze, obiekty chronione itp. W pierwszej kolejności dokonano wytypowania obszarów zainteresowania, czyli siedlisk przyrodniczych, stanowisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt, obszarów będących potencjalnymi siedliskami bytowania wybranych gatunków ptaków. Na tak wytypowane obszary zostały nałożone mapy (warstwy) zaplanowanych zabiegów. W ten sposób zidentyfikowano potencjalne obszary konfliktowe, które następnie szczegółowo przeanalizowano pod kątem rodzaju zaplanowanego zabiegu i stopnia wpływu tego zabiegu na określony gatunek, siedlisko itp.

Dla wytypowanych obszarów konfliktowych wykonano tabele pomocnicze w formie wykazów i zestawień sumarycznych. Tabele te uzyskano w wyniku kwerend do bazy danych Nadleśnictwa. Zawierały one wykazy wydzieleń leśnych w granicach określonych obszarów konfliktowych z wyszczególnionymi rodzajami zabiegów oraz powierzchnią tych zabiegów. Uzyskane wykazy i zestawienia były analizowane i oceniane, a wyniki tych analiz wyszczególniono w macierzach w tekście opracowania.

Zabiegi pogrupowano następująco: rębnie (z podziałem na formy rębni), cięcia pielęgnacyjne (TP, TW, CP, CW) i odnowienia. Należy jednak zaznaczyć, że ogólna powierzchnia zaplanowana do zabiegów nie wynika wprost z sumy powierzchni tych trzech grup, ponieważ zabiegi w uprawach dotyczą w przeważającej większości tej samej powierzchni na której wykonywane są rębnie. Tak więc łączna powierzchnia zaplanowanych zabiegów to w zasadzie powierzchnia dwóch pierwszych grup: rębni i cięć pielęgnacyjnych.

Oceny poszczególnych parametrów środowiska oraz wpływu *Planu* na te parametry polegały głównie na ocenie eksperckiej, wynikającej z przeprowadzonych wcześniej analiz i uzyskanych tabel i zestawień.

W *Prognozie* zostały przywołane zestawienia i tabele zamieszczone w programie ochrony przyrody i elaboracie. W większości przypadków odwoływano się do zapisów *Planu*, bez ich szczegółowego przytaczania w *Prognozie*, ze względu na konieczność zachowania logicznego układu oraz spójności opracowania.

Przy określaniu wymagań ekologicznych oraz zagrożeń dla poszczególnych gatunków i siedlisk korzystano głównie z publikacji MŚ „Poradniki ochrony siedlisk

i gatunków – przewodnik metodyczny” oraz podręczników metodycznych opracowanych przez Generalny Inspektorat Ochrony Środowiska, służących do oceny stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt z załączników I i II Dyrektywy siedliskowej oraz ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej. W przypadku ustalania naturalnych składów gatunkowych drzewostanów w ramach zbiorowisk leśnych oparto się na pracy „Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski” pod red. J.M. Matuszkiewicza.

2.3. ZAWARTOŚĆ PLANU URZĄDZENIA LASU

Zawartość *Planu* określa ustawa z dnia 28.09.1991 r. o lasach.

Zgodnie z art. 18, ust. 4. ustawy o lasach, plan urządzenia lasu powinien zawierać w szczególności:

- 1) opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, w tym:
 - a) zestawienie powierzchni lasów, gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz lasów ochronnych,
 - b) zestawienie powierzchni lasów z roślinnością leśną (uprawami leśnymi) według gatunków drzew w drzewostanie, klas wieku, klas bonitacji drzewostanów oraz funkcji lasów;
- 2) analizę gospodarki leśnej w minionym okresie;
- 2a) program ochrony przyrody;
- 3) określenie zadań, w tym w szczególności dotyczących:
 - a) ilości przewidzianego do pozyskania drewna, określonego oddzielnie jako etat miąższościowy użytków rębnych oraz etat powierzchniowy użytków przedrębnych,
 - b) zalesień i odnowień,
 - c) pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej,
 - d) gospodarki łowieckiej,
 - e) potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej.

Szczegółowe warunki i tryb sporządzania planu urządzenia lasu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. (Dz. U z 2012 r., poz. 1302).

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce na lata 2017-2026 składa się z następujących części:

1. Ogólny opis lasów Nadleśnictwa,
2. Program ochrony przyrody,
3. Opisy taksacyjne,
4. Wykaz projektowanych cięć użytkowania rębного,
5. Materiały kartograficzne.

Najbardziej istotnym elementem *Planu*, podlegającym ocenie wpływu na środowisko, są zaprojektowane zadania i wskazania gospodarcze. Zadania

gospodarcze stanowią podsumowanie wszystkich prac w Nadleśnictwie z danego zakresu i są elementem wyszczególnionym w decyzji Ministra Środowiska o zatwierdzeniu *Planu*. Natomiast wskazania gospodarcze są propozycją wykonania pewnych czynności w każdym konkretnym wydzieleniu, w celu osiągnięcia założeń i celów *Planu*. Propozycja ta jest przez gospodarza terenu na bieżąco weryfikowana i wykonywana na podstawie aktualnego stanu lasu oraz bieżących potrzeb. Poziom szczegółowości zaprojektowanych czynności jest różny. Prawidłową ocenę wpływu na środowisko można przeprowadzić, znając poziom szczegółowości każdego rodzaju czynności, z jakim zostały one zapisane w *Planie* (tab. 1).

Tab. 1. Przedstawienie stopnia szczegółowości wskazań gospodarczych, zadań i innych ustaleń Planu.

Rodzaj zabiegu lub zapisu w planie u.l.	Szczegółowość informacji zapisana w planie u.l.	Możliwe negatywne oddziaływanie	Opis	Pow. [ha]*
Zalesienia	Do konkretnego wydzielenia	Mogą znacząco oddziaływać na środowisko. Znaczące negatywne oddziaływanie w przypadku zalesiania siedlisk nieleśnych z Załącznika I DS oraz stanowisk gatunków chronionych i ich siedlisk. Konieczne wdrożenie procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (przewidywane zmiany stosownego rozporządzenia Rady Ministrów odnośnie powierzchni kwalifikującej do przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko)	—	0,00
Odnowienia	Do konkretnego wydzielenia	Negatywne – w przypadku stosowania składów gatunkowych zupełnie niezgodnych z przyrodniczym typem lasu	Skład gatunkowy upraw wynika z ustaleń KZP	1099,85

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu
dla Nadleśnictwa Oleszyce

Rodzaj zabiegu lub zapisu w planie u.l.	Szczegółowość informacji zapisana w planie u.l.	Możliwe negatywne oddziaływanie	Opis	Pow. [ha]*
Rębnie zupełne (I)	Do konkretnego wydzielenia, z podaniem rodzaju rębni	Negatywne oddziaływanie okresowe	Sposób zagospodarowania został przyjęty zgodnie z ustaleniami KZP, z uwzględnieniem typu siedliskowego lasu, typu gospodarczego drzewostanu oraz aktualnego składu gatunkowego drzewostanu i młodego pokolenia	446,94
Rębnie złożone (II-V)	Do konkretnego wydzielenia, z podaniem rodzaju rębni	Negatywne oddziaływanie okresowe	Sposób zagospodarowania został przyjęty zgodnie z ustaleniami KZP, z uwzględnieniem typu siedliskowego lasu, typu gospodarczego drzewostanu oraz aktualnego składu gatunkowego drzewostanu i młodego pokolenia	2117,96
Pielęgnacja lasu	Do konkretnego wydzielenia, z podaniem rodzaju zabiegu, ewentualnie pilności zabiegu, bez określania terminu wykonania	Korzystne gdy zabiegi przyczyniają się do zachowania we właściwym stanie siedlisk przyrodniczych lub jego poprawy np. poprzez dostosowywanie składów gatunkowych drzewostanów do warunków siedliskowych w ramach np. trzebieży przekształceniowych, sukcesywne usuwanie gatunków osłonowych lub przedplonów; negatywne gdy są wykonywane w okresie lęgowym ptaków, bez uwzględniania lokalizacji roślin gatunków chronionych i uwzględniania ich wymagań ekologicznych	—	7993,98

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu
dla Nadleśnictwa Oleszyce

Rodzaj zabiegu lub zapisu w planie u.l.	Szczegółowość informacji zapisana w planie u.l.	Możliwe negatywne oddziaływanie	Opis	Pow. [ha]*
Składy gatunkowe upraw	Zapis odnoszący się nie do konkretnego wydzielenia, ale do TD w ramach typów siedl. lasu (TSL). Pośrednio do konkretnego wydzielenia, ponieważ przyjęcie konkretnego TD w ramach określonego TSL oznacza konkretny orientacyjny skład gatunkowy upraw przyjęty przez KZP, jednak szczegółowe planowanie hodowlane nie jest domeną PUL, bowiem należy do obowiązków realizatora planu.	Negatywne – w przypadku stosowania składów gatunkowych zupełnie niezgodnych z typem lasu	—	1353,76
Zadania z zakresu infrastruktury technicznej, w tym w zakresie małej retencji, a także modernizacje i konserwacje rowów melioracyjnych, zbiorniki i drogi ppoż.	Wytyczne kierunkowe, zwykle bez konkretnej lokalizacji	Mogą znacząco oddziaływać na środowisko. Konieczne wdrożenie procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na etapie projektowania i realizacji inwestycji. Zadania te nie są przedmiotem planu urządzenia lasu. (przewidywane zmiany stosownego rozporządzenia Rady Ministrów odnośnie powierzchni kwalifikującej do przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko, wysokości pięterzeń w obszarach chronionych i poza nimi)	—	0,00

*w oparciu o zabieg główny

Wyłączenia leśne bez wskazań gospodarczych w nadleśnictwie zajmują 564,46 ha czyli 5,12% powierzchni leśnej.

2.4. GŁÓWNE CELE PLANU URZĄDZENIA LASU

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, głównym celem gospodarki leśnej, uwzględnianym w planie urządzenia lasu nadleśnictwa, jest zapewnienie trwałości lasu i ciągłości jego wielofunkcyjnej roli w zagospodarowaniu przestrzennym kraju.

Trwałość lasów w zmieniających się warunkach środowiska przyrodniczego, zgodnie z Zasadami hodowli lasu, powinna być osiągnięta przez uwzględnianie w gospodarce leśnej wzorców naturalnych. Zarówno tych ukształtowanych przez przyrodę w czasach minionych, a także obserwację i wykorzystywanie współczesnych procesów naturalnych inspirowanych przez samą przyrodę. Przy kształtowaniu przyszłego obrazu lasów należy także brać pod uwagę trendy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, które będą wpływać na warunki środowiska przyrodniczego i oczekiwania społeczeństwa wobec lasów i gospodarki leśnej.

Głównym celem opracowania planu urządzenia lasu jest umożliwienie prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej w nadleśnictwie. Jest to jednocześnie spełnienie wymogu prawnego zawartego w art. 7. ustawy o lasach. Minister właściwy do spraw środowiska zatwierdza i nadzoruje wykonanie planu urządzenia lasu dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa (art. 22. ustawy o lasach). Do czasu zatwierdzenia przez ministra właściwego do spraw środowiska dokument ten jest projektem nie posiadającym mocy prawnej.

Plan urządzenia lasu sporządza się z uwzględnieniem:

1. przyrodniczych i ekonomicznych warunków gospodarki leśnej;
2. celów i zasad gospodarki leśnej oraz sposobów ich realizacji, określonych dla każdego drzewostanu i urządzanego obiektu, z uwzględnieniem lasów ochronnych (art. 18. ust. 1. ustawy o lasach).

Przedmiotem planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa są:

1. lasy w rozumieniu art. 3 ustawy o lasach,
2. grunty przeznaczone do zalesienia (§ 2, część I IUL).

W części inwentaryzacyjnej planu urządzenia lasu uwzględnia się również inne grunty i nieruchomości Skarbu Państwa pozostające w zarządzie nadleśnictwa, na potrzeby prowadzenia ich ewidencji i ustalania wartości – zgodnie z art. 4, ust. 3 ustawy o lasach (§ 2, Część I IUL).

Do głównych celów i zadań planowania urządzeniowego realizowanych w ramach prac nad Planem urządzenia lasu należały:

1. inwentaryzacja oraz ocena stanu lasu, w tym siedlisk (leśnych) i drzewostanów, wraz ze sporządzeniem syntetycznego opisu taksacyjnego poszczególnych wyłączeń taksacyjnych, a także wykonaniem odpowiednich zestawień zbiorczych;
2. rozpoznanie walorów przyrodniczych w lasach oraz określenie sposobów postępowania gospodarczego z uwzględnieniem potrzeb z zakresu ochrony przyrody;
3. rozpoznanie podstawowych założeń polityki planowania przestrzennego regionu, dotyczących gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska;

4. zebranie informacji w sprawie programu ochrony przyrody, w tym dotyczących obszarów Natura 2000, wraz z aktualizacją i weryfikacją dotychczasowego programu ochrony przyrody;
5. sformułowanie celów, zasad i sposobów realizacji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
6. przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania ustaleń planu urządzenia lasu na środowisko wraz z opracowaniem wymaganej prognozy;
7. rozpoznanie ekonomicznych warunków gospodarki leśnej oraz określenie spodziewanych efektów ekonomicznych tej gospodarki w zarządzanym nadleśnictwie;
8. określenie długo- oraz średniookresowych hodowlanych i technicznych celów gospodarki leśnej dla zarządzanego obiektu, umożliwiających formułowanie celów doraźnych w poszczególnych drzewostanach;
9. projektowanie pożądanych typów drzewostanów oraz możliwie zróżnicowanej budowy lasu (wiekowej i przestrzennej);
10. ustalenie etatów cięć głównego użytkowania lasu (rębego oraz przedrębego);
11. projektowanie odnowień, zalesień oraz zadań z zakresu pielęgnowania lasu;
12. określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej;
13. ustalenie kierunkowych zadań z zakresu gospodarki łowieckiej w lasach;
14. określenie potrzeb w zakresie remontów oraz budowy infrastruktury technicznej, w tym dotyczących turystyki i rekreacji;
15. zobrazowanie przestrzenne (wizualizacja), w formie odpowiednich map, podstawowych danych o zarządzanym obiekcie, dotyczących szczególnie: obszarów chronionych i funkcji lasu, wyników inwentaryzacji oraz wybranych zadań gospodarki leśnej;
16. sporządzenie ogólnego opisu lasów, zawierającego m.in.: ogólną charakterystykę zarządzanego obiektu, analizę gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urządzenia lasu, analizę stanu zasobów drzewnych wraz z określeniem kierunku ich rozwoju oraz pożądanego stanu, cele gospodarki przyszłej, program ochrony przyrody, zestawienia przewidywanych zadań (obligatoryjnych oraz fakultatywnych, zwanych dalej wskazaniem) oraz prognozę stanu zasobów drzewnych na koniec planowanego okresu planistycznego (§ 1, część I Instrukcji zarządzania lasu).

Głównym celem hodowli lasu jest zachowanie lasów istniejących i kształtowanie nowych, z respektowaniem procesów naturalnych poprzez:

1. stopniowe osiągnięcie stanów równowagi dynamicznej w ekosystemach leśnych, a w szczególności zgodności biocenozy leśnej z warunkami biotopów,
2. kształtowanie pozaprodukcyjnych funkcji lasu oraz przyjaznych powiązań gospodarki leśnej z otoczeniem społeczno-gospodarczym,
3. zapewnianie produkcji drewna i użytków nieдрzewnych.

Przy formułowaniu szczegółowych celów hodowli lasu, które zgodnie z art. 18 ustawy o lasach powinny być określone w planie urządzenia lasu dla każdego drzewostanu i zarządzanego obiektu, należy wyróżniać:

- cele perspektywiczne (długookresowe) polegające na określeniu pożądanej postaci drzewostanu w wieku jego dojrzałości do odnowienia, wyrażone w typach drzewostanów dla poszczególnych siedlisk, położenia i warunków środowiska przyrodniczego oraz w wiekach dojrzałości drzewostanów do odnowienia określanych w planach urządzenia lasu;
- cele etapowe (średniookresowe), stanowiące rozwinięcie celów perspektywicznych, obejmujące od kilkunastu do kilkudziesięciu lat, zgodnie z naturalną dynamiką rozwoju drzewostanów, uwzględniające potrzebę wprowadzania zmian w ich aktualnym stanie poprzez np.:
 - rewitalizację gleb i regradację siedlisk
 - zmianę składu gatunkowego drzewostanów, ich struktury wiekowej i przestrzennej,
 - prowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych o właściwym natężeniu i w sposób odpowiedni do fazy rozwoju drzewostanów,
 - optymalizację zapasu drzewostanów,
 - odbudowę małej retencji w lesie,
 - przywracanie naturalnej różnorodności biologicznej lasu.
- cele krótkookresowe (doraźne) - formułowane na okres ważności planu urządzenia lasu i ujmowane we wskazaniach gospodarczych opisów taksacyjnych.

Cele i sposoby ich realizacji określone są na etapie sporządzania projektu planu urządzenia lasu.

Cele długo- i średniookresowe są zapisywane w opisie taksacyjnym drzewostanu, a cele perspektywiczne i średniookresowe powinny być sformułowane również w elaboracie, wchodzącym w skład planu urządzenia lasu.

Jednym z ważnych celów hodowli lasu jest racjonalne użytkowanie i bieżące odnawianie zasobów leśnych z zachowaniem ich naturalnej różnorodności biologicznej. Poprzez użytkowania lasu osiąga się następujące cele:

- kształtowanie najlepszych warunków dla odnowienia lasu i jego rozwoju zgodnie z celami: gospodarki leśnej, ochrony przyrody, ochrony i kształtowania środowiska
- gospodarcze wykorzystanie zasobów leśnych i pozaprodukcyjnych funkcji lasu – jako dobra publicznego i źródła środków na prowadzenie trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

2.5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PLANU URZĄDZENIA LASU

Cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym:

- **Konwencja ramsarska** (www.ramsar.org) – odnosi się do obszarów wodno-błotnych, mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życia ptactwa wodnego. Za takie obszary uznane są bagna, błota, torfowiska oraz wszelkiego typu zbiorniki wodne. Zgodnie z zapisami zaleca się ochronę nie tylko oficjalnie zgłoszonych obiektów (z tzw. Listy konwencji ramsarskiej), ale też pozostałych obszarów wodno-błotnych w

danym państwie. Na omawianym obszarze bagna podlegają ochronie i nie wykonuje się na nich żadnych zabiegów.

- **Konwencja waszyngtońska** (www.cites.org), znana też pod skrótem CITES, odnosi się do problemu międzynarodowego handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem. *PUL* dla Nadleśnictwa nie zajmuje się tymi zagadnieniami.
- **Konwencja bońska** (www.cms.int) dotyczy ochrony wędrownych gatunków dzikich zwierząt, za które uznaje się populacje pewnych gatunków lub niższe taksony zwierzęce, których przedstawiciele („znaczną liczbą osobników”) w sposób cykliczny i możliwy do przewidzenia przekraczają granice państwowe. Na omawianym obszarze wszystkie takie gatunki podlegają ochronie.
- **Konwencja berneńska** (www.coe.int) ma nieco odmienną specyfikę od wcześniej opisanych, gdyż odnosi się do przyrody jednego kontynentu – Europy. Jej celem jest ochrona dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych, ze zwróceniem szczególnej uwagi na gatunki zagrożone, narażone i migrujące. Na omawianym obszarze wszystkie takie gatunki i siedliska podlegają ochronie, a korytarze ekologiczne są zachowane;
- **Konwencja o różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro** (www.cbd.int) przyjmuje za swoje cele ochronę różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystania zasobów genetycznych, uwzględniający dostęp do tych zasobów i przepływ technologii ich użytkowania. Oprócz wspomnianego poziomu genetycznego wyróżnia poziom gatunkowy i ekosystemowy. W praktyce w Polsce operujemy jeszcze jednym, najwyższym poziomem – krajobrazowym. Na omawianym obszarze prowadzi się zrównoważoną gospodarkę leśną, bilansowanie cięć w stosunku do przyrostu drzewostanów, pozostawianie kęp do naturalnego rozkładu, ochrona drzew dziuplastych i martwych;
- **Europejska Konwencja Krajobrazowa** (www.conventions.coe.int) definiuje krajobraz jako postrzegany przez ludzi obszar, którego charakter jest wynikiem działania i interakcji czynników przyrodniczych czy ludzkich. Może to być krajobraz: przyrodniczy, wiejski, miejski, i podmiejski, lądowy oraz wód śródlądowych i morskich, krajobrazów wyjątkowych, a także pospolitych i zdegradowanych. Za możliwe działania względem krajobrazu uznaje się ochronę (utrzymanie ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu – naturalnych czy kulturowych), gospodarkę (podtrzymanie krajobrazu w warunkach trwałego i zrównoważonego rozwoju) oraz planowanie (działanie perspektywiczne w celu powiększenia, odtworzenia lub utworzenia krajobrazów). Zapisy *PUL* nie powodują zmian w krajobrazie, gdyż nie przewiduje się usuwania całości drzewostanów.

Cele ochrony środowiska na szczeblu europejskim (wspólnotowym):

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków** (Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, L20/7 26.1.2010 rozdz. IV str. 30, M.P. 2011 nr

38 poz. 425). Wszystkie gatunki chronione tą Dyrektywą są chronione na terenie Nadleśnictwa.

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko** (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157); – wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227). Projekt planu urządzenia lasu jest poddany strategicznej ocenie.
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG** (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003, str. 26; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 375) – wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227);
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE** (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003, str. 17; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 466) – wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227);
- **Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory** (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102) – wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227);
- **Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzanym środowisku naturalnemu** (Dz. Urz. UE L 243/56/z 30.04.2004, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie Wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 8, str. 357).

Cele ochrony środowiska na szczeblu krajowym:

- **Polityka ekologiczna państwa** [przyjęta przez Sejm RP dnia 23 sierpnia 2001 r., zmieniana kilkakrotnie – ostatnia zmiana z 2008 r.] – za jeden z celów realizacyjnych podaje ochronę dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody. Na terenie Nadleśnictwa zgodnie z tą polityką dąży się do utrzymania i przywracanie zdolności retencyjnych lasów, dostosowanie składów gatunkowych drzewostanów do siedliska, zwiększanie różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych,

- pozostawianie drzew dziuplastych i martwych, zapewnianie odpowiedniego poziomu drewna martwego.
- **Polityka leśna państwa** [przyjęta przez Radę Ministrów dnia 22 kwietnia 1997 r.] (www.lasypanstwowe.gov.pl) – odnosi się do lasów wszystkich form własności oraz nakreśla cele i zasady realizowania gospodarki leśnej. W ramach wypełniania ekologicznych (ochronnych) funkcji lasów akcentowane jest między innymi tworzenie warunków do zachowania potencjału biologicznego licznych gatunków, ekosystemów i wartości genetycznych organizmów, a także różnorodności i złożoności krajobrazu, czyli ochrona różnorodności biologicznej w całym procesie zarządzania oraz gospodarowania lasami. Na terenie Nadleśnictwa zgodnie z tą polityką dąży się do utrzymania i przywracanie zdolności retencyjnych lasów, dostosowanie składów gatunkowych drzewostanów do siedliska, zwiększanie różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych, pozostawianie drzew dziuplastych i martwych, zapewnianie odpowiedniego poziomu drewna martwego.
 - **Krajowa Strategia Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej** (Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2000). Celem nadrzędnym Strategii jest „Zachowanie całego rodzimego bogactwa przyrodniczego oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jego organizacji (wewnątrz gatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego)”. Na terenie Nadleśnictwa preferuje się naturalne odnowienie lasu, utrzymywanie złożonej struktury drzewostanów pozwalającej znajdować nisze ekologiczne maksymalnej ilości gatunków.
 - **„Strategia ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce”** wraz z planem działań (na lata 2006 – 2013), zatwierdzona w 2006 roku. Jako główny cel strategii przedstawione jest zachowanie ciągłości istnienia i naturalnego charakteru obszarów wodno-błotnych, zatrzymanie ich degradacji i zanikania, a w razie potrzeby – restytucja przyrodnicza obiektów zdegradowanych. Obszary torfowisk na terenie Nadleśnictwa podlegają ochronie, ogranicza się do niezbędnego minimum zabiegi gospodarcze na siedliskach łągowych.
 - **Krajowy Program Zwiększania Lesistości** – jest instrumentem Polityki leśnej państwa w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju. Jedną z przesłanek powiększania powierzchni leśnej jest zachowanie zasobów genowych flory i fauny oraz przywracanie różnorodności biologicznej i naturalności krajobrazu. W dokumencie przedstawiono założenia metodyczne i kryteria określania preferencji zalesieniowych oraz nakreślono strategię realizacji programu.
 - **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.); art. 5 stanowi, że: „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.” Oznacza to, że ochrona środowiska zaliczona została do pryncypiów ustrojowych państwa, a ma być realizowana w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.

- **Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r.** o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz. U. z 2001 r. Nr 97, poz. 1051) – gwarantuje trwanie w czasie i nienaruszalność lasów Skarbu Państwa, uznanych za strategiczny zasób naturalny i ma duże znaczenie w szerokim wdrażaniu idei zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. W myśl tej ustawy powinny być one utrzymywane, powiększane i doskonalone „zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju w interesie dobra ogólnego”.
- **Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r.** o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2015 poz. 909 z późn. zm.) – reguluje zasady ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji i poprawiania wartości użytkowej gruntów. Ogranicza ich przeznaczanie na cele nierolnicze lub nieleśne.
- **Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.** (t.j. Dz. U. 2016 r. poz. 672) – określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Artykuł 8 tej ustawy stanowi, że: Polityki, strategie, plany lub programy dotyczące w szczególności przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, gospodarki przestrzennej, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu powinny uwzględniać zasady ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.
- **Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r.** o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2007 r., nr 75, poz. 493.) określa zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku. Ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzanym środowisku naturalnemu (Dz. Urz. UE L 143/56 z 30.04.2004, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 8, str. 357);
- **Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r.** – Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469 z późn. zm.);
- **Ustawa z dnia 27 marca 2003 r.** o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 778) – określa zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej, a także zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy.
- **Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r.** o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 z późn. zm.) – określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, zasady tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków.
- **Ustawa z dnia 13 października 1995 r.** – Prawo łowieckie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2168, z późn. zm.) – art. 1 tej ustawy określa łowiectwo jako element ochrony środowiska, w rozumieniu ustawy oznaczający ochronę zwierząt łownych (zwierzyny) i gospodarowanie ich zasobami w zgodzie z zasadami ekologii oraz zasadami racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i

rybackiej, a art. 2 stanowi, że zwierzęta łowne w stanie wolnym, jako dobro ogólnonarodowe, stanowią dobro Skarbu Państwa.

- **Ustawa z dnia 28 września 1991 r.** o lasach (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 2100 z późn. zm.) - określa zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych (bez względu na formę ich własności) oraz przedstawia zasady gospodarki leśnej. Promowana trwale zrównoważona gospodarka leśna ma dążyć, między innymi, do zachowania bogactwa biologicznego lasów, ich żywotności i trwałego realizowania funkcji ochronnych. Jednym z narzędzi realizacji postulatów jest program ochrony przyrody, stanowiący obowiązkową składową planu urządzenia lasu. W ramach wypełniania ekologicznych (ochronnych) funkcji lasów akcentowane jest między innymi tworzenie warunków do zachowania potencjału biologicznego licznych gatunków, ekosystemów i wartości genetycznych organizmów, a także różnorodności i złożoności krajobrazu, czyli ochrona różnorodności biologicznej w całym procesie zarządzania oraz gospodarowania lasami.
- **Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r.** o leśnym materiale rozmnożeniowym (Dz. U. z 2015 poz. 1092) – reguluje kwestie rejestracji, obrotu i kontroli odpowiednio leśnego materiału podstawowego i rozmnożeniowego, a także regionalizacji nasiennej, co ma wpływ na zachowanie różnorodności genetycznej polskich lasów;
- **Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r.** o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651) – określa cele, zasady i formy ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu.
- **Ustawa z dnia 3 października 2008 r.** o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.).
- **Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r.** o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 686 z późn. zm.).
- **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r.** w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213 z 2010 r. poz. 1397 z późn. zm.).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2015 r.** w sprawie wykazu, obszarów i map regionów pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego (Dz. U. z 2015 poz. 1425);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r.** w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. Nr 58, poz. 405 z późn. zm.) oraz **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2015 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz.U. z 2015 poz. 1070);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r.** w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1302).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r.** w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25 z 2011 r. poz. 133 z późn. zm.).

- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2008 r.** w sprawie kryteriów oceny występowania szkody w środowisku (Dz. U. Nr 82, z 2008 r. poz. 501 z późn. zm.).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 r.** w sprawie rodzajów działań naprawczych oraz warunków i sposobu ich prowadzenia (Dz. U. Nr 103, z 2008 r. poz. 664 z późn. zm.).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016r.** w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r.** w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r.** w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. p z 2014 r. oz. 1408).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011r.** w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U. Nr 210, z 2011 r. poz.1260).
- **Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014r.** w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 poz. 1713);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r.** w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. Nr 60, z 2005 r. poz. 533).
- **Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r.** w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. Nr 67, z 1992 r. poz. 337 z późn. zm.).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 marca 2005 r.** w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych (Dz. U. Nr 45, z 2005 r. poz. 433 z późn. zm.).

Zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ustalające szczegóły dotyczące sposobu realizowania zrównoważonej gospodarki leśnej w ramach instytucji Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe:

- **Zarządzenie nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r.** w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu (CILP, Warszawa 2012 r.):
 - Część 1. Instrukcja sporządzania projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa;
 - Część 2. Instrukcja wyróżniania i kartowania w Lasach Państwowych typów siedliskowych lasu oraz zbiorowisk roślinnych;
 - Część 3. Instrukcja techniczna sporządzania i wydruku map leśnych (<http://www.lp.gov.pl/media/biblioteka/urzadzanie/iul/>).

- **Zarządzenie nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 22 listopada 2011 r.** w sprawie wprowadzenia Instrukcji Ochrony Lasu (CILP, Warszawa 2012 r.).

Instrukcja urządzenia lasu, wprowadzona na potrzeby V rewizji planów urządzenia lasów dla nadleśnictw, obejmuje również potrzeby z zakresu ochrony przyrody i kształtowania środowiska przyrodniczego w lasach, możliwe do realizacji metodami gospodarki leśnej i która kontynuuje tradycję tworzenia programów ochrony przyrody jako integralnych komponentów planów urządzenia lasu w nadleśnictwach (http://www.lp.gov.pl/media/biblioteka/ochrona_lasu/).

- **Zarządzenie nr 53 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r.** w sprawie wprowadzenia **Zasad Hodowli Lasu** obowiązujących w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (<http://www.lp.gov.pl/media/biblioteka/hodowla/>).
- **Zarządzenie nr 54 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r.** w sprawie wprowadzenia **Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu**.
- **Zarządzenie nr 28 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r. z uwzględnieniem zmian wynikających z zarządzenia nr 14 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 28 grudnia 2016 r.** dotyczące wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie (zwanej dalej *zarządzenie 28/2014 z późn. zm.*).

Cele ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym

Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020 (Rzeszów 2013. Samorząd Województwa Podkarpackiego; zał. nr 1 do Uchwały Nr XXXVII/697/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 26 sierpnia 2013 r.).

W Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego wyróżniono 4 główne obszary strategiczne, wokół których będzie skupiał się jego rozwój. Są to:

1. konkurencyjna i innowacyjna gospodarka,
2. kapitał ludzki i społeczny,
3. sieć osadnicza,
4. środowisko i energetyka,

Jednym z celów strategicznych jest racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów województwa z poszanowaniem środowiska naturalnego, w tym osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności. Cel ten przełożony na kierunki działań wskazuje na konieczność zabezpieczenia ciągłości lasu oraz jego produkcyjnych i pozaprodukcyjnych funkcji. Jako efekt podjętych działań wskazuje się:

- wsparcie procesów i działań zachowujących różnorodność biologiczną,
- właściwie chronione siedliska cennych przyrodniczo gatunków zwierząt, roślin i grzybów, w szczególności gatunków wymagających ochrony na podstawie prawa wspólnotowego;

- właściwie chronione siedliska przyrodnicze określone w przepisach prawa,
- właściwie utrzymane i funkcjonujące różne formy ochrony przyrody,
- osiągnięcie stanów docelowych określonych w regulacjach prawnych oraz w europejskich i krajowych dokumentach dotyczących zachowania różnorodności biologicznej,
- zachowanie korytarzy ekologicznych,
- właściwy stan zagospodarowania lasów,
- racjonalna gospodarka cennych gospodarczo zasobów oraz właściwa rekultywacja terenów przyrodniczych zdewastowanych i zdegradowanych,
- utrzymanie i poprawa różnorodności biologicznej cennych przyrodniczo terenów łąkowo – pastwiskowych w ramach prowadzonej na nich ekstensywnej gospodarki pasterskiej,
- poprawa świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- nawiązanie współpracy z krajami sąsiednimi.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego (Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie, Rzeszów 2002 r.; uchwalony uchwałą nr XLVIII/552/2002 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 r.)

Ustalenia planu w zakresie gospodarki leśnej i zalesień obejmują:

1. Konieczność przebudowy drzewostanów w kierunku ich zgodności z siedliskiem.
2. Zasady zagospodarowania na terenie lasów i gruntów leśnych:
 - na terenie lasów i gruntów leśnych obowiązują zasady zagospodarowania określone w przepisach szczególnych (w szczególności ustawy o lasach i ochronie przyrody) oraz w planach urządzenia lasów i programach ochrony przyrody nadleśnictw,
 - dopuszcza się lokalizacje inwestycji związanych z gospodarką leśną oraz tras przebiegu infrastruktury technicznej (w szczególności uznanej za cel publiczny) w przypadkach braku innych rozwiązań omijających kompleksy leśne, pod warunkiem zachowania obszarów skupisk roślinności o szczególnych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i ekologicznych, występowania skupisk gatunków chronionych, korytarzy ekologicznych, ostoi zwierząt, zgodnie z przepisami szczególnymi,
 - działania w zakresie hodowli lasu powinny być prowadzone z zachowaniem różnorodności biologicznej, w szczególności należy właściwie kształtować strefy ekotonowe w celu przywrócenia walorów krajobrazowych ekosystemów leśnych,
 - należy właściwie kształtować bilans wodny w lasach poprzez zachowanie istniejących lub odtworzenie cieków i zbiorników wodnych oraz ich ochronę,
 - należy tworzyć warunki do powoływania Leśnych Kompleksów Promocyjnych oraz certyfikacji lasów jako narzędzi wzorcowej zrównoważonej gospodarki leśnej w zróżnicowanych warunkach środowiska w województwie.
3. Zakres zalesień i zadrzewień:

- na podstawie studiów programowo-przestrzennych, mając na uwadze zachowanie różnorodności biologicznej, przewiduje się pod zalesienia i zadrzewienia:
 - obszary nieprzydatne dla gospodarki rolnej,
 - obszary w obrębie korytarzy ekologicznych,
 - obszary źródłiskowe,
 - strefy ochronne i obszary głównych zbiorników wód podziemnych,
 - obszary osuwiskowe,
 - obszary zdegradowane,
 - obszary zgodnie z ustawą o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia,
- pod ograniczone ilościowo zalesienia i zadrzewienia przewiduje się:
 - obszary gospodarki rolnej (zadrzewienia śródpolne),
 - doliny cieków wodnych - z priorytetem zadrzewień w ramach renaturyzacji rzek,
 - obszary towarzyszące szlakom komunikacyjnym (właściwy dobór materiału do nasadzeń), zgodnie z przepisami szczególnymi.

Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa [dla „Regionu Podkarpackiego” dotyczącego obszarów leśnych wszystkich form własności w terytorialnym zasięgu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie] (RDLP w Krośnie – Krosno 2003 r.).

RPOPLP mają, zgodnie z zapisami Agendy 21, wdrażać na szczeblu lokalnym ideę trwałej, zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej we wszystkich lasach regionu, bez względu na formę własności. Są one ogniwem pośrednim pomiędzy strategicznym programem rządowym pt. „Polityka Leśna Państwa” a Narodowym Programem Leśnym, który ma powstać na ich podstawie.

W *Prognozie* uwzględniono również ustalenia dotyczące lasów zawarte w:

- opracowaniach ekofizjograficznych (podstawowych i problemowych, składających się z części kartograficznej i opisowej) do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin oraz projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa,
- studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin,
- miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin.

2.6. POWIĄZANIA PLANU Z INNYMI DOKUMENTAMI, W TYM DOKUMENTAMI W ZASIĘGU DZIAŁANIA NADLEŚNICTWA, DLA KTÓRYCH ZOSTAŁY SPORZĄDZONE STRATEGICZNE OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Ustalenia *Planu* w największym stopniu wiążą się z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego sporządzanymi dla gmin, gdzie są m.in. określane obszary przeznaczone do zalesienia. Innego typu dokumentami planistycznymi powiązanymi z *Planem* są plany ochrony i plany zadań ochronnych wynikające z ustawy o ochronie przyrody.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Oleszyce sporządzane są zadania ochronne dla obszaru Natura 2000 Lasy Sieniawskie PLH180054.

Sposoby eliminacji lub minimalizacji zagrożeń dla przyrody, które powinno realizować Nadleśnictwo, wynikające z Planu zadań ochronnych, zestawiono w tabeli 2.

Tab. 2. Sposoby eliminacji lub minimalizacji zagrożeń dla przyrody, które powinno realizować Nadleśnictwo Oleszyce.

Zagrożenia abiotyczne i biotyczne	Sposoby eliminacji lub minimalizacji
Niszczenie stanowisk roślin chronionych (przenoszenie, zadeptywanie).	Egzekwowanie sankcji prawnych, działania edukacyjne.
Penetracja bezpośrednia, a miejsca gniazdowania i rozrodu zwierząt chronionych	Wyznaczenie ostoi miejsc rozrodu i gniazdowania celem chronienia ich przed penetracją bezpośrednią.
Kłusownictwo, kolekcjonerstwo rzadkich gatunków.	Egzekwowanie sankcji prawnych, działania edukacyjne.
Zwiększona penetracja związana z pozyskiwaniem runa leśnego.	Wyznaczenie ostoi - siedlisk ze stanowiskami roślin chronionych celem wyłączenia ich z terenów penetracji bezpośredniej.
Turystyka - wypłaszanie zwierzyny.	Działania edukacyjne dotyczące właściwego zachowania się turysty na szlaku.
Zalesianie gatunkami niezgodnymi z siedliskiem.	Dążenie do przebudowy drzewostanów niezgodnych z siedliskiem, działania edukacyjne o zyskach z zalesienia gatunkami zgodnymi z siedliskiem.
Zalesianie terenów otwartych w wyniku naturalnej sukcesji spowodowanej zaniechaniem gospodarowania.	Ograniczenie sukcesji przez wykaszanie i wypasanie (zgrzyzanie) terenów w bezpośrednim sąsiedztwie lasów. Wyznaczenie granicy polno-leśnej.
Niekorzystne przeobrażenia siedlisk - obniżenie odporności roślin na choroby wirusowe i szkodniki.	Działania na rzecz doprowadzenia do zgodności roślinności z siedliskiem i wzbogacenia różnorodności biologicznej.

Powiązane z *Planem* są niewątpliwie plany urządzenia lasu dla nadleśnictw sąsiadujących. Powiązanie następuje jednak tylko poprzez ustalenie granicy pomiędzy nadleśnictwami. Zapisy *Planu* dla Nadleśnictwa Oleszyce w żaden sposób nie odnoszą się do sąsiednich nadleśnictw, podobnie jak zapisy planów innych nadleśnictw nie odnoszą się wprost do nadleśnictwa.

Inne opracowania powiązane z *Planem*:

Program ochrony środowiska dla województwa podkarpackiego na lata 2012-2015, z perspektywą do 2019 r.

W dokumencie tym, w punkcie: Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów – priorytet 6, zawarte zostały cele, które są realizowane w *Planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce*:

✓ krótkookresowe:

- realizacja zobowiązań międzynarodowych w zakresie ochrony przyrody oraz zobowiązań wynikających z ustawy o ochronie przyrody,
- wdrażanie zasad ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych odpowiadających kryteriom ustalonym dla Europy, na podstawie konwencji i porozumień międzynarodowych,

- intensyfikacja działań ukierunkowanych na prowadzenie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
- kształtowanie właściwej struktury gatunkowej i wiekowej lasów, z zachowaniem ich bogactwa biologicznego.
- ✓ średniookresowe:
 - zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
 - zachowanie korzystnego wpływu lasu na równowagę środowiska i warunki życia ludzi, w szczególności ochrona, zwiększanie, i przywracanie biologicznej różnorodności lasów na poziomie ekosystemowym, gatunkowym i genetycznym,
 - edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnego użytkowania zasobów leśnych.

Powiat lubaczowski – Program Ochrony Środowiska na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku,

Powiat jarosławski – Program Ochrony Środowiska na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2012-2015.

Cele strategiczne wpisane w program i dotyczące Nadleśnictwa:

- Ochrona wód i kształtowanie stosunków wodnych,
- Ochrona przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej.

Obok programów ochrony środowiska sporządzanych na poziomie województwa i powiatu, tego typu opracowania funkcjonują również na poziomie gminnym. Przedstawione tam wskazania w części dotyczącej ekosystemów leśnych w większości są realizowane przez Nadleśnictwo. Dotyczy to m.in. utrzymywania odpowiedniej kondycji lasów, wprowadzania odnowień naturalnych, renaturyzacji zniszczonych ekosystemów, ochrony oczek wodnych, siedlisk i roślinności nadrzecznej itp. Obok programów ochrony środowiska zarówno na poziomie gminnym jak i powiatowym powstają również inne dokumenty odnoszące się do obszaru Nadleśnictwa (m.in. strategie rozwoju, plany rozwoju lokalnego, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego) jednak ich powiązanie z zapisami *Planu*, jest znikome.

2.7. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PLANU URZĄDZENIA LASU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Proponuje się, aby analizę skutków realizacji obligatoryjnych zadań gospodarczych zawartych w *Planie* prowadził organ nadzorujący, którym jest, zgodnie z zapisem art. 34 pkt. 2c) ustawy z dnia 28 września o lasach, Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych (w konkretnym przypadku Dyrektor RDLP w Krośnie) według następującej metody:

- porównanie odpowiednich danych zawartych w planie urządzenia lasu (stan początkowy) z danymi w zaktualizowanej bazie Systemu Informatycznego Lasów Państwowych,
- lustracja terenowa wybranych obszarów,
- wykonanie analiz i przedstawienie wniosków na naradzie techniczno-gospodarczej.

Należy przeanalizować realizację planu urządzenia lasu według następujących wskaźników:

- powierzchnia lasów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk przyrodniczych, bez względu na położenie w stosunku do obszarów Natura2000,
- wykonanie zadań określonych decyzją Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu, w wymiarze powierzchniowym, bez względu na położenie względem obszarów Natura2000,
- powierzchnia lasów według pełnionych funkcji,
- powierzchnia lasów według kategorii użytkowania,
- powierzchnia pielęgnowania lasu według kategorii zabiegu,
- powierzchnia wykonywanych odnowień i zalesień.

Częstotliwość monitoringu powinna być wykonana jednokrotnie, w 10 roku obowiązywania dokumentu. Zobowiązanym organem do wykonania monitoringu jest Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie.

2.8. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Nadleśnictwo Oleszyce oddalone jest o około 20 km od wschodniej granicy państwa. Ze względu na lokalny i miejscowy charakter działań zapisanych w *Planie*, nie stwierdza się, aby możliwe było transgraniczne oddziaływanie jego realizacji na środowisko.

W związku z powyższym nie zachodzi konieczność przeprowadzania postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

3.1. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARZE NADLEŚNICTWA

Szczegółowe opisanie stanu środowiska na terenie nadleśnictwa znajduje się w elaboracie oraz programie ochrony przyrody. W niniejszej *Prognozie* przytoczono jedynie najbardziej istotne informacje dotyczące nadleśnictwa.

3.1.1. POŁOŻENIE NADLEŚNICTWA

Nadleśnictwo Oleszyce położone jest w północno-wschodniej części województwa podkarpackiego, na terenie czterech gmin (Oleszyce, Stary Dzików, Cieszanów należących do powiatu lubaczowskiego, oraz gmina Wiązownica wchodząca w skład powiatu jarosławskiego) oraz miasta Oleszyce i miasta Cieszanów.

Pod względem organizacyjnym Nadleśnictwo Oleszyce podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie. Zasięg terytorialny obejmuje 344,40, km², z czego 11801,68 ha to grunty LP. Nadleśnictwo Oleszyce jest jednoobróbowe – obręb leśny Oleszyce.

Usytuowanie Nadleśnictwa na tle podziałów przyrodniczo-leśnych, geograficznych i przyrodniczych przedstawiono poniżej.

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej Polski 2010 (Zielony, Kliczkowska 2012 r.) Nadleśnictwo Oleszyce położone jest w:

- ✓ VI Krainie Małopolskiej
- ✓ Mezoregion Płaskowyżu Tarnogrodzkiego (VI.14)

Według podziału Polski na jednostki fizyczno-geograficzne (Kondracki 2002), obszar Nadleśnictwa leży w następujących jednostkach:

✓ Megaregion: Karpaty	5
✓ Prowincja: Karpaty Zachodnie	51
✓ Podprowincja: Podkarpacie Północne	512
✓ Makroregion: Kotlina Sandomierska	512.4
✓ Mezoregion: Płaskowyż Tarnogrodzki	512.49

Położenie zoogeograficzne (Jaczewski 1973, Narodowy Atlas Polski)

Według podziału na krainy zoogeograficzne teren Nadleśnictwa znajduje się w obrębie krainy Kotliny Sandomierskiej.

W regionalizacji geobotanicznej Nadleśnictwo zlokalizowane jest w obrębie następujących jednostek (Matuszkiewicz 2008):

✓ Prowincja Środkowoeuropejska,	
✓ Prowincja Środkowoeuropejska Właściwa,	
✓ Prowincja Środkowoeuropejska,	
✓ Dział Wyżyn Południowowschodnich	C
✓ Kraina Kotliny Sandomierskiej	C.8
✓ Okręg Płaskowyżu Tarnogrodzkiego	C.8.6
✓ Podokręg Tarnogrodzki	C.8.6.b
✓ Podokręg Tarnogrodzki	C.8.6.d

3.1.2. KLIMAT

Teren Nadleśnictwa Oleszyce, pod względem klimatycznym, należy do XVII dzielnicy klimatyczno-rolniczej Sandomiersko-Rzeszowskiej (Kondracki 2011). Charakterystyczny dla tej dzielnicy klimat podgórskich nizin i dolin wykazuje okresowo cechy ostrego klimatu kontynentalnego, z których najbardziej charakterystyczne są surowe zimy i ciepłe lata.

Regionalizacja klimatyczna Polski według Wosia (1999) umieszcza obszar Nadleśnictwa Oleszyce na terenie Regionu Zamojsko-Przemyskiego (XXVIII) obejmującego swym zasięgiem część wschodnią Wyżyny Lubelskiej, Roztocze, Płaskowyż Tarnogrodzki i wschodni skraj Pogórza Karpackiego.

Średnia temperatura roczna powietrza wynosi tutaj 7,7°C, zaś amplituda roczna – 22,9°C. Pierwsze przymrozki notowane są już we wrześniu, a ostatnie w maju. Średnia temperatura stycznia wynosi - 4,9°C. Jesień jest długa i ciepła, wiosna natomiast jest znacznie chłodniejsza niż jesień, a gwałtowny wzrost temperatury notuje się dopiero w maju. Latem średnia temperatura w lipcu wynosi + 18 °C.

Średnie roczne sumy opadów wahają się w granicach 610 - 860 mm. Rozkład opadów w ciągu roku jest nierównomierny, najwyższe sumy opadów (około 40%), przypadają na okres od czerwca do sierpnia, najniższe (około 13%) na okres od stycznia do marca. Pokrywa śnieżna utrzymuje się przez około 72 dni.

Duża wilgotność względna występuje przez cały rok, z wyjątkiem wczesnego lata i późnej wiosny. Mgły występują najczęściej w jesieni – najwięcej w miesiącu październiku.

Ze względu na położenie geograficzne teren Nadleśnictwa podlega wpływowi klimatu kontynentalnego Europy południowo-wschodniej. Występujące tu zróżnicowania rzeźby mają bezpośredni wpływ na kształtowanie się klimatu lokalnego.

Średni czas trwania termicznych pór roku wynosi: przedwiośnie - 24 dni, wiosna - 54 dni, lato - 107 dni, jesień - 57 dni, przedzimie - 28 dni i zima 89 dni.

Okres wegetacji roślin jest jednym z najdłuższych w Polsce i wynosi 210-220 dni. W okresie wegetacyjnym obszar Nadleśnictwa otrzymuje około 80% rocznej sumy opadów.

Dominują wiatry z kierunków zachodnich (W, SW, NW). Średnie zachmurzenie wynosi 63% pokrycia nieba i należy do najmniejszych w Polsce.

Nieco bardziej korzystne warunki klimatyczne posiada strefa wysoczyzn, ze względu na dobre nasłonecznienie i korzystne warunki wilgotnościowo-termiczne. Największą wilgotnością charakteryzują się doliny rzek Przerwy, Lubaczówki i Wirowej, oraz ich dopływów. W obrębie tych dolin występują okresowe mgły i częste stagnacje chłodnych mas powietrza. Na tym terenie warunki termiczno-wilgotnościowe są na ogół mniej korzystne.

Całokształt warunków klimatycznych Nadleśnictwa Oleszyce ma przewagę cech korzystnych dla rozwoju leśnych zbiorowisk roślinnych oraz produkcji leśnej.

3.1.3. POWIETRZE

Nadleśnictwo Oleszyce położone jest w jednym z najmniej uprzemysłowionych rejonów kraju i z tego względu stopień zanieczyszczenia

powietrza jest stosunkowo niewielki. Zanieczyszczenia pochodzą przede wszystkim z tzw. „niskiej emisji”, powstającej głównie w procesie energetycznego spalania paliw. Jej źródłem są małe zakłady przemysłowe, lokalne kotłownie oraz indywidualne systemy grzewcze mieszkańców. Stężenia emitowanych substancji – SO₂, NO₂ i pyłu, zmieniają się sezonowo – rosną w sezonie grzewczym.

Wielkości stężeń zanieczyszczeń powietrza pochodzą z „Raportu o stanie środowiska w woj. podkarpackim w 2014 roku” (WIOŚ Rzeszów 2015):

- stężenie pyłów PM10 kształtowało się na poziomie 8-40 µg/m³
- stężenie tlenków azotu NO₂ wynosiło 2-16 µg/m³
- stężenie dwutlenku siarki SO₂ wynosiło 1-6 µg/m³
- stężenie benzenu wynosiło 0,02-0,2 µg/m³.

Z oceny jakości powietrza wynika, że poziom koncentracji wszystkich ocenianych substancji na obszarze Nadleśnictwa Oleszyce nie przekroczył dopuszczalnych stężeń (wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu Dz. U. 2012, poz. 1031).

3.1.4. WODY

Cały obszar Nadleśnictwa Oleszyce należy do zlewni Morza Bałtyckiego. Podział na poszczególne zlewnie (wg rzędów) przedstawia się następująco:

Zlewnia I rzędu: rzeka Wisła,

Zlewnia II rzędu: rzeka San

Zlewnie III rzędu: rzeka Lubaczówka,
rzeka Tanew,

Zlewnie IV rzędu: potok Bachorka - dopływ Lubaczówki,
potok Radawka - dopływ Lubaczówki,
potok Starycz - dopływ Lubaczówki,
potok Przerwa - dopływ Lubaczówki,
potok Wirowa - dopływ Tanwi,

Zlewnie V rzędu: potok Bechy (Panicza) - dopływ Radawki,
potok Ruczałka - dopływ Radawki,
potok Kaczorówka - dopływ Przerwy,
potok Brusienka - dopływ Wirowej,
potok Kaflewa - dopływ Wirowej,
potok Dzikowski Potok - dopływ Wirowej,
potok Wiejski Potok - dopływ Wirowej.

Teren Nadleśnictwa położony jest w północnej części zlewni środkowego Sanu. Rzeka Lubaczówka wraz z dopływami odwadnia południową i południowo-zachodnią część Nadleśnictwa (około 60% powierzchni), zaś rzeka Tanew (i dopływy) północną i północno-wschodnią (pozostałe 40% powierzchni).

3.1.5. GLEBY

Na terenie Nadleśnictwa Oleszyce, wśród wyróżnionych podtypów gleb, największą powierzchnię zajmują gleby opadowoglejowe właściwe (OGw), występujące na powierzchni 1594,46 ha, co stanowi 13,51% ogólnej powierzchni nadleśnictwa.

Wśród pozostałych podtypów gleby największą powierzchnię zajmują:

- gleby gruntowoglejowe właściwe (Gw) (1366,49 ha, 11,58% pow.),

- gleby rdzawe brunatne (RDBr) (1010,63 ha, 8,56% pow.),
- gleby rdzawe bielcowe (RDb) (939,47 ha, 7,96% pow.),
- gleby płowe opadowoglejowe (Pog) (826,34 ha, 7,00% pow.),
- gleby bielcowe właściwe (Bw) (787,66 ha, 6,67% pow.),
- gleby glejo-bielcowe murszaste (Bgms) (724,73 ha, 6,14% pow.),
- gleby glejo-bielcowe właściwe (Bgw) (683,49 ha, 5,79% pow.),
- gleby amfiglejowe (OGam) (589,16 ha, 4,99% pow.).

Szczegółowy opis gleb został zamieszczony w operacie glebowo-siedliskowym dla Nadleśnictwa Oleszyce wykonanym przez BULiGL Oddział w Przemysłu (stan na 1.01.2017 r.).

3.1.6. LASY

LESISTOŚĆ

Lesistość obszaru terytorialnego zasięgu działania Nadleśnictwa Oleszyce wynosi 42,72%, lesistość Krainy Małopolskiej (24,9%), lesistość RDLP Krosno (38,5%) i województwa podkarpackiego (39,8%). Świadczy to o znacznej roli lasów nadleśnictwa w przestrzeni przyrodniczej regionu. Ich rangę podnosi dość wysoki średni wiek drzewostanów (67 lat), przy 70 latach w RDLP Krosno i 60 w Polsce oraz przeciętna zasobność (281 m³/ha), wyraźnie wyższa niż w RDLP Krosno (243 m³/ha), województwie podkarpackim (237 m³/ha) i w Lasach Państwowych (220 m³/ha).

Lasy Nadleśnictwa Oleszyce wyróżniają się znacznie wyższym udziałem siedlisk borowych (36,2%) w porównaniu z RDLP Krosno 15,0%, oraz województwem podkarpackim 26,1%. Udział gatunków iglastych w składzie drzewostanów (58,5%), jest podobny jak w RDLP Krosno (58,1%) i Krainie Małopolskiej (58%), województwie podkarpackim (62,8%), Lasach Państwowych (77,2%) i w kraju (77,3%).

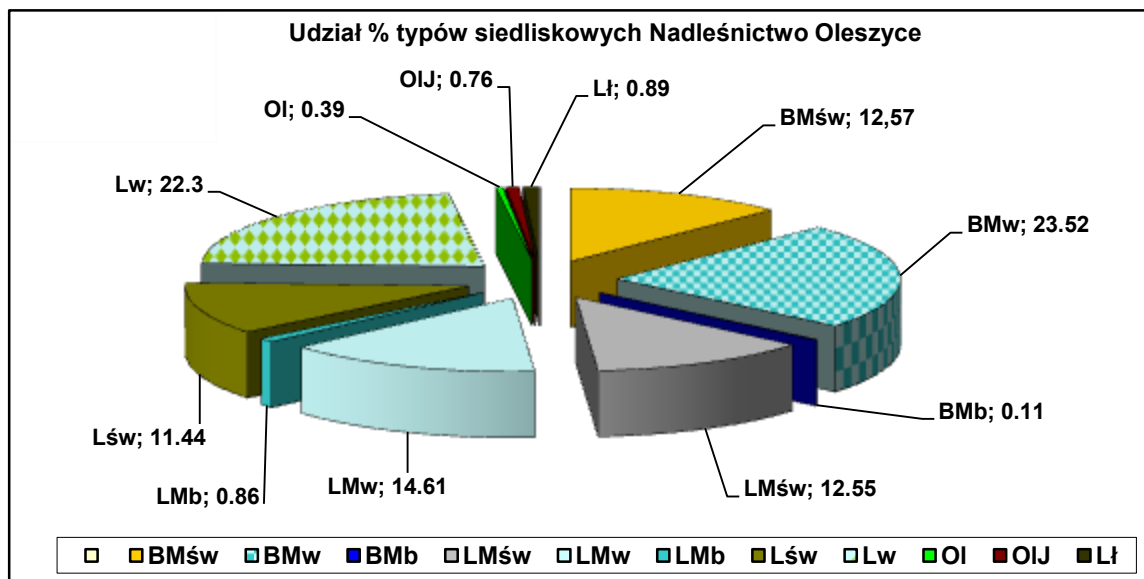
TYPY SIEDLISKOWE LASU

Siedliskowe typy lasu (TSL) zestawiono w oparciu o bazę opisów taksacyjnych.

Największą powierzchnię, wśród siedliskowych typów lasu (TSL) wyróżnionych w Nadleśnictwie Oleszyce zajmują: bór mieszany wilgotny (BMw) 2610,66 ha (23,52% pow. nadleśnictwa) i las wilgotny (Lw) 2474,60 ha (22,30% pow. nadleśnictwa) oraz w nieco mniejszym stopniu: las mieszany wilgotny (LMw) 1621,62 ha (14,61% pow. nadleśnictwa), bór mieszany świeży (BMśw) 1393,89 ha (12,56% pow. nadleśnictwa) i las mieszany świeży (LMśw) 1392,46 ha (12,55% pow. nadleśnictwa).

Pod względem wilgotnościowym, na terenie Nadleśnictwa Oleszyce, dominują siedliska wilgotne, które zajmują łączną powierzchnię 6805,25 ha, co stanowi 61,31% ogólnej powierzchni nadleśnictwa.

Udział procentowy siedliskowych typów lasu (TSL) w Nadleśnictwie Oleszyce przedstawia wykres 1.

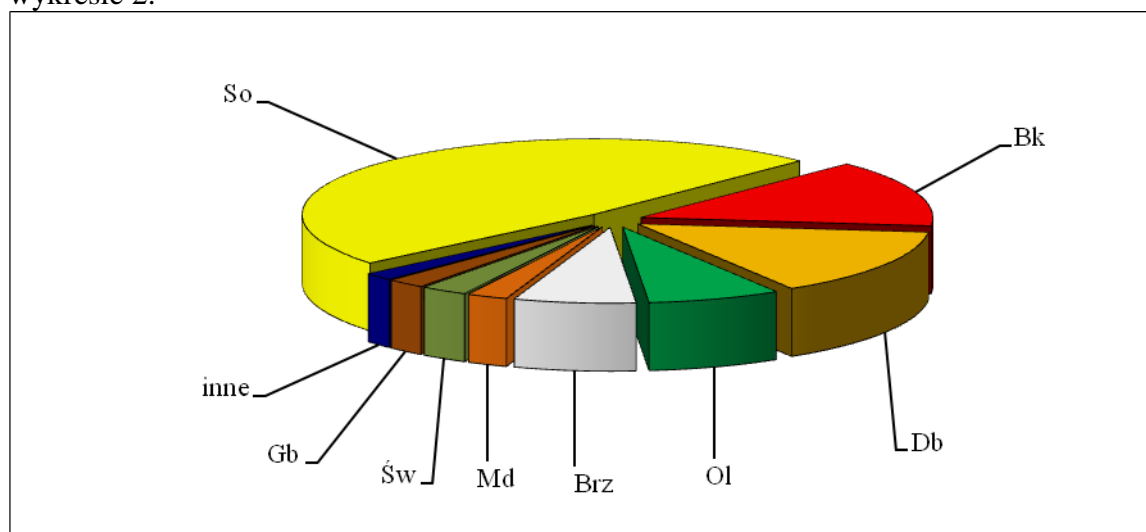

Wykres. 1. Udział procentowy siedliskowych typów lasu (TSL) w Nadleśnictwie Oleszyce.

STRUKTURA DRZEWOSTANÓW

Skład gatunkowy

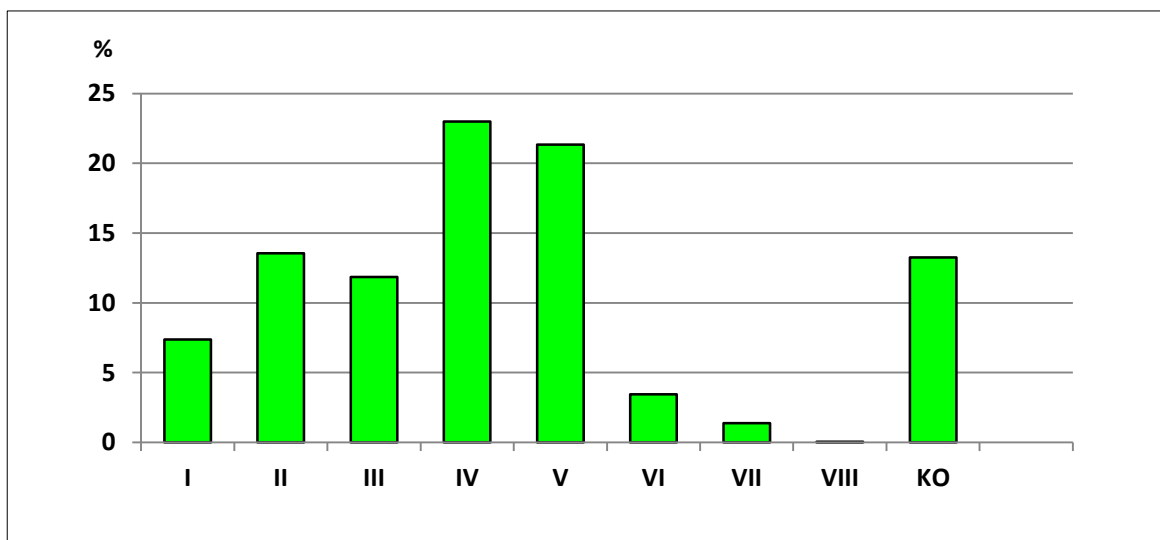
Drzewostany Nadleśnictwa Oleszyce współtworzy 29 gatunków drzew. Spośród nich największy udział wykazuje sosna (So), która stanowi 48,58% powierzchni i 61,21% miąższości (wg gatunków rzeczywistych). Wśród pozostałych gatunków najczęściej występują: buk (Bk) – 14,30% powierzchni i 9,68% miąższości, dąb (Db) – 14,44% powierzchni i 9,36% miąższości, olsza (Ol) – 7,36% powierzchni i 6,82% miąższości, brzoza (Brz) – 6,74% powierzchni i 6,65% miąższości. Pozostałe gatunki mają niewielkie znaczenie. Zobrazowano to na wykresie 2.

Wykres. 2. Udział powierzchniowy drzewostanów wg gatunków rzeczywistych.

Struktura wiekowa

W strukturze wiekowej Nadleśnictwa Oleszyce największy udział powierzchniowy stanowią drzewostany starszych klasach wieku – IV, Va (powierzchnia – 40,55%; miąższość 54,25%). Drugą najliczniejszą grupę stanowią drzewostany w klasach odnowienia (KO), zajmując 13,29%. Udział drzewostanów średnich klas wieku (III klasa wieku) wynosi 11,89%. Drzewostany I i II klasy wieku zajmują 24,94% powierzchni leśnej Nadleśnictwa. Strukturę wiekową zobrazowano na wykresie 3.

Wykres. 3. Udział powierzchniowy drzewostanów w poszczególnych klasach wieku.

Bogactwo gatunkowe drzewostanów.

Tab. 3. Zestawienie drzewostanów nadleśnictwa wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego.

Nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Powierzchnia [ha]/ miąższość [m ³]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Oleszyce	jedenogatunkowe	224,20	810,86	514,49	1549,55	14,1
		24111	261615	194570	480296	15,2
	dwugatunkowe	667,73	947,91	1194,86	2810,50	25,5
		63204	306653	465106	834963	26,5
	trzygatunkowe	951,08	1246,87	1485,21	3683,16	33,4
		83080	405622	560456	1049158	33,3
	czter- i więcej gatunkow	924,02	982,13	1073,97	2980,12	27,0
		89315	301259	398150	788723	25,0

Analizując dane zawarte w tabeli 3 wynika, że największe udziały, przekraczające 30%, mają drzewostany trzygatunkowe. Wśród pozostałych znaczącą rolę odgrywają drzewostany cztero- i więcej gatunkowe oraz dwugatunkowe, natomiast drzewostanów jedenogatunkowych jest relatywnie niewiele.

W rozbiciu na grupy wiekowe największy udział mają drzewostany dwugatunkowe w wieku >80 lat – 11,78% (udział powierzchniowy). W obrębie tej samej kategorii, drzewostany w wieku 41-80 lat wykazują 8,36% udziału, a wieku do 40 lat – 5,99%. W obrębie drzewostanów trzygatunkowych i jedenogatunkowych

największą rolę również odgrywa grupa w wieku >80 (odpowiednio: 10,66%, 8,68%), zaś w drzewostanach cztero- i więcej gatunkowych największy udział mają drzewostany w przedziale <=40 lat – 8,47%.

Struktura piętrowa drzewostanów

W nadleśnictwie występują głównie drzewostany jednopiętrowe – 78,4% w udziale powierzchniowym i 73,0% w udziale miąższościowym. Drzewostany dwupiętrowe stanowią 8,3% powierzchni. Pozostałą powierzchnię zajmują lasy będące w trakcie przemiany pokoleń (KO i KDO). Rzeczywista struktura pionowa jest jednak nieco bardziej zróżnicowana, gdyż znaczna część drzewostanów wykazuje obecność dwu- i więcej warstw wiekowych o odmiennych parametrach wysokościowych.

DOMINUJĄCE FUNKCJE LASÓW

W tabeli 4 przedstawiono wykaz dominujących funkcji lasu Nadleśnictwa Oleszyce (powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona).

Tab. 4. Wykaz dominujących funkcji lasu Nadleśnictwa Oleszyce

Dominująca funkcja lasu	Nadleśnictwo Oleszyce	
	[ha]	[%]
Rezerwaty	–	–
Lasy ochronne	5319,25	47,93
Lasy wielofunkcyjne gospodarcze	5779,71	52,07
Razem	11098,96	100,00

1) Rezerwaty

Na gruntach Nadleśnictwa Oleszyce nie występują rezerwaty przyrody.

2) Lasy ochronne

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 54 Ministra Ochrony Środowiska i Leśnictwa z dnia 29 kwietnia 1997 r. w Nadleśnictwie Oleszyce wyodrębniono lasy ochronne na powierzchni 5319,25 ha, co stanowi 47,93% powierzchni leśnej (tab. 4).

Tab. 5. Podział powierzchni leśnej (zalesionej i niezalesionej) Nadleśnictwa Oleszyce według funkcji lasu oraz poszczególnych kategorii ochronności

Wyszczególnienie	Nadleśnictwo Oleszyce
1. Lasy wodochronne	5258,05
2. Lasy stanowiące drzewostany nasienne	12,54
3. Lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa, wodochronne	9,67
4. Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, wodochronne	38,99
Ogółem lasy ochronne	5319,25

STARODRZEWY

Drzewostany w wieku powyżej 100 lat zajmują łącznie areal 1660,43 ha, co stanowi 15,06% powierzchni leśnej Nadleśnictwa (udział KO w tej puli to ok. 67%). Przeważają w nich starodrzewy sosnowe zajmujące 1287,82 ha (77,561%) oraz dębowe – 285,64 ha (17,20%). Pozostałe mają znikomy udział. Są to drzewostany bukowe – 70,16 ha (4,22%), brzoźowe – 7,64 ha (0,46%), modrzewiowe – 5,52 ha (0,33%) i olszowe – 3,65 ha (0,22%). Największą rozpiętość wiekową wykazują drzewostany bukowe, sięgające 165 lat, choć zbliżony wiek osiągają również modrzewiowe (150 lat).

MARTWE DREWNO

Ogólna miąższość drewna martwego, na terenie Nadleśnictwa Oleszyce (tab. 6), wynosi 53542,99 m³ (brutto). Średnia miąższość drzew martwych stojących i leżących w lasach nadleśnictwa wynosi 4,1 m³/ha, przy średniej dla RDLP Krosno – 17,3 m³/ha, średniej krajowej – 5,9 m³/ha i 5,5 m³/ha dla gruntów w zarządzie LP (WISL 2010-2014, BULiGL).

Tab. 6. Miąższość drewna martwego, z uwzględnieniem siedliskowych typów lasu (TSL) w Nadleśnictwie Oleszyce

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		ha	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha
BMb	7,52	8,39	63,10	1,24	9,31	9,63	72,41
BMśw	1209,68	3,98	4808,58	1,36	1642,77	5,34	6451,34
BMw	2276,15	4,17	9501,81	1,81	4113,76	5,98	13615,57
Lł	79,57	1,69	134,30	4,68	372,30	6,37	506,60
LMb	73,88	3,33	246,19	2,11	155,57	5,44	401,76
LMśw	1290,12	3,50	4519,23	2,77	3579,09	6,27	8098,32
LMw	1369,73	3,96	5423,59	2,48	3401,23	6,44	8824,82
Lśw	1099,11	2,77	3040,69	1,84	2025,85	4,61	5066,54
Lw	1992,84	3,11	6204,28	1,78	3548,28	4,89	9752,56
OI	31,46	2,80	88,19	1,74	54,87	4,54	143,06
OIJ	52,25	7,70	402,14	4,04	211,24	11,74	613,37
Ogółem Nadleśnictwo	9482,31	3,63	34432,09	2,02	19114,26	5,65	53546,35

Dla zwiększenia ilości martwego drewna zgodnie z zarządzeniem nr 28/2014 Regionalnego Dyrektora Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z późn. zm. na terenie Nadleśnictwa proponuje się pozostawić część drzewostanów bez użytkowania do naturalnego rozkładu, a także pozostawianie wszelkich złomów, wywrotów, drzew dziuplastych oraz martwych, jeśli nie zagrażają bezpieczeństwu powszechnemu.

Tempo wydzielania w lasach Europy Środkowej szacuje się na 1 m³/ha/rok (Wilk T. i in. 2014), można przypuszczać, że na koniec obowiązywania PUL ilość martwego drewna na terenie Nadleśnictwa Jarosław powinna wzrosnąć. Dokładne

prognozy nie są możliwe, gdyż brak jest konkretnych danych na temat tempa rozkładu martwego drewna oraz wydzielania się drzew.

Istotną rolę martwego drewna w ochronie bioróżnorodności leśnej podkreślają różne dokumenty:

- Konferencja w Rio de Janeiro w 1992 r. - zwrócono uwagę na zasadniczą rolę biologiczną zasobów zdeponowanych w martwym drewnie.
- Ministerialne Konferencje Ochrony Lasów z 1998 r. i 2003 r. przyjęto paneuropejskie wskaźniki zrównoważonej gospodarki leśnej, z których jako jeden z istotnych wskaźników uznano ilość rozkładającego się drewna na hektar lasu, ze szczególnym zwróceniem uwagi na obecność martwego drewna w postaci leżących kłód i stojących drzew martwych o długości większej niż 2 m i grubości ponad 10 cm.
- Polityce Leśnej Państwa z 1997 r. stwierdzono, że powinno się pozostawić w każdym drzewostanie, przewidzianym do odnowienia przez użytkowanie rębne, części starych drzew do ich fizjologicznej śmierci, w tym drzew dziuplastych i martwych - jako siedliska licznych gatunków biocenoz leśnych. W drzewostanach unikalnych pod względem przyrodniczym, celem nadrzędnym gospodarki leśnej staje się ochrona różnorodności i złożoności biologicznej.
- II Polityka Ekologiczna Państwa z 2000 r. – podkreślono wagę pozostawiania w drzewostanach przeznaczonych do odnowienia przez użytkowanie rębne części starych drzew do ich śmierci biologicznej – jako siedliska licznych gatunków biocenoz leśnych.
- Instrukcji Ochrony Lasu 2012 r.- znajdują się zapisy o pozostawianiu martwego drewna, drzew zamierających oraz dziuplastych.
- Zasady Hodowli Lasu - w trakcie cięć pielęgnacyjnych "za drzewa pożyteczne uważa się ... drzewa dziuplaste, a w uzasadnionych przypadkach także martwe".

Dla zwiększenia ilości martwego drewna zgodnie z zarządzeniem nr 28 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 2.12.2014 r. na terenie Nadleśnictwa proponuje się pozostawić część drzewostanów bez użytkowania do naturalnego rozkładu, a także pozostawianie wszelkich złomów, wywrotów, drzew dziuplastych oraz martwych, jeśli nie zagrażają bezpieczeństwu powszechnemu.

FORMY DEGENERACJI LASÓW

Borowacenie

Borowacenie, zwane inaczej pinetyzacją, związane jest z wprowadzeniem do drzewostanu, na siedliskach żyznych, niektórych gatunków z rodziny *Pinaceae* lub wyeliminowaniu drzew liściastych z drzewostanów mieszanych. W warunkach Nadleśnictwa Oleszyce zjawisko to ma znikome znaczenie.

Na podstawie analizy danych wynika, że tylko 10,8% powierzchni drzewostanów, na terenie Nadleśnictwa Oleszyce, narażonych jest w sposób mocny na zjawisko borowacenia.

Neofityzacja, gatunki obce

Neofityzacja następuje wskutek wprowadzenia gatunków drzew obcych naszej florze w obręb drzewostanów. Na terenie Nadleśnictwa Oleszyce elementy obce w naszej florze reprezentują: robinia akacjowa *Robinia pseudacacia*, dąb czerwony *Quercus rubra*, czeremcha późna *Prunus serotina*, sosna Banksa *Pinus banksiana*, daglezja zielona *Pseudotsuga menziesii*, żywotnik zachodni *Thuja occidentalis*

Na terenie Nadleśnictwa Oleszyce zjawisko neofityzacji występuje na 734,63 ha powierzchni manipulacyjnej, co stanowi 6,6% powierzchni drzewostanów. W większości spowodowane jest po przez wprowadzenie w okresie powojennym czeremchy późnej *Prunus serotina* do drzewostanów na terenie obecnych leśnictw Sucha Wola i Lipina. Gatunek ten zdominował warstwę podszytu a obecnie w niewielkim udziale znalazł się również w składzie gatunkowym piętra drzew. Istotny udział w drzewostanach objętych zjawiskiem neofityzacji, ma ponadto dąb czerwony *Quercus rubra*.

Monotypizacja

Monotypizacja polega na ujednoczeniu gatunkowym i wiekowym drzewostanu, uproszczeniu jego struktury warstwowej oraz zubożeniu gatunkowym. Na terenie Nadleśnictwa dotyczy przede wszystkim drzewostanów wprowadzonych sztucznie na grunty porolne oraz dawne łąki i pastwiska. Mają one wysoce uproszczoną strukturę, ubogi skład gatunkowy, a także wykazują często szereg innych negatywnych zjawisk, istotnie zmieniających charakter fitocenoz. Jest to głównie fruticetyzacja, przejawiająca się m.in. masowym rozwojem jeżyn w partiach prześwietlonych. Utrudniając rozwój nalotu i podrostu stanowi poważne zagrożenie dla procesu samoodnawiania lasu.

Na terenie Nadleśnictwa Oleszyce zjawisko monotypizacji nie posiada większego znaczenia.

3.1.7. FORMY OCHRONY PRZYRODY WYSTĘPUJĄCE W NADLEŚNICTWIE

Istniejące formy ochrony przyrody

Tab. 7. *Formy ochrony przyrody na terenie Nadleśnictwa Oleszyce.*

Forma ochrony	Na gruntach Nadleśnictwa		W granicach zasięgu terytorialnego (poza gruntami Nadleśnictwa)		Razem	
	liczba [szt.]	pow. [ha]	liczba [szt.]	pow. [ha]	liczba [szt.]	pow. [ha]
Obszary chronionego krajobrazu	1	5296,33	1	761,48	1	6057,81
Obszary Natura 2000	1	5322,44	1	695,99	1	6018,43
Pomniki przyrody	61	–	–	–	61	–
Użytki ekologiczne	23	153,48	–	–	23	153,48

W obecnym PPUL nie są projektowane dodatkowe formy ochrony przyrody

Obszary chronionego krajobrazu

– **Sieniawski OChK**

51263 ha

Status prawny. Ustanowiony został Uchwałą nr XX/148/87 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Przemyślu z dnia 25 czerwca 1987 r. utrzymanej w mocy Obwieszczeniem Wojewody Przemyskiego z dnia 11 grudnia 1990 r. W granicach województwa podkarpackiego jego status prawny określa Rozporządzenie Nr 66 Wojewody Podkarpackiego z dnia 28 czerwca 2005 r. w sprawie Sieniawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego Nr 94 poz. 1586 z 2005 r.).

Nowa uchwała nr XXXIX/786/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 października 2013r. w sprawie Sieniawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. (Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 596 z późn. zm.) oraz art. 23 ust. 2 i art. 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.)

Obszar zlokalizowany jest na terenie gmin Jarosław i Wiązownica w powiecie jarosławskim, Stary Dzików i Oleszyce w powiecie lubaczowskim oraz Adamówka, Sieniawa, Tryńcza i Miasta Sieniawa w powiecie przeworskim.

Całkowita powierzchnia wynosi 51 263 ha. W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa obszar zajmuje 6057,81 ha, w tym na gruntach w zarządzie LP – 5296,33 ha (tab. 7).

Dominują tu obszary leśne położone między Sieniawą a Cieszanowem. Na żyznych glebach występują lasy mieszane i bory mieszane oraz fragmenty olsów, które dzięki różnorodności form i stopniowemu przechodzeniu jednych w drugie stanowią o wysokich walorach krajobrazowych tego obszaru. Są to zbiorowiska boru mieszanego *Quercus roboris* – *Pinetum* z dominującą sosną zwyczajną *Pinus sylvestris* i dębem szypułkowym *Quercus robur*. Zaznacza się również udział zbiorowisk łąkowych *Tilio* – *Carpinetum* z grabem zwyczajnym *Carpinus betulus* i bukiem zwyczajnym *Fagus sylvatica* oraz borów sosnowych.

Obszary Natura 2000

– Lasy Sieniawski PLH180054

18015,42 ha

Status prawny

Obszar zatwierdzony jako OZW przez Komisję Europejską w marcu 2011 roku..

Powierzchnia obszaru:

- powierzchnia całkowita obszaru – 18015,42 ha (wg SDF),
- powierzchnia w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Oleszyce – 6018,43 ha, stanowi to 33,41 % pow. obszaru,
- powierzchnia gruntów Nadleśnictwa Oleszyce w obszarze: 5322,44 ha.

Opis obszaru (wg SDF)

Obszar "Lasy Sieniawskie" jest zwartym kompleksem leśnym, leżącym na Płaskowyżu Tarnogrodzkim. Lasy wchodzące w skład obszaru zarządzane są przez trzy nadleśnictwa: Sieniawa, Oleszyce i Jarosław, należące do RDLP Krosno. Obszar leży w granicach administracyjnych gmin: Adamówka, Oleszyce, Sieniawa, Stary Dzików, Tanogród i Wiązownica. Przecina go droga wojewódzka nr 867 z Sieniawy do Oleszyc oraz kilka lokalnych i leśnych dróg utwardzonych. Wewnątrz obszaru znajdują się zaledwie trzy miejscowości: Radawa, Mołodycz i Wola Mołodycka, co powoduje, iż penetracja lasu jest w porównaniu do innych terenów niewielka. Z uwagi na duże zróżnicowanie powierzchni, znaczną liczbę cieków i terenów zabagnionych, obszar ten jest w wielu miejscach trudno dostępny, a gospodarka leśna jest tam utrudniona. Sprzyja to zachowaniu bardziej naturalnego składu gatunkowego drzewostanów. Uwarunkowania te są korzystne dla bytowania wielu rzadkich gatunków ssaków, płazów, ptaków, a także bezkręgowców.

Dane dotyczące obszaru opracowano na podstawie SDF obszaru Natura 2000 i odnoszą się one do całości obszaru, a nie tylko do fragmentu obszaru w zasięgu Nadleśnictwa Oleszyce.

Wartość przyrodnicza i znaczenie (wg SDF)

Typy siedlisk przyrodniczych wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony na terenie obszaru wg SDF (stan na 04.2014) przedstawia tabela 8.

Tab. 8. Wykaz siedlisk na terenie obszaru wg SDF

Lp.	Kod	Nazwa	Ocena obszaru
1.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	C
2.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	C
3.	9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	C
4.	9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	C
5.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	C
6.	91D0*	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagnogirgensohnii-Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	C
7.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	C
8.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	C

Gatunki zwierząt wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będące przedmiotami ochrony na terenie obszaru wg SDF (stan na 04.2014) przedstawia tabela 9.

Tab. 9. Wykaz zwierząt na terenie obszaru wg SDF

Lp.	KOD	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Ocena obszaru
BEZKRĘGOWCE				
1.	1084	<i>Osmoderma eremita</i>	pachnica dębowa	C
PLĄZY				
2.	1188	<i>Bombina bombina</i>	kumak nizinny	C
3.	1166	<i>Triturus cristatus</i>	traszka grzebieniasta	C
SSAKI				
4.	1352	<i>Canis lupus</i>	wilk	B
5.	1337	<i>Castor fiber</i>	bóbr europejski	B
6.	1355	<i>Lutra lutra</i>	wydra	B

Obszar Natura 2000 Lasy Sieniawskie obejmuje zwarty kompleks leśny o powierzchni 18015,42 ha (wg SDF), leżący na Płaskowyżu Tarnogrodzkim. Lasy wchodzące w skład obszaru zarządzane są przez trzy nadleśnictwa: Sieniawa, Oleszyce i Jarosław. W enklawie wewnątrz obszaru znajdują się zaledwie trzy miejscowości: Radawa, Mołodycz i Wola Mołodycka.

W obszarze dominują bory i lasy mieszane. W ich obrębie występują fragmenty lasów liściastych, obejmujące grądy, buczyny, łęgi i olsy. Lasy obszaru zapewniają korzystne warunki bytowania dla wielu gatunków ssaków, płazów, ptaków oraz bezkręgowców, w tym także gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty: wilka, bobra europejskiego, wydry, kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej.

Dla obszaru na gruntach będących w zarządzie nadleśnictwa opracowano zadania ochronne w ramach PUL.

Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Pomniki przyrody

– istniejące **61 obiektów**

Obecnie na terenie Nadleśnictwa Oleszyce znajduje się 61 pomników przyrody żywej w tym: 21 szt. dębów szypułkowych *Quercus robur*, 7 szt. sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris*, 2 szt. buka zwyczajnego *Fagus sylvatica*, 24 szt. lipy drobnolistnej *Tilia cordata*, 3 szt. jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior*, 1 szt. modrzewia polskiego *Larix polonica*, 1 szt. czereśni ptasiej *Prunus avium* i 2 szt. wiąza szypułkowego *Ulmus laevis*).

Szczegółowy wykaz wraz z lokalizacją i opisem zamieszczono w Programie ochrony przyrody.

Użytki ekologiczne

– **23 obiekty**

Według stanu na 1 stycznia 2017r. na terenie Nadleśnictwa Oleszyce znajdują się 23 użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 153,48 ha. Ustanowiono je

na mocy Uchwał Gminy Stary Dzików oraz uchwał Rady Miasta w Oleszycach i Cieszanowie.

Szczegółowy wykaz wraz z lokalizacją i opisem zamieszczono w Programie ochrony przyrody.

3.2. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Trwale zrównoważona gospodarka leśna, jest to działalność zmierzającą do ukształtowania struktury lasów oraz ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania, teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych (ochronnych, gospodarczych i socjalnych) funkcji bez szkody dla innych ekosystemów. Z założenia gospodarka leśna nie powinna więc znacząco oddziaływać na obiekty chronione oraz na środowisko. Jednakże w celu upewnienia się, czy podstawowy dokument planistyczny z tego zakresu, jakim jest *Plan urządzenia lasu* nie zawiera zapisów, których realizacja może znacząco wpłynąć na środowisko, w niniejszej *Prognozie* określono na jakie elementy środowiska, lub jakie obszary może nastąpić tego rodzaju oddziaływanie.

Po analizie *Planu* ustalono że *Plan* nie zawiera zapisów wyznaczających ramy do późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Nie stwierdzono, aby w *Planie* istniały zapisy dotyczące projektowania przedsięwzięć wymienionych w *rozporządzeniu Rady Ministrów z 9 listopada 2010 r., w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z dnia 12 listopada 2010 r., Nr 213, poz. 1397)*.

3.3. OKREŚLENIE OBSZARÓW POTENCJALNEJ KOLIZJI MIĘDZY CELAMI OCHRONY PRZYRODY A GOSPODARKĄ LEŚNĄ

Potencjalne miejsca lub obszary gdzie może nastąpić istotna kolizja między zapisami *Planu* a wymogami ochrony przyrody to:

- zaplanowanie użytkowania w miejscach, gdzie znajdują się stanowiska gatunków zwierząt lub roślin, bez podania sposobów ochrony stanowiska lub siedliska gatunku podczas zabiegów,
- zaplanowanie użytkowania w sposób zmieniający właściwą dla danego gatunku strukturę wiekową i gatunkową drzewostanów,
- zamieszczenie w *Planie* zapisów (bądź brak takich zapisów) uszczegóławiających sposoby prowadzenia gospodarki leśnej w miejscach szczególnie istotnych dla danego gatunku.

Oddziaływanie *Planu* na pozostałe elementy środowiska przyrodniczego jest również rozpatrywane pod kątem:

- zakresu korelacji przyjętych składów gatunkowych upraw i gospodarczych typów drzewostanów z naturalnymi składami drzewostanów (typami drzewostanu – TD) w ramach siedlisk przyrodniczych z załącznika I DS,

- wpływu zaplanowanych zabiegów na populacje rzadkich i chronionych gatunków ptaków, roślin i zwierząt, zwłaszcza gatunków z załącznika I DP lub załącznika II DS,
- wpływu zapisów *Planu* na pozostałe elementy środowiska przyrodniczego.

3.4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PLANU URZĄDZENIA LASU

Do problemów ochrony przyrody istotnych z punktu widzenia sporządzania *Planu* oraz jego realizacji należy wymienić:

- brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, brak planów ochrony, lub planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000;
- brak szczegółowych i oficjalnych wytycznych dotyczących sposobów ochrony poszczególnych gatunków lub typów siedlisk w postaci programów ochrony zatwierdzanych przez Ministra Środowiska,
- konieczność uwzględniania wymagań wszystkich gatunków (celów ochrony), które mogą się wzajemnie wykluczać.

3.5. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PLANU URZĄDZENIA LASU

Plan urządzenia lasu jest dokumentem, którego obowiązek sporządzania raz na 10 lat dla każdego nadleśnictwa, nakłada ustawa o lasach. Tak więc, zgodnie z obowiązującym prawem, nie można zaniechać ani sporządzania planu urządzenia lasu ani zaprzestać jego realizacji. W związku z tym, że nie ma możliwości odstąpienia od realizacji *Planu*, nie ma potrzeby analizowania zmian jakie niesie brak jego realizacji. Można jedynie zaznaczyć, że były by to zarówno skutki społeczne jak również ekonomiczne i przyrodnicze. Właściwe planowanie urządzeniowe oraz jego realizacja jest jednym z elementów warunkujących sens prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. Brak planu urządzenia lasu przyczyniłby się do niekontrolowanego korzystania z zasobów leśnych oraz możliwego zniszczenia wielu cennych elementów środowiska przyrodniczego.

Do skutków społecznych wynikających z hipotetycznej sytuacji braku realizacji *Planu* należy przede wszystkim istotne ograniczenie rynku pracy. Dotknęłoby ono zarówno kadr zatrudnionych w nadleśnictwach jak i pracowników firm zajmujących się pozyskaniem drewna, przetwórstwem i zbytem. W słabo zaludnionym terenie, gdzie praca w lesie często jest ważnym, a niejednokrotnie jedynym źródłem dochodu, pozbawiłoby mieszkających tam ludzi możliwości zarobkowania. Z kolei do ekonomicznych skutków braku realizacji *Planu*, poza skutkami finansowymi dla Lasów Państwowych, zaliczyć wypada straty w gospodarce narodowej, w której udział rynku drzewnego jest obecnie znaczący.

W odniesieniu do przyrodniczych skutków braku realizacji *Planu* należy wspomnieć o konieczności jak najszerszego wykorzystywania w procesach gospodarczych surowców odnawialnych. Drewno, które w głównej mierze pozyskiwane jest z lasów państwowych, należy do grupy surowców odnawialnych,

korzystnych dla środowiska naturalnego, a dotychczasowa gospodarka leśna, oparta o plany urządzenia lasu, sprzyja powiększaniu się zasobów drzewnych w skali kraju, umożliwiając tym samym szersze ich wykorzystanie. W przypadku znacznych ograniczeń w pozyskiwaniu drewna, spodziewać się należy wzrostu popytu na inne surowce np.: tworzywa sztuczne, metale wykorzystywane w meblarstwie, czy węgiel kamienny przeznaczony do domowych kotłowni. Szersze wykorzystanie tworzyw sztucznych niesie ze sobą groźne konsekwencje w postaci zanieczyszczeń powietrza emitowanych podczas ich produkcji i przetwórstwa oraz problemów związanych z ich późniejszą utylizacją.

Przyrodniczym skutkiem braku realizacji *Planu* jest także ograniczenie możliwości ingerencji w naturalne procesy zachodzące w przyrodzie. W przypadku kiedy przekształcenia środowiska przyrodniczego wskutek urbanizacji i postępującej antropopresji są tak znaczne jak to ma miejsce obecnie i kurczy się areał siedlisk dostępnych dla wielu gatunków, aktywne kształtowanie przestrzeni zdanej do bytowania niejednokrotnie jest kluczem do ich ochrony. Przy odpowiednio nakreślonych celach działań ochronnych i właściwym zdefiniowaniu zasad prowadzenia zabiegów, gospodarka leśna nie tylko nie musi szkodzić, ale wręcz wspomagać działania ochronne. Należy również wspomnieć o jej istotnej roli w procesie przebudowy drzewostanów w celu ich lepszego dostosowania do warunków siedliskowych. Bez planowych działań, obliczonych na dziesięciolecia, trudne byłoby osiągnięcie zadania, które w wyłączonym z ingerencji ekosystemie potrwałoby setki lat.

4. OCENA WPLYWU PLANU URZĄDZENIA LASU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000.

4.1. ODDZIAŁYWANIE *PLANU* NA ŚRODOWISKO

Plan urządzenia lasu nie jest typowym „planem wyznaczającym ramy dla realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko” (a więc przedsięwzięć określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z 9 listopada 2004 r.). Nie stwierdzono aby jakiegokolwiek zapisy i wskazania zamieszczone w *Planie*, wpływały znacząco negatywnie na całość środowiska przyrodniczego w zasięgu Nadleśnictwa. Jednak prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w oparciu o *Plan*, a więc ingerencja w ekosystemy, może zawierać pewne elementy niekorzystnie oddziałujące na pewne elementy środowiska przyrodniczego. Wobec tego poniżej scharakteryzowano, stosownie do stanu prawa krajowego, międzynarodowych konwencji i dyrektyw obowiązujących na obszarze Unii, a także do zawartości i stopnia szczegółowości *Planu*, poszczególne komponenty środowiska oraz ocenę wpływu *Planu* na te składniki.

4.1.1. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ

Zgodnie z Konwencją o różnorodności biologicznej (przyjętą w Rio 5 czerwca 1992 r., ratyfikowaną przez Polskę 18 stycznia 1996 r.), różnorodność biologiczna to zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących na Ziemi w ekosystemach lądowych, morskich i słodkowodnych oraz w zespołach ekologicznych, których są częścią. Można ją rozpatrywać na trzech poziomach: genetycznym, gatunkowym i krajobrazowym, i na tych trzech poziomach winna być chroniona, do czego zobowiązują wspomniane wcześniej akty prawa krajowego i międzynarodowego.

W zakresie różnorodności genetycznej – *Plan nie zawiera zapisów*, które mogą wpływać na zmniejszenie puli genowej w obrębie gatunków. Zabiegi zaprojektowane w *Planie* dotyczą głównie sposobu pozyskiwania drewna i odnawiania lasu oraz wykonywania cięć pielęgnacyjnych. Zabiegi pielęgnacji polegają na usuwaniu niektórych drzew, zazwyczaj gorszych jakościowo – czyli o „gorszych” z punktu widzenia hodowli lasu cechach jakościowych. Może to nieznacznie zubażać pulę genową, dlatego w celu eliminacji potencjalnych skutków w *Planie* zapisano konieczność pozostawiania podczas zabiegów części drzew o nietypowych cechach jako rezerwuaru genów.

W *Planie* wyszczególnione są również obiekty bazy nasiennej, z której pozyskiwany jest materiał siewny do produkcji sadzonek. Są to obiekty wyselekcjonowane pod względem cech jakościowych i pod tym kątem mogą być oceniane, jako ograniczające różnorodność biologiczną. Jednakże *Plan* nie jest dokumentem który ustala i definiuje te zadania. Selekcja nasienna nie jest elementem stanowionym *Planu*, a wynika z innych przepisów prawa krajowego (ustawa o leśnym materiale rozmnożeniowym, rozporządzenia Ministra Środowiska), więc nie może być on oceniana jako element *Planu*.

W zakresie różnorodności gatunkowej – mogą być oceniane zapisy *Planu* dotyczące:

- a) wpływu projektowanych zabiegów na różnorodność gatunkową grzybów, roślin i zwierząt,

b) wpływu projektowanych zabiegów na zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów.

W pierwszym przypadku jednoznaczna ocena nie jest możliwa, gdyż realizacja *Planu* może różnie wpływać na różne grupy gatunków. Dla niektórych jest to działanie negatywne dla innych pozytywne. Szerzej omówiono to w pkt. 4.1.3

Oceniając zaprojektowane działania pod kątem ich wpływu na różnorodność gatunkową drzewostanów, przede wszystkim należy się odnieść do zamieszczonej w *Planiu* tabeli zawierającej typy drzewostanów (TD). Tabela ta dla każdego typu siedliskowego lasu określa optymalny TD (lub kilka TD) oraz orientacyjne składy upraw z określeniem udziału procentowego gatunków głównych. Obok nich wskazana jest również pula gatunków domieszkowych, których udział kształtowany jest w zależności od lokalnych warunków siedliskowych, zwykle na poziomie 20-30%. Analiza zawartych tam zapisów pozwala na stwierdzenie, że w składach gatunkowych odnowień uwzględnione zostały wszystkie lasotwórcze gatunki drzew leśnych występujące naturalnie na obszarze Nadleśnictwa. W wyniku ich stosowania nie nastąpi więc spadek różnorodności gatunkowej ekosystemów leśnych.

W obrębie siedlisk przyrodniczych z Załącznika I DS zastosowano typy drzewostanów (TD) opracowane na podstawie pracy J. M. Matuszkiewicza pt. „Regionalne optymalne składy gatunkowe drzewostanów w typach siedliskowych lasu i zespołach leśnych” stanowiącej załącznik do publikacji *Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski* (GiPZ PAN, 2007). Uwzględniają one naturalny, właściwy dla danego siedliska i leśnego zespołu roślinnego skład drzewostanu, co **eliminuje potencjalny negatywny wpływ** gospodarki leśnej związany z uproszczeniem lub przekształceniem struktury gatunkowej fitocenoz leśnych.

W zakresie różnorodności krajobrazowej (lub ekosystemowej) – zapisy *Planu* w minimalnym stopniu wpływają na różnorodność krajobrazową, gdyż odnoszą się głównie do gruntów leśnych i z założenia służą utrzymaniu ich w stanie zalesionym lub przywróceniu do takiego stanu. Nieco odmiennie sprawa ta wygląda w odniesieniu do różnorodności ekosystemowej, gdyż plan urządzenia lasu – ukierunkowany nie tylko na utrzymanie określonych zbiorowisk, ale też na przebudowę drzewostanów w kierunku ich lepszego dostosowania do warunków siedliskowych – istotnie wpływa na całość procesów przyrodniczych, a więc modyfikuje ekosystemy objęte tym procesem. Charakter tych zmian jest jednak długoterminowy, a pełna realizacja wykracza poza ramy *Planu*.

Przebudowa drzewostanów, oparta na podstawach ekologicznych i zasadach nowoczesnej gospodarki leśnej, służy zarówno poprawie kondycji lasów jak zwiększeniu różnorodności ekosystemowej, a więc ma charakter pozytywny. Jednak z uwagi na czas, którego ów zabieg wymaga, korzystne efekty tego rodzaju działań będą widoczne w perspektywie średnio- i długoterminowej.

W zasięgu drzewostanów dostosowanych do siedliska wpływ gospodarki leśnej nie zmierza do zmiany ekosystemów, a jedynie czasowo przekształca ich strukturę, niejako wyprzedzając i modyfikując w tym zakresie procesy naturalne. Można więc stwierdzić, że zapisy *Planu* **nie wpłyną w znaczący sposób** na różnorodność ekosystemową.

4.1.2. ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI

Realizacja *Planu* nie wpływa bezpośrednio na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi, jako że charakter zaplanowanych zabiegów i działań dotyczy wyłącznie kształtowania drzewostanów i pozyskania drewna. Prace leśne wykonywane są wyłącznie w lesie, a teren objęty wycinką drzew powinien być, według wewnętrznych przepisów oraz zasad BHP, oznaczony znakami zakazu wstępu. Zakłady Usług Leśnych wykonujące czynności w zakresie pozyskania i hodowli są w tym zakresie przeszkolone oraz mają stosowne uprawnienia.

Istotne znaczenie w tym zakresie mają natomiast zapisy *Planu*, a dokładniej programu ochrony przyrody, dotyczące edukacji ekologicznej oraz zasad turystycznego użytkowania terenu. W swoim założeniu *Plan* wskazuje istniejące i planowane ścieżki dydaktyczne, urządzenia infrastruktury edukacyjnej i turystycznej oraz aktualny przebieg szlaków turystycznych, a także określa ewentualne potrzeby wykonania uzupełnień czy zmian w tym zakresie. Definiuje również zagrożenia wynikające ze zbyt intensywnej penetracji terenu oraz sposoby przeciwdziałania. Wskazówki te z jednej strony mają służyć polepszeniu komfortu i bezpieczeństwa ludzi przebywających na terenie Nadleśnictwa, a z drugiej zabezpieczeniu środowiska przyrodniczego przed nadmierną antropopresją. Z tych też względów zapisy owe, zarówno w krótkim jak i w długim okresie czasu, **stanowią o dodatnim wpływie** założeń *Planu* na ten element.

4.1.3. ODDZIAŁYWANIE NA ROŚLINY I ZWIERZĘTA, W SZCZEGÓLNOŚCI NA GATUNKI CHRONIONE

Analizę oddziaływania zapisów *PPUL* na chronione rośliny wykonano w oparciu o dane zawarte w Programie ochrony przyrody i zaplanowane zabiegi gospodarcze w wydzieleniach, w których te gatunki zinwentaryzowano. Analizę przeprowadzono dla gatunków o znanej lokalizacji stanowisk występujących na terenie Nadleśnictwa Oleszyce.

W ramach Prognozy oceniono wpływ zapisów *PPUL* na 26 chronionych gatunków roślin naczyniowych oraz mszaków. Szczegółowej analizie poddano wszystkie gatunki objęte ochroną.

Tab. 10. Wpływ zaplanowanych wskazań gospodarczych, na istotne z punktu widzenia ochrony przyrody, gatunki roślin o znanych stanowiskach występujących w Nadleśnictwie Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadl.	Typowe siedliska	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> , zalecenia ochronne lub potrzeby ochrony	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
						Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
GATUNKI ROŚLIN OBJĘTE OCHRONĄ GATUNKOWĄ									
Gajnik Iśniący <i>Hylocomium splendens</i>	OCz	8	bory, siedliska mezotroficzne	2 stan. – bez wsk. gosp.; 3 stan. – TP; 1 stan. – rębnia (IIIa); 2 stan. – rębnia (Ib).	W <i>Planie</i> zapisano konieczność kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych oraz ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych.	-	0	0	Gatunki naziemnych mchów. Wykonywanie zabiegów gospodarczych nie niesie dla nich zagrożeń, pod warunkiem minimalizacji szkód w runie w czasie prowadzenia prac leśnych.
Ciemnocyca zielona <i>Veratrum lobelianum</i>	OCz	8	lasy, łąki	5 stan. – bez wsk. gosp.; 2 stan. – TP; 1 stan. – rębnia (Ib);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek rosnący zarówno w ocienieniu jak i w warunkach pełnego światła. Ochrona miejsc występowania wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Kukułka plamista <i>Dactylorhiza maculata</i>	OCz	2		2 stan. – bez wsk. gosp.					

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadl.	Typowe siedliska	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> , zalecenia ochronne lub potrzeby ochrony	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
						Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
GATUNKI ROŚLIN OBJĘTE OCHRONĄ GATUNKOWĄ									
Rosiczka okrągłolistna <i>Drosera rotundifolia</i>	OŚ	1	lasy, bagna	1 stan. – bez wsk. gosp.	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunki związane głównie z siedliskami nieleśnymi, do których nie odnoszą się wskazania gospodarcze zawarte w <i>Planie</i> . Zalecenia ochronne zawarte w programie ochrony przyrody wskazują na potrzebę zachowania zajmowanych przez nie siedlisk przez podjęcie działań z zakresu ochrony czynnej. Stanowiska zlokalizowane w obrębie drzewostanów, występują zwykle w niewielkich enklawach o charakterze nieleśnym
Kosaciec syberyjski <i>Iris sibirica</i>	OŚ	2	łąki	2 stan. – bez wsk. gosp.	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	
Widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>	OCz	4	lasy – siedliska mezotroficzne	2 stan. – Tp; 2 stan. – CW.	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadl.	Typowe siedliska	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> , zalecenia ochronne lub potrzeby ochrony	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
						Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
GATUNKI ROŚLIN OBJĘTE OCHRONĄ GATUNKOWĄ									
Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	OCz	17		2 stan. – bez wsk. gosp. 10 stan. – TP; 3 stan. – rębnia (Ib); 1 stan. – rębnia (IIId) 1 satn. – rębnia (IIIb).	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych	-	0	0	Gatunek rosnący w ocienieniu, ale znoszący też znaczne prześwietlenie drzewostanu. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Wroniec widlasty <i>Huperzia selago</i>	OCz	2	lasy	1 stan. – TP; 1 stan. – rębnia (Ib).	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	-	0	0	Gatunek tolerancyjny na zmiany warunków świetlnych – rośnie zarówno w ocienieniu jak i w pełnym świetle. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	OCz	14	lasy	6 stan. – TP; 1 stan. – Piel; 1 stan. – CP; 2 stan. – rębnia (IIId) 4 stan. – rębnia (IIIb).	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	+	+	0	Gatunek o umiarkowanych wymaganiach świetlnych, pozytywnie reagujący na rozluźnienie zwarcia drzewostanu. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód podczas prowadzenia prac leśnych.

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadl.	Typowe siedliska	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> , zalecenia ochronne lub potrzeby ochrony	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
						Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
GATUNKI ROŚLIN OBJĘTE OCHRONĄ GATUNKOWĄ									
Czosnek niedźwiedzi <i>Allium ursinum</i>	OCz	1		1 stan. – TP.	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek związany z dość specyficznymi (siedliskami), preferujący miejsca cieniste. W programie ochrony przyrody zalecono by nie przerzedzać zwarcia w rejonach łanowego występowania gatunku.
Gnieźnik leśny <i>Neottia nidus-avis</i>	OCz	1	lasy	1 stan. – TP.	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek preferujący miejsca cieniste, źle znoszący prześwietlenie drzewostanu. Ochrona stanowisk wiąże się z przestrzeganiem zapisów odnośnie minimalizacji szkód w runie oraz kształtowaniem właściwych warunków siedliskowych. Przy przestrzeganiu zapisów <i>Planu</i> można uniknąć niekorzystnego oddziaływania na populację gatunku.
Listera jajowata <i>Listera ovata</i>	OCz	1		1 stan. – TP.	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek o dość szerokiej tolerancji na warunki świetlne, dobrze znoszący prześwietlenie d-stanu. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadl.	Typowe siedliska	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> , zalecenia ochronne lub potrzeby ochrony	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
						Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
GATUNKI ROŚLIN OBJĘTE OCHRONĄ GATUNKOWĄ									
<i>Śnieżyczka przebiśnieg Galanthus nivalis</i>	OCz	7	lasy	2 stan. – bez wsk. gosp. 1 stan. – TP; 1 stan. – Odn. 2 stan. – rębnia (IIb) 1 stan. – rębnia (IIIb).	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek rozwijający się wczesną wiosną, przed rozwojem liści na drzewach, z tego względu zwarcie drzewostanu ma tu drugorzędne znaczenie. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
<i>Tujowiec tamaryszkowaty Thuidium tamariscinum</i>	OCz	2		1 stan. – TP; 1 stan. – rębnia (IIIb).					
<i>Wawrzynek wilczełyko Daphne mezereum</i>	OCz	25	lasy	różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek bardzo częsty na terenie nadleśnictwa. Przy uwzględnieniu wskazań ochronnych realizacja zabiegów gospodarczych nie wpłynie negatywnie na stan populacji.
<i>Bielistka siwa Leucobryum glaucum</i>	OCz	7	lasy – siedliska mezotroficzne	3 stan. – TP; 1 stan. – CP.) 3 stan. – rębnia (IIIb).	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych.	0	0	0	Gatunki dość częste na terenie Nadleśnictwa. Przy uwzględnieniu wskazań ochronnych realizacja zabiegów gospodarczych nie wpłynie negatywnie na stan ich populacji.
<i>Rokietnik pospolity Pleurozium schreberi</i>		50		różne rodzaje zabiegów gospodarczych					
<i>Widłoząb miotłowy Dicranum scoparium</i>		3		2 stan. – TP; 1 stan. – rębna (Ib)					

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadl.	Typowe siedliska	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> , zalecenia ochronne lub potrzeby ochrony	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
						Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
GATUNKI ROŚLIN OBJĘTE OCHRONĄ GATUNKOWĄ									
Widłóżąb kędzierzawy <i>Dicranum polysetum</i>		9		4 stan. – TP; 4 stan. – rębna (Ib) 1 satn. – rębna (IIIb).					
Drabik drzewkowaty <i>Climacium dendroides</i>	OCz	3	lasy, bagna	1 stan. – bez wsk. gosp 2 stan. – TP;	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Przy uwzględnieniu wskazań ochronnych realizacja zabiegów gospodarczych nie wpłynie negatywnie na siedliska.
Bagno zwyczajne <i>Ledum palustre</i>		9		3 stan. – bez wsk. gosp 3 stan. – TP; 2 stan. – CP; 1 stan. – Piel					
Torfowce (rodzaj) <i>Sphagnum sp.</i>	OCz	12	lasy, bagna	5 stan. – bez wsk. gosp 3 stan. – TP; 3 stan. – CP; 1 stan. – (RbIb)	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	-	0	0	Przy uwzględnieniu wskazań ochronnych realizacja zabiegów gospodarczych nie wpłynie negatywnie na siedliska.
Płonnik pospolity <i>Polytrichum commune</i>		46		różne rodzaje zabiegów gospodarczych					

Analizując treść *Planu*, a dokładniej programu ochrony przyrody należy stwierdzić, że wszystkie wymogi dotyczące ochrony stanowisk cennych roślin zostały tam zawarte. *Plan* zawiera: wykaz gatunków roślin rzadkich i chronionych, wskazówki do ich ochrony, szczegółową lokalizację stanowisk najcenniejszych gatunków w postaci wykazu a także zapis odnośnie konieczności ochrony stanowisk oraz kształtowania ich siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych. W zaleceniach dotyczących ochrony stanowisk podano by omijać je przy planowaniu i wytyczaniu szlaków zrywkowych oraz chronić w trakcie wykonywania zabiegów gospodarczych. Zalecono również prowadzenie monitoringu, w tym stałej kontroli gatunków najrzadszych i najbardziej narażonych na zniszczenie. Spełnienie tych wymogów leży po stronie wykonawcy *Planu*.

Jak wynika z powyższej analizy realizacja *Planu* nie niesie istotnych zagrożeń dla stanowisk gatunków występujących na terenie Nadleśnictwa. Fragmenty najcenniejsze, skupiające chronione i rzadkie gatunki roślin pozostawiono bez zabiegów lub wskazano potrzebę ochrony czynnej. Ponadto część stanowisk zlokalizowana jest na gruntach nieleśnych do których plan z zasady nie wprowadza wskazówek gospodarczych. W przypadku gatunków położonych w wyłączeniach leśnych, w których zaplanowano zabiegi gospodarcze, tylko przestrzeganie zapisów o uważnym wykonywaniu prac i minimalizacji szkód w runie, uchronią je przed zniszczeniem. Jest to jednakże rolą wykonawcy *Planu*.

Tab. 11. Tabela wpływu zaplanowanych wskazań gospodarczych na istotne z punktu widzenia ochrony przyrody w Nadleśnictwie gatunki zwierząt.

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśnictwie lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Srednio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
BEZKRĘGOWCE								
Biegacz (rodzaj) <i>Carabus</i> sp.	OCz	Lasy, pola, łąki nadleśnictwa; różne siedliska.	W lasach – różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.	0	0	0	Gatunki liczne w naszym kraju. Realizacja zapisów <i>Planu</i> nie niesie dla nich istotnych zagrożeń.
Paź żeglarczyk <i>Iphiclides podalirius</i>	OCz	Gatunek występujący zwykle w miejscach nasłonecznionych – polanach, łąkach.	W lasach – różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.	0	0	0	Brak istotnych zagrożeń dla gatunku ze strony gospodarki leśnej.
Mrówka rudnica <i>Formica rufa</i>	OCz	Lasy	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz ostrożne wykonywanie prac w pobliżu mrowisk, jak również zabezpieczenie ich przed zniszczeniem.	0	0	0	Pospolity owad leśny. Brak istotnych zagrożeń ze strony gospodarki leśnej. W <i>Planie</i> zalecono zabezpieczenie mrowisk przed zniszczeniem. Ważne jest też zachowanie szczególnej ostrożności podczas prowadzenia prac leśnych.

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśnictwie lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w Planie	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do Planu lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
PLĄZY								
Traszka zwyczajna <i>Triturus vulgaris</i> Ropucha szara <i>Bufo bufo</i> Ropucha zielona <i>Pseudepidalea viridis</i> (<i>Bufo viridis</i>)	OŚ, OCz	Licznie, teren Nadleśnictwa; zbiorniki i oczka wodne, bagna, kałuże, miejsca wilgotne.	Brak wskazań gospodarczych dotyczących zajmowanych przez nie siedlisk.	W Planie zalecono: utrzymanie miejsc bytowania i rozrodu, czyli zbiorników wodnych różnego pochodzenia, pozostawienie odpadów pożytkowych na przyzmacach w pobliżu zbiorników – jako zimowych schronień dla płazów, uwzględnianie przy wytyczaniu szlaków zrywkowych lokalnych zabagnień i oczek wodnych oraz zabezpieczanie pułapek ekologicznych.	0	0	0	Wskazówki gospodarcze zawarte w Planie nie odnoszą się do zajmowanych przez płazy siedlisk. W programie ochrony przyrody znalazły się natomiast zalecenia służące ochronie zajmowanych przez nie miejsc.
GADY								
Jaszczurka zwinka <i>Lacerta agilis</i> , Jaszczurka żyworodna <i>Lacerta vivipara</i> , Padalec zwyczajny <i>Anguis fragilis</i> , Zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i> , Żmija zygzakowata <i>Vipera berus</i>	OCz	Średniolicznie teren n-ctwa; lasy, pola, rumowiska skalne	Różne rodzaje zabiegów gosp.	W Planie zalecono realizację zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.	0	0	0	Gatunki liczne, nie wymagające specjalnych zabiegów ochronnych. Gospodarka leśna nie stanowi dla nich zagrożenia.
SSAKI								

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśnictwie lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	D II; OCz	Potoki, rzeki, różnego rodzaju zbiorniki wodne.	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono zachowanie zadrzewień i zakrzewień stanowiących naturalną obudowę biologiczną rzek i potoków.	0	0	0	Gospodarka leśna nie stanowi dla gatunku zagrożenia, niemniej w <i>Planie</i> wskazano potrzebę ochrony roślinności nadrzecznej. Przy większych ciekach wyznaczono strefy buforowe wyłączone z zabiegów gospodarczych.
Wydra <i>Lutra lutra</i>	D II; OCz	Potoki, rzeki, różnego rodzaju zbiorniki wodne.	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono zachowanie zadrzewień i zakrzewień stanowiących naturalną obudowę biologiczną rzek i potoków.	0	0	0	Gospodarka leśna dla gatunku nie stanowi zagrożenia, niemniej w <i>Planie</i> wskazano potrzebę ochrony roślinności nadrzecznej. Przy większych ciekach wyznaczono strefy buforowe wyłączone z zabiegów gospodarczych.
Wilk <i>Canis lupus</i>	D II; OŚ	Kompleksy leśne. Gatunek przechodni	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	Zapisy <i>Planu</i> nie powodują oddziaływania negatywnego na gatunek.	0	0	0	Zapisy <i>Planu</i> nie wpływają negatywnie na stan ochrony gatunku.
<u>Nietoperze:</u> gacek brunatny <i>Plecotus auritus</i> , gacek szary <i>Plecotus austriacus</i> ,	OŚ x STR	Związane są głównie ze środowiskiem leśnym, choć bytują również na obrzeżu lasów oraz na terenach otwartych i zurbanizowanych.	Różne rodzaje zabiegów gosp.	W <i>Planie</i> zalecono pozostawianie części drzewostanów oraz drzew biocenotycznych do naturalnego rozkładu.	0	0	0	Zagrożenia dla gatunków wiążą głównie z przekształceniami schronień zimowych i letnich. W obrębie ekosystemów leśnych związane są głównie z usuwaniem drzew starych i dziuplastych, w których mogą zakładać kolonie. Zapisy odnośnie pozostawiania starych, dziuplastych drzew są ujęte

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśnictwie lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		Jako schronienia letnie wykorzystują dziuple, szczeliny skalne, strychy, jaskinie i podziemia, natomiast na zimę starają się znaleźć głównie kryjówki podziemne – jaskinie i piwnice.						w <i>Planie</i> .
<u>Popielicowate:</u> orzesznica <i>Muscardinus avellanarius</i> , popielica <i>Glis glis</i>	OŚ, OCz	Gatunki ściśle związane ze środowiskiem leśnym występujące w lasach liściastych i mieszanych. Dla rzadszej popielicy istotny jest areał starodrzewów i udział starych drzew dziuplastych.	Różne rodzaje zabiegów gosp.	W <i>Planie</i> zalecono pozostawianie części drzewostanów oraz drzew biocenotycznych do naturalnego rozkładu.	0	0	0	Głównych zagrożeń upatruje się zmniejszaniu powierzchni starodrzewów oraz usuwaniu drzew starych i dziuplastych. Zapisy niwelujące te zagrożenia zostały ujęte w <i>Planie</i> .

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśnictwie lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w Planie	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do Planu lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<p><u>Pozostałe gatunki ssaków objęte ochroną gatunkową:</u> gronostaj <i>Mustela erminea</i>, łasica łąska <i>Mustela nivalis</i> jeż wschodni <i>Erinaceus concolor</i>, kret <i>Talpa europaea</i>, łasica łąska <i>Mustela nivalis</i>, ryjówka aksamitna <i>Sorex araneus</i>, ryjówka malutka <i>Sorex minutus</i> rzęsorek rzeczek <i>Neomys fodiens</i>, zębielek karliczek <i>Crocidura suaveolens</i>, wiewiórka pospolita</p>	OŚ, OCz	Gatunki liczne na obszarze Nadleśnictwa, występujące w różnych typach siedlisk; m.in. w lasach.	Różne rodzaje zabiegów gospodar-czych	Brak negatywnego wpływu zapisów Planu na populacje gatunków.	0	0	0	Gatunki pospolite – realizacja zapisów Planu nie wpłynie na liczebność populacji.

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśnictwie lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w Planie	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do Planu lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Sciurus vulgaris</i>								

Wykaz oznaczeń: Status: OŚ – gatunki objęte ochroną ścisłą; OCz – gatunki objęte ochroną częściową; x – gatunek wymagający ochrony czynnej; STR – gatunki dla których wymagane jest ustalenie stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania; DS I – gatunki z załącznika I Dyrektywy ptasiej; DS II – gatunki z załącznika II Dyrektywy siedliskowej;

Przewidywane oddziaływanie: + oznacza oddziaływanie pozytywne, - oddziaływanie negatywne a „0” oddziaływanie neutralne.

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśnictwie lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w Planie	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do Planu lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
PTAKI								
Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	D I, OŚ	Gatunek gniazduje zwykle w obrębie zabudowań lub w ich sąsiedztwie natomiast żeruje zwykle poza osadami. Podstawowymi żerowiskami są łąki, pastwiska, wody płynące lub	Brak wskazań gospodarczych odnoszących się do preferowanych przez niego siedlisk.	Potencjalnych miejsc bytowania nie dotyczy planowanie gospodarcze. Zapisy ochronne dotyczą m.in. utrzymania nieleśnych siedlisk przyrodniczych.	0	0	0	Ochrona gatunku wiąże się z ochroną stanowisk i typowych dla nich siedlisk, które dość ściśle związane są z gruntami nieleśnymi.

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśnictwie lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		stojące oraz pola orne.						
Dzięcioł czarny <i>Dendrocopos martius</i>	D I, OŚ	Zasiedla większe kompleksy lasów w starszych klasach wieku, zarówno bory jak i różnego typu lasy liściaste. W obrębie trwale zajmowanego terytorium wymaga fragmentów starodrzewów w wieku co najmniej 100 lat.	Różne rodzaje zabiegów gosp.	W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez: 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienioznośnych oraz światłolubnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać	0	0	0	Gatunkowi zagraża utrata siedlisk w wyniku ograniczania areálu starodrzewów oraz eliminacji z lasu martwych drzew. Zalecenia odnośnie modyfikacji gospodarki leśnej sprowadzają się do utrzymywania areálu starodrzewów oraz pozostawiania drzew martwych i obumierających. Stosowne zapisy znalazły się w <i>Planie</i> .

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśnictwie lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
				na miejscu ścięcia. 4. Pozostawianie martwego drewna. 5. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów.				
Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	D I, OŚ	Gatunek zamieszkuje stare lasy liściaste z dominującym udziałem dębów, głównie grądy, acydofilne dąbrowy i nadrzeczne lasy łęgowe. Kluczowym elementem jest obecność starych drzew o grubej i spękanej korze oraz martwych i obumierających.	Różne rodzaje zabiegów gosp.	W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez: 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienioznośnych oraz światłożądnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą	0	0	0	Za główne zagrożenia gatunku uznaje się utratę siedlisk w wyniku kurczenia się areалу starodrzewów oraz eliminacji martwych i obumierających drzew. Zapisy eliminujące te zagrożenia zostały ujęte w <i>Planie</i> .

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśnictwie lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
				<p>skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia.</p> <p>4. Pozostawianie martwego drewna.</p> <p>5. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów.</p>				
Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	D I, OŚ	Gatunek związany z dojrzałymi lasami liściastymi i mieszanymi o niewielkim zwarcu, w których spotyka się choćby pojedyncze martwe lub zamierające drzewa. Preferuje skraje lasów sąsiadujące z otwartymi przestrzeniami łąk, zrębów, powierzchni	Różne rodzaje zabiegów gosp.	<p>W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających: poprzez:</p> <p>1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cieniznośnych oraz światłożądnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów.</p> <p>2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu.</p> <p>3. Pozostawienie gatunków domieszkowych o miękkim drewnie.</p>	0	0	0	<p>Za główne zagrożenia gatunku uznaje się utratę siedlisk w wyniku kurczenia się areалу starodrzewów oraz eliminacji martwych i obumierających drzew, a także utratę miejsc żerowania w wyniku intensyfikacji gospodarki rolnej i eliminacji zadrzewień w dolinach rzecznych, złożonych z gatunków o miękkim drewnie. Zalecenia odnośnie modyfikacji gospodarki leśnej sprowadzają się do utrzymywania starodrzewów oraz pozostawiania drzew martwych i obumierających, a także żywych o miękkim drewnie. Stosowne zapisy zostały ujęte w <i>Planie</i>.</p>

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśnictwie lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		wiatrołomowych i nieużytków.		4. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. 5. Pozostawianie martwego drewna. 6. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów.				
Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	D I, OŚ	Gąsiorek zasiedla otwarty krajobraz rolniczy o zróżnicowanej strukturze. Na terenach leśnych występuje przede wszystkim na zarastających zrębach i pożarzyskach oraz w uprawach i młodnikach, głównie na siedliskach borowych	W lasach – różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zalecono prowadzenie ekstensywnej gospodarki łąkarskiej. W PUL nie planowano zalesień	+	+	0	Zagrożeniem dla gatunku jest utrata siedlisk wskutek unifikacji krajobrazu rolniczego i urbanizacji. Ochrona wiąże się głównie z zachowaniem zróżnicowanego krajobrazu rolniczego – brak zapisów w <i>Planie</i> , które mogą negatywnie wpłynąć na środowisko życia tego gatunku, służą mu natomiast przetrwania drzewostanu wynikające głównie ze stosowania różnych rodzajów rębni oraz zalecenia dotyczące utrzymywania siedlisk nieleśnych.

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśnictwie lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		i grądowych.						
Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	D I, OŚ	Gatunek charakterystyczny dla rozległych kompleksów leśnych z polanami i zrębami.	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.	+	+	0	Zagrożenia dla gatunku upatruje się w utracie bazy pokarmowej w wyniku stosowania środków chemicznych, zamiany pastwisk na grunty orne oraz zalesiania odłogów. Zapisy <i>Planu</i> nie mają negatywnego wpływu na środowisko życia gatunku, służą mu natomiast przetrwania drzewostanu wynikające głównie ze stosowania różnych rodzajów rębni.
Muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	D I, OŚ	Gatunek związany ze starymi lasami z dużą ilością dziuplastych drzew. Preferuje grądy, rzadziej występuje w olsach, łęgach i buczynach.	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez: 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cieniażnych oraz światłolubnych, sprzyjając	0	0	0	Gatunkowi zagraża utrata siedlisk w wyniku ograniczania arealu starodrzewów oraz eliminacji z lasu obumierających i martwych drzew. Zapisy niwelujące te zagrożenia zostały ujęte w <i>Planie</i> .

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśnictwie lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
				<p>przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów.</p> <p>2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu.</p> <p>3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia.</p> <p>4. Pozostawianie martwego drewna – ostoi ksylobiontów.</p>				
Muchołówka mała <i>Ficedula parva</i>	D I, OŚ	Siedliskiem gatunku są starsze drzewostany liściaste i mieszane, obfitujące w próchniejące drzewa i bogatą entomofaunę.	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	<p>W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez:</p> <p>1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cieniostojących</p>	0	0	0	Gatunkowi zagraża utrata siedlisk w wyniku ograniczania arealu starodrzewów oraz eliminacji z lasu obumierających i martwych drzew. Zapisy niwelujące te zagrożenia zostały ujęte w <i>Planie</i> .

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśnictwie lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
				oraz światłożądnych, sprzyjając przestrzennemu różnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. 4. Pozostawianie martwego drewna – ostoi ksylobiontów.				

Wykaz oznaczeń:

Status: OŚ – gatunki objęte ochroną ścisłą; OCz – gatunki objęte ochroną częściową; x – gatunek wymagający ochrony czynnej; STR – gatunki dla których wymagane jest ustalenie stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania;

DS I – gatunki z załącznika I Dyrektywy ptasiej; DS II – gatunki z załącznika II Dyrektywy siedliskowej;

Przewidywane oddziaływanie: + oznacza oddziaływanie pozytywne, - oddziaływanie negatywne a „0” oddziaływanie neutralne.

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśn. lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w Planie	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do Planu lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Srednio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<p>Gatunki związane ze środowiskiem leśnym: Czubatka <i>Parus cristatus</i>, dzięcioł duży <i>Dendrocopos major</i>, dzięcioł zielony <i>Picus viridis</i>, , dzięciołek <i>Dendrocopos minor</i>, gil <i>Pyrrhula pyrrhula</i>, grubodziób <i>Coccothraustes coccothraustes</i>, jastrząb gołębiarz <i>Accipiter gentilis</i>, krogulec <i>Accipiter nisus</i>, kobuz <i>Falco subbuteo</i>, kos <i>Turdus merla</i>, kowalik <i>Sitta europaea</i>, kruk <i>Corvus corax</i>, kukułka <i>Cuculus canorus</i>, kwiczoł <i>Turdus pilaris</i>, mysikrólik <i>Regulus regulus</i>, myszołów zwyczajny <i>Buteo buteo</i>, paszkot <i>Turdus viscivorus</i>, piecuszek <i>Phylloscopus trochilus</i>, pierwiosnek <i>Phylloscopus collybita</i>, pokrzewka czarnołbista <i>Sylvia atricapilla</i>, pokrzewka ogrodowa <i>Sylvia borin</i>, potrzos <i>Emberiza schoeniclus</i>, puszczyk zwyczajny <i>Strix aluco</i>, raniuszek <i>Aegithalos caudatus</i>, rudzik <i>Erithacus rubecula</i>, sikora bogatka <i>Parus major</i>, sikora modra <i>Parus caeruleus</i>, sikora sosnówka <i>Periparus ater</i>, sikora uboga <i>Parus palustris</i>, sowa uszata <i>Asio otus</i>, sójka <i>Garrulus glandarius</i>, strzyżyk <i>Troglodytes troglodytes</i>, szpak <i>Sturnus vulgaris</i>, wilga <i>Oriolus oriolus</i>, zięba <i>Fringilla coelebs</i></p>	OŚ, OCz	Różne typy lasów na terenie całego Nadleśnictwa	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	<p>W Planie zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienioznośnych oraz światłoładnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia 	0	0	0	Gatunki pospolite – realizacja zapisów Planu nie wpłynie istotnie na liczebność populacji. Ich siedliskom służyć będą zalecenia ochronne ujęte w Planie.

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśn. lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Srednio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
				<p>bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia.</p> <p>4. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów.</p> <p>5. Pozostawianie drzew ze starymi gniazdami o średnicy powyżej 25 cm.</p> <p>6. Rozwieszanie budek lęgowych.</p> <p>7. Ograniczanie chemicznego zwalczania owadów do niezbędnego minimum.</p> <p>8. Pozostawianie martwego drewna.</p>				
<p>Gatunki związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi: Cierniówka <i>Sylvia communis</i>, czajka <i>Vanellus vanellus</i>, dzwonec <i>Carduelis chloris</i>, gawron <i>Corvus frugilegus</i>, jaskółka dymówka <i>Hirundo rustica</i>, jaskółka oknówka <i>Delichon urbica</i>, jemioluszk <i>Bombycilla garrulus</i>, jerzyk <i>Apus apus</i>, kawka <i>Corvus monedula</i>, kłaskawka <i>Saxicola torquata</i>, kopciuszek <i>Phoenicurus ochruros</i>, kulczyk <i>Serinus serinus</i>, makolągwa</p>	OŚ, OCz	Tereny otwarte i zurbanizowane	Brak wskazówek gospodarczych odnoszących się do tego typu siedlisk.	W <i>Planie</i> znalazły się zalecenia odnośnie utrzymania cennych siedlisk półnaturalnych w ramach użytkowania ubocznego. Nie zaplanowano zalesień.	0	0	0	Gatunki nie związane lub w słabym stopniu związane ze środowiskiem leśnym – realizacja zapisów <i>Planu</i> nie wpłynie na siedliska i populacje.

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśn. lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w Planie	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do Planu lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Srednio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Carduelis cannabina</i> , mazurek <i>Passer montanus</i> , muchołówka szara <i>Muscicapa strata</i> , pliszka siwa <i>Motacilla alba</i> , pliszka żółta <i>Motacilla flava</i> , pokląskwa <i>Saxicola rubetra</i> , przepiórka <i>Coturnix coturnix</i> , pustułka <i>Falco tinnunculus</i> , sierpówka <i>Streptopelia decaocto</i> , skowronek polny <i>Alauda arvensis</i> , słowik szary <i>Luscinia luscinia</i> , sroka <i>Pica pica</i> , szczygieł <i>Carduelis carduelis</i> , trznadel <i>Emberiza citrinella</i> , turkawka <i>Streptopelia tortur</i> , wrona siwa <i>Corvus corone cornix</i> , wróbel domowy <i>Passer domesticus</i> , zaganiacz <i>Hippolais icterina</i> ,								
Gatunki związane ze środowiskiem wodnym: czapla siwa <i>Ardea cinerea</i> , dziwonia <i>Carpodacus erythrinu</i> , łozówka <i>Acrocephalus palustris</i> , strumieniówka <i>Locustella fluviatilis</i>	OŚ, OCz	Rzeki, stawy, wilgotne łąki, turzycowiska, łągi	Z wyjątkiem łągów brak wskazówek gospodarczych odnoszących się do tego typu siedlisk.	W Planie zalecono zachowanie odpowiednich warunków hydrologicznych, zachowywanie naturalnej roślinności nadrzecznej, utrzymywanie siedlisk nieleśnych	0	0	0	Brak negatywnych skutków oddziaływania Planu.

Wykaz oznaczeń:

Status: OŚ – gatunki objęte ochroną ścisłą; OCz – gatunki objęte ochroną częściową; x – gatunek wymagający ochrony czynnej; STR – gatunki dla których wymagane jest ustalenie stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania; DS I – gatunki z załącznika I Dyrektywy ptasiej; DS II – gatunki z załącznika II Dyrektywy siedliskowej;

Przewidywane oddziaływanie: + oznacza oddziaływanie pozytywne, - oddziaływanie negatywne a „0” oddziaływanie neutralne.

Analiza zaplanowanych zabiegów w odniesieniu do chronionych gatunków zwierząt oraz ich siedlisk pozwala stwierdzić, że **dla żadnego z nich nie przewiduje się znacząco negatywnego** wpływu realizacji *Planu*. Dla większości zapisy *Planu* wpływają neutralnie na stan populacji i jedynie przejściowo i w niewielkim zakresie mogą pogarszać stan siedliska. Jednakże ów wpływ – niekorzystny dla pewnych gatunków – dla innych może być korzystny i pogodzenie interesów całego objętego ochroną świata zwierząt, bytującego na terenie Nadleśnictwa nie jest możliwe. Z tego względu najistotniejsza wydaje się ocena czy stan ten ulegnie pogorszeniu w odniesieniu do najrzadszych i najcenniejszych gatunków, a na podstawie przedstawionej powyżej analizy nie ma podstaw do takiego twierdzenia.

Gospodarka leśna generuje zmiany o charakterze mozaikowym, znacznie rozciągnięte w czasie, zwiększające bioróżnorodność, a tym samym korzystnie wpływające na środowisko życia wielu zwierząt. Jednocześnie ów mozaikowy charakter w dużym stopniu niweluje niekorzystny wpływ wykonywanych zabiegów, pozwalając łatwiej dostosować się bytującej tu faunie do zmian zachodzących w otoczeniu. Przy odpowiednim rozplanowaniu zabiegów gospodarczych, wybraniu odmiennych terminów ich realizacji, potencjalny niekorzystny wpływ może być dodatkowo zniwelowany. Zależy to jednak w dużym stopniu od wykonawcy, gdyż *Plan* nakreśla jedynie ogólne ramy realizacji poszczególnych zadań, w tym zalecenia ochronne, nie odnosząc się jednak do szczegółów ich realizacji.

Część gatunków wymienionych w powyższym zestawieniu to zwierzęta związane ze środowiskiem wodnym. *Plan* nie definiuje wskazówek dotyczących budowy czy utrzymania zbiorników wodnych ani sposobu zagospodarowania cieków wodnych, a więc nie ma wpływu na ten element środowiska, w którym występują. Odmienne jest z szuwarami, bagnami i łęgami, które często występują na ich obrzeżach, a które mogą być siedliskiem takich gatunków jak np. zimorodek, wydra czy bóbr. W *Planie* tego typu ekosystemy ujęte są ramy bagien albo gruntów przeznaczonych do sukcesji lub szczególnej ochrony i wyłączone z ingerencji. Ponadto grunty leśne na których stwierdzono siedlisko łęgu pozostawiono bez użytkowania rębego, czynności gospodarcze ograniczając do niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych. W *Planie* znalazł się również zapis o pozostawieniu nienaruszonego pasa drzewostanu w obrębie łęgów o szerokości około 20-30 m po obu stronach głównych cieków wodnych. Tego rodzaju zapisy pozwalają w wystarczający sposób zabezpieczyć miejsca bytowania gatunków związanych ze środowiskiem wodnym, niwelując potencjalny niekorzystny wpływ realizacji zapisów *Planu*.

Kolejna grupa to gatunki terenów otwartych związane z krajobrazem rolniczym i zabudowaniami. Prawdopodobieństwo negatywnego wpływu zapisów *Planu* w tym wypadku jest minimalne gdyż wskazówki gospodarcze z zasady nie dotyczą gruntów nieleśnych. Oceniać je można więc tylko pod kątem planowanych zalesień, których jednak w Nadleśnictwie nie zaplanowano. Korzystnie może wpłynąć realizacja zapisów *Planu* (programu ochrony przyrody) dotyczących utrzymania cennych kompleksów nieleśnych.

Realizacja *Planu* najsilniej wpłynie na środowisko życia gatunków związanych z ekosystemami leśnymi. Dla części istotne są zapisy dotyczące utrzymania odpowiednich siedlisk – zadanie to gospodarka leśna z definicji realizuje, prowadząc stopniowo do pełnej zgodności składów gatunkowych drzewostanów z warunkami siedliskowymi. Dla innych liczy się obecność polan,

zrębów i śródleśnych przestrzeni otwartych, odpowiednich do łągów i żerowania, i tym gatunkom gospodarka leśna zdecydowanie służy. Z kolei dla innych liczy się udział starodrzewów oraz martwego drewna, stanowiącego dla nich podstawową bazę żerową. Wydaje się, że odpowiedź na pytanie jaki wpływ będzie miała realizacja *Planu* na ten właśnie element ekosystemów leśnych Nadleśnictwa, wydaje się kluczowa dla oceny negatywnego oddziaływania zawartych tam zapisów. Należy jednak zaznaczyć że ewentualny negatywny wpływ ograniczał się będzie jedynie do tej grupy.

Zapis o potrzebie pozostawiania biogrup starych drzew, fragmentów oraz większych płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych, dziuplastych, zamierających oraz utrzymywania zasobów martwego drewna w lasach przewija się kilkukrotnie wśród zapisów *Planu* (program ochrony przyrody), z jednoczesnym wskazaniem dla których gatunków ma to kluczowe znaczenie. Zapisy te bazują na zarządzeniu nr 28 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia. 02.12.2014 r.

Podsumowanie: na żaden z gatunków roślin i zwierząt, występujących na terenie Nadleśnictwa Oleszyce, zapisy *Planu* nie prowadzą do znacząco negatywnego wpływu. *Plan* zawiera natomiast zalecenia służące ich ochronie.

4.1.4. ODDZIAŁYWANIE NA WODĘ

Plan nie zawiera zapisów i nie planuje działań w odniesieniu do ekosystemów wodnych. Negatywny wpływ na te siedliska mógłby wystąpić w przypadku, gdyby zrealizowane na terenach leśnych zabiegi gospodarcze mogły spowodować zniekształcenie typu siedliska (np. spowodować wzrost trofii jeziora, lub spowodować miejscowe zanieczyszczenie). Jednakże zbiorniki wodne występujące na terenie Nadleśnictwa mają charakter eutroficzny, w związku z czym nie należy się spodziewać negatywnego oddziaływania zabiegów prowadzonych w ich pobliżu na trofię.

Zapisy *Planu* również nie wpływają bezpośrednio na poziom wód gruntowych, gdyż nie zawierają zapisów dotyczących melioracji wodnych czy oczyszczania istniejących rowów. Ponadto w programie ochrony przyrody zawarto zapisy o konieczności ochrony stosunków wodnych, które winny obejmować następujące działania:

- zachowanie lasów łągowych w jako naturalnych regulatorów wilgotności oraz ostoi rzadkich gatunków roślin i zwierząt. W drzewostanach rosnących na siedliskach łągowych (L1) nie zaplanowano użytkowania rębego;
- pozostawienie w obrębie siedlisk łągowych nienaruszonego pasa lasu szerokości nie mniejszej niż wysokość drzewostanu (ok. 20-30 m) po obu stronach ciek w celu zachowania i ochrony naturalnej obudowy biologicznej tych cieków;
- dostosowanie sposobów zagospodarowania lasów wodochronnych do potrzeb maksymalizacji funkcji, dla których zostały uznane za ochronne;
- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego i odtwarzanie śródleśnych zbiorników i cieków wodnych. Jest to warunkiem witalności ekosystemów leśnych i skuteczności ochrony

przeciwpożarowej lasu. Brzegi cieków i zbiorników wodnych powinny być zalesiane i zakrzewiane w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń, erozji oraz umacniania brzegów;

- zachowanie w stanie niezmienionym powierzchni sklasyfikowanych jako bagna; niedopuszczanie do ich odwodnienia, zanieczyszczenia, itp.;
- zachowanie w stanie nienaruszonym śródleśnych nieużytków jak np.: trzęsawiska, mszary, torfowiska, wrzosowiska, wraz z ich florą i fauną,
w celu ochrony pełnej różnorodności przyrodniczej;

W celu zachowania różnorodności przyrodniczej, polegającej na utrzymaniu w stanie naturalnym rzadkich ekosystemów nieleśnych (bagna, szuwały, turzycowiska), zalecono utrzymanie właściwych siedlisk i stosunków wodnych i pozostawienie procesom sukcesji.

4.1.5. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE

Zabiegi gospodarcze zapisane w *Planie nie wpływają na pogorszenie* stanu powietrza atmosferycznego. Są to zabiegi wykonywane miejscowo, z użyciem niewielkiej liczby ciężkiego sprzętu, głównie przy pomocy pilarek, kos spalinowych, ciągników rolniczych lub leśnych. Operowanie tego typu sprzętem nie wpływa w istotny sposób na stan powietrza atmosferycznego.

4.1.6. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Działania gospodarcze wykonywane na podstawie *Planu* mogą miejscowo wpłynąć na powierzchnię ziemi, a zwłaszcza pokrywą glebową. Dotyczy to głównie efektów stosowania sprzętu podczas prac związanych z pozyskaniem drewna w ramach użytkowania rębego i przedrębego oraz w trakcie przygotowania gleby pod odnowienie.

Wpływ na pokrywą glebową wiąże się głównie z użyciem ciężkich maszyn leśnych (ciągniki, LKT) i generalnie ma charakter negatywny, choć stopień szkodliwości jest różny i w dość znacznym zakresie może być zmieniany. W sezonie wegetacyjnym może być modyfikowany rodzajem użytego sprzętu, natomiast w zimie przy pokrywie śnieżnej, nawet przy użyciu ciężkiego sprzętu tego rodzaju oddziaływanie należy rozpatrywać jako neutralne. Plan urządzenia lasu nie określa terminu wykonania określonych prac ani nie precyzuje wskazówek dotyczących używania określonego sprzętu. Pozostaje to w gestii wykonawcy *Planu*.

Negatywny wpływ zależy również od gatunków runa i ich strategii życiowej oraz wymagań ekologicznych. Zniszczenie wierzchniej warstwy gleby i zniesienie konkurencji ze strony innych elementów runa może promować taksony, które

w niezaburzonym układzie ekologicznym nie miałyby szans na przeżycie czy ekspansję. W zależności od gatunku i charakteru zmian, wpływ taki można rozpatrywać jako antropopresję prowadzącą do ekspansji gatunków niepożądanych (działanie negatywne) lub jako zaburzenie lokalnie zmieniające skład gatunkowy,

a więc podnoszące bioróżnorodność (działanie pozytywne). Zazwyczaj jednak oddziaływanie na runo i pokrywą glebową wiąże się głównie z przesunięciami

ilościowymi w obrębie runa i ma charakter krótkoterminowy, a w dłuższym okresie czasu **pozostaje bez widocznego wpływu** na środowisko leśne. Za istotnie negatywny należy je uznać tylko w przypadku jeśli dotyczy stanowisk rzadkich roślin, które w dodatku nie są odporne na tego rodzaju ingerencję. Dlatego w Programie ochrony przyrody zawarto zapis, by w miejscach występowania chronionych gatunków roślin prace gospodarcze były wykonywane w okresie zimowym (najlepiej przy pokrywie śnieżnej). Zalecono również by ich stanowiska omijać przy planowaniu i wytyczaniu szlaków zrywkowych.

4.1.7. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ

Gospodarka leśna, służąca utrzymaniu określonego typu roślinności, z założenia nie wpływa w istotny sposób na krajobraz. Prowadzenie prac leśnych nie powoduje zmiany areału lasów, a jedynie czasowe fluktuacje ich struktury, które w dużej skali praktycznie są niezauważalne. W mniejszej niekiedy mogą wpłynąć negatywnie na subiektywne odczucia estetyczne.

W praktyce leśnej głównym elementem lokalnie wpływającym na krajobraz są rębnie, przy czym najbardziej widoczne są rębnie wielkopowierzchniowe (zwłaszcza zupełne). W Nadleśnictwie Oleszyce użytkowanie rębne ogółem zostało zaprojektowane na powierzchni 2568,17 ha, co stanowi 23,29% powierzchni leśnej, przy czym ich wykonanie, z uwagi na dominujące rębnie złożone, jest rozłożone w czasie ze średnim okresem odnowienia. Rębnie zupełne stanowią 4,08% powierzchni leśnej. Wpływ na krajobraz wypada więc **uznać za neutralny**, gdyż tego typu działania go nie zmieniają, a jedynie powodują modyfikację (również urozmaicenie) struktury.

Zdecydowanie korzystny wpływ na krajobraz mają natomiast zapisy *Planu*, a dokładniej Programu ochrony przyrody, dotyczące utrzymania stref ekotonowych, pozostawiania zadrzewień, ochrony drzewostanów na siedliska lęgowych i bagiennych oraz zachowywania roślinności nadbrzeżnej.

4.1.8. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT

Realizacja zapisów *Planu* **nie wpłynie na klimat**, gdyż nie powoduje istotnego zmniejszenia lub zwiększenia powierzchni leśnej, a tylko w takim wypadku zmiany mogłyby być zauważalne. Można natomiast podejmować próby analizy wpływu zaprojektowanych zabiegów na zmiany zawartości dwutlenku węgla w atmosferze. Lasy akumulują znaczne ilości dwutlenku węgla w postaci biomasy, co wpływa zdecydowanie pozytywnie na klimat (może to powodować obniżenie stężenia CO₂ w atmosferze i ograniczanie efektu cieplarnianego). W procesie użytkowania lasu CO₂ zmagazynowane w drewnie jest usuwane z lasu i wtedy

w zależności od przeznaczenia tego drewna jego wpływ na wydzielanie się CO₂ do atmosfery może być różny, jednak formy użytkowania (spalanie drewna, budownictwo, przeróbka meblarska), nie są elementem planowania urzędniowego.

Elementem planowania jest natomiast sposób prowadzenia gospodarki leśnej oraz rozmiar pozyskania i zmiany struktury wiekowej. Zakłada się, że młodsze drzewostany generalnie szybciej akumulują CO₂ i w związku z tym zwiększanie się powierzchni upraw wpływa korzystnie na wzrost akumulacji dwutlenku węgla. Stosowane ograniczenia w wielkości pozyskania, sposobu odnowienia itp. sprzyjają procesom akumulacji CO₂ w postaci biomasy. Znaczenie

mają również zapisy dotyczące ochrony przeciwpożarowej, mające na celu zmniejszenie zagrożenia, a tym samym redukcję ilości CO₂ uwalnianego do atmosfery.

4.1.9. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE

Zasobem naturalnym, na który ustalenia *Planu* mają wpływ jest drewno. Surowiec ten wykorzystywany na szeroką skalę, jest relatywnie szybko odnawialny, łatwo biodegradowalny i w związku z tym jego używanie nie przynosi szkód środowisku. Gospodarowanie tym zasobem wymaga jednak przestrzegania określonych reguł i zasad postępowania, gdyż płądownicze wykorzystanie może się przyczynić do zachwiania trwałości lasów i znaczących niekorzystnych zmian w środowisku.

Gospodarka leśna oparta jest obecnie na zasadach zachowania i powiększania zasobów drzewnych i prowadzi do zapewnienia trwałości lasu. *Plan* jest dokumentem wyznaczającym ramy dla takiego postępowania gospodarczego, które ma umożliwić trwały wzrost lub co najmniej utrzymanie stanu i wielkości zasobów drzewnych. W tym celu obliczone zostały tzw.: etaty miąższościowe użytkowania, czyli takie wielkości użytkowania, które pozwalają wnioskować, że nie nastąpi zmniejszenie zasobów drzewnych oraz zostaną zachowane wszelkie możliwe funkcje lasów. Etaty te po zatwierdzeniu przez Ministra Środowiska stają się maksymalną wielkością wyrażoną w m³, niemożliwą do przekroczenia w trakcie obowiązywania planu urządzenia lasu. W tym kontekście wpływ ustaleń *Planu* wypada określić jako **zdecydowanie pozytywny**.

4.1.10. ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI I DOBRA KULTURY MATERIALNEJ

Zinwentaryzowane na gruntach Nadleśnictwa zabytki kultury materialnej zostały szczegółowo opisane w Programie ochrony przyrody, a ich lokalizacja wskazana na mapie. W odniesieniu do nich zalecono porządkowanie otoczenia, okresową konserwację oraz prowadzenie prac leśnych w sposób nie zagrażający ich trwałości.

Tego rodzaju zapisy właściwie zabezpieczają elementy kultury materialnej zlokalizowane na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa. Ich realizacja będzie miała charakter **zdecydowanie pozytywny**.

4.1.11. ZESTAWIENIE ZBIORCZE WPLYWU PLANU NA ŚRODOWISKO

Przewidywane oddziaływanie Planu na środowisko w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Oleszyce przedstawia tabela 12.

Tab. 12. Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na elementy środowiska w Nadleśnictwie Oleszyce.

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych ²⁾ oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie ¹⁾ na elementy środowiska				Oddziaływanie łączne planowanych czynności i zadań gospodarczych
		Odnawienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie zupełne	Rębnie częściowe i przebud. stopniowa	
1.	Różnorodność biologiczna	+3	+2	+3	+3	+3
2.	Ludzie	0	0	0	0	0
3.	Zwierzęta	+1	0	0	0	0
4.	Rośliny	+1	0	0	0/+	0
5.	Woda	+1	0	0	0	0
6.	Powietrze	0	0	0	0	0
7.	Powierzchnia ziemi	+1	0	0	0	0
8.	Krajobraz	0	0	-1	0	0
9.	Klimat	0	0	0	0	0
10.	Zasoby naturalne	+2	+2	+2	+2	+2
11.	Zabytki	0	0	0	0	0
12.	Dobra materialne	0	0	0	0	0

¹⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na elementy środowiska oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania: + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny, 0 (zero) – brak znaczącego wpływu,

- (minus) wpływ ujemny, negatywny, 1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. oddziaływanie średnioterminowe, 3. oddziaływanie długoterminowe.

²⁾ Zadania gospodarcze sformułowane na poziomie ogólnym (nie adresowane do wydziałów drzewostanowych) nie kwalifikują się do ujęcia w formie macierzy, stąd omówienie ich przewidywanego wpływu jest możliwe tylko w formie tekstowej.

W zakresie żadnego z powyższych elementów środowiska przyrodniczego Nadleśnictwa nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania projektu Planu.

4.2. ODDZIAŁYWANIE PLANU NA OBSZARY NATURA 2000

Art. 55.2 ustawy OOS stwierdza, że „projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, nie może zostać przyjęty, o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000”.

Znaczące oddziaływanie na obszar zostało zdefiniowane w art. 17 Ustawy OOS i oznacza: „Oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące:

- a) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- b) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- c) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami”

Oznacza to, że *Plan* musi zostać szczegółowo przeanalizowany pod kątem przewidywanego wpływu jego realizacji na te gatunki i ich siedliska, dla których ochrony został wyznaczony Obszar Natura 2000.

Na terenie objętym projektem *Planu* znajduje się jeden Obszar Natura 2000 Lasy Sieniawskie PLH180054. Wpływ *Planu* na przedmioty ochrony omówiono poniżej.

LASY SIENIAWSKIE PLH180054

Obszar zaprojektowany został w celu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz populacji cennych gatunków zwierząt. W SDF obszaru (źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/>) znalazło się 8 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I dyrektywy 92/43/EWG, a także 6 gatunków zwierząt objętych art. 4 dyrektywy 2009/147/WE oraz wymienionych w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG.

Na terenie obszaru na gruntach Nadleśnictwa Oleszyce stwierdzono występowanie 5 typów siedlisk przyrodniczych (9110, 9170, 91D0, 91E0, 91F0) oraz 5 gatunków zwierząt (1337, 1352, 1355, 1084, 1166).

Wymienione obiekty ochronne scharakteryzowano poniżej (na podst. Podręczników metodycznych ochrony gatunków i siedlisk, MŚ 2004), wskazując zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach ich występowania i sposoby niwelowania negatywnego wpływu, określone w programie ochrony przyrody.

ODDZIAŁYWANIE PLANU NA SIEDLISKA PRZYRODNICZE Z ZAŁĄCZNIKA I DYREKTYWY RADY 92/43/EWG BĘDĄCE PRZEDMIOTEM OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 LASY SIENIAWSKIE.

W ramach sporządzania planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce określono zgodność wyróżnionych w 2007 roku na gruntach SP w zarządzie Lasów Państwowych leśnych siedlisk przyrodniczych z aktualnymi danymi pochodzącymi z inwentaryzacji lasu – głównie danymi siedliskowymi i taksacyjnymi oraz materiałami zebranymi w ramach opracowania Planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Lasy Sieniawskie. Na tej podstawie powstała warstwa poligonowa zawierająca najbardziej aktualne dane o występowaniu siedlisk przyrodniczych na gruntach nadleśnictwa znajdujących się w obszarze.

Dla wyróżnionych na terenie nadleśnictwa siedlisk przyrodniczych opracowano tzw. typy drzewostanu (TD). Podstawą była praca J. M. Matuszkiewicza pt. „Regionalne optymalne składy gatunkowe drzewostanów w typach siedliskowych lasu i zespołach leśnych” stanowiąca załącznik do publikacji *Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski* (GiPZ PAN, 2007).

W niniejszym dokumencie zestawiono zadania gospodarcze zaplanowane w obrębie siedlisk przyrodniczych oraz oceniono, czy w zaprojektowanym kształcie mogą znacząco negatywnie wpłynąć na ich strukturę i funkcje.

WERYFIKACJA LEŚNYCH SIEDLISK PRZYRODNICZYCH

W wyniku dokonanej weryfikacji siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Lasy Sieniawskie ich powierzchnia zmniejszyła się o 286,50 ha. Szczegółowe zestawienie zmian jakie zaszły w obrębie siedlisk przyrodniczych zamieszczono w tabeli 14.

Tab. 13. Rodzaje siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej stwierdzone na terenie Nadleśnictwa Oleszyce w granicach obszaru Natura 2000 Lasy Sieniawskie (dane RDLP w Krośnie z 2007 r. oraz wyniki weryfikacji z 2016 r., dane poligonowe).

Lp.	Kod	Nazwa	Pow. [ha] 2007 r.	Pow. [ha] 2017 r.
1.	9110	kwaśne buczyny górskie (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	286,05	6,46
2.	9130	żyzne buczyny górskie (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	3,60	–
3.	9170	grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	390,09	450,01
4.	91E0*	łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)*	148,95	89,20
5.	91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo- Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensonii-Piceetum</i> i brzożowo- sosnowe bagienne lasy borealne)	2,40	2,40
6.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	5,88	2,40
Suma końcowa			836,97	550,47

* siedlisko priorytetowe

TYPY DRZEWOSTANU (TD)

Typy drzewostanów (TD) były przyjęte podczas KZP na podstawie „Zasad hodowli lasu” z uwzględnieniem sugestii zawartych w dokumentacjach siedliskowych oraz uznanych publikacjach z zakresu fitosocjologii (np. J.M. Matuszkiewicz: „Zespoły leśne Polski” [PWN, Warszawa 2007]; „Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski”, [Monografie PAN, Warszawa 2007]).

Tak określone typy drzewostanów (TD) zostały przyjęte w *Planie* jako perspektywiczne cele hodowlane drzewostanów stanowiących leśne siedliska przyrodnicze (w skali całego nadleśnictwa).

Tab. 14. Typy drzewostanu (TD) opracowane dla leśnych siedlisk przyrodniczych wykazanych na gruntach Nadleśnictwa Oleszyce.

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu
9110	Kwaśna buczyna górska	BMśw, BMw, LMśw, LMw	Bk	Bk 90, Gb, Dbb 10
				Bk 60, Db20, Gb10, Św, Jd 10
9170	Grąd środkowoeuropejski subkontynentalny (typowy)	LMśw, LMw, Lśw, Lw	Gb-Db	Db 50 Gb 30, Lpd, Kl i inne 20
				Db 40, Gb 20, So 20, Lpd 10, Kl 10
91EO	Łęg olszowo-jesionowy	Lł, Lw OIJ	OI	Olcz 90, Js i inne 10
			Js-OI	OI70, Js20, Brz, Wz, Kl, Jw. 10
91F0	Wiązowo-jesionowy Łęg typowy	Lł, Lw	Js-Db	Dbsz 50, Js 30, Wsz, Wzp, Klp, Czm, Lp, Gb, i inne 20
				Db 60, Js 20, Wz 10, Gb 10

Zastosowanie właściwych typów drzewostanu w gospodarce leśnej pozwoli zachować, a w płatach przekształconych przywrócić, właściwy dla siedlisk przyrodniczych skład gatunkowy. W połączeniu ze stosowaniem zaleceń zawartych w programie ochrony przyrody, realizacja zaprojektowanych w planie zabiegów gospodarczych nie powinna w istotnie negatywny sposób wpłynąć na stan siedlisk przyrodniczych wyróżnionych na gruntach w zarządzie nadleśnictwa.

ANALIZA ZAPROJEKTOWANYCH ZABIEGÓW GOSPODARCZYCH I ICH WPŁYWU NA ZACHOWANIE ODPOWIEDNIEGO STANU SIEDLISK

Analizując zabiegi zaprojektowane w obrębie siedlisk przyrodniczych (tab. 15) należy stwierdzić że wpływ, który można rozpatrywać jako negatywny, będzie wiązał się głównie ze zmianami w obrębie struktury wiekowej i wynikał z rozmiaru zaplanowanych rębni. Pozostałe aspekty wiążące się z użytkowaniem lasu nie mają istotnego wpływu na stan siedlisk lub ów wpływ jest pozytywny.

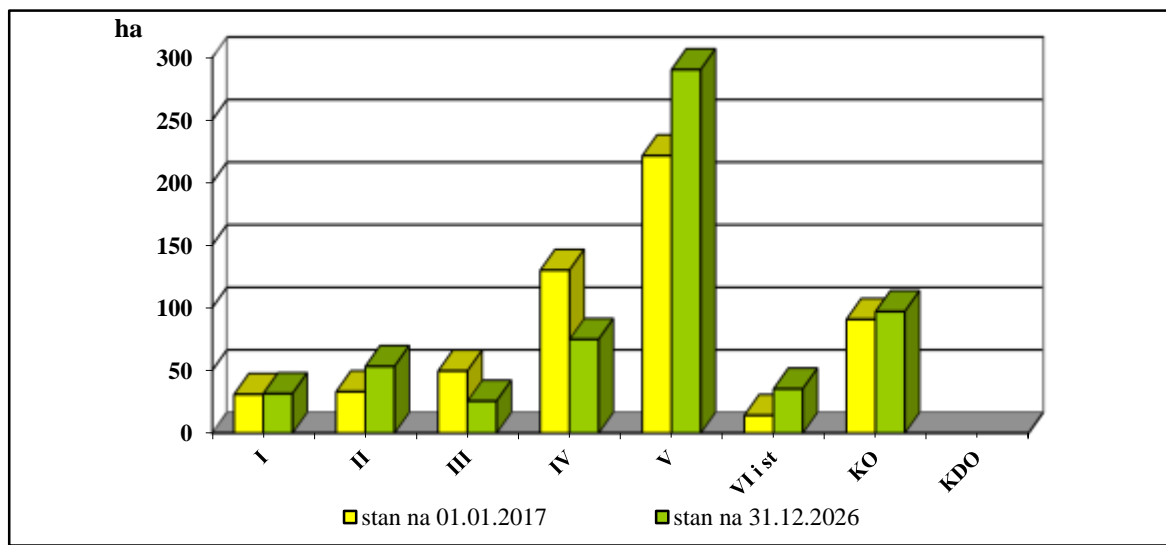
W okresie realizacji *Planu* areał siedlisk przyrodniczych nie ulegnie zmianom, gdyż nie zaplanowano przekształcenia gruntów leśnych w nieleśnie, ani wprowadzania gatunków niedostosowanych do warunków siedliskowych, które mogłyby zaburzyć ich strukturę i funkcjonowanie. Niekorzystnym zmianom nie ulegnie również skład gatunkowy, gdyż zaprojektowane typy drzewostanu (TD) uwzględniają specyfikę siedlisk, pozwalając na kształtowanie najbardziej optymalnego złożenia gatunkowego. Uwzględnia ono nie tylko gatunki właściwe

z hodowlanego punktu widzenia, ale również mniej cenne za to typowe dla danego siedliska (np. grab). Zastosowanie TD pozwoli jednocześnie wyeliminować gatunki obce ekologiczne, co należy ocenić pozytywnie.

Tab. 15. Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych wg zaplanowanych zabiegów gospodarczych na gruntach Nadleśnictwa Oleszyce znajdujących się w granicach obszaru Natura 2000 Lasy Sieniawskie (w wykazie ujęto zabieg główny).

Kod siedliska przyrodniczego	Rodzaj zabiegu	Powierzchnia	
		ha	%
9110	TP	6,46	100,00
	Razem	6,46	100,00
9170	BRAK WSK	38,39	8,53
	PIEL	2,98	0,66
	CW	9,42	2,09
	CP	5,95	1,32
	TW	4,54	1,01
	TP	257,74	57,27
	IID	33,41	7,42
	IIDU	2,51	0,56
	IIIAU	3,72	0,83
	IIIB	78,79	17,51
	IIIBU	12,56	2,79
	Razem	450,01	100,00
91D0	BRAK WSK	2,40	100,00
	Razem	2,40	100,00
91E0	BRAK WSK	89,20	100,00
	Razem	89,20	100,00
91F0	BRAK WSK	2,40	100,00
	Razem	2,40	100,00
Łącznie		550,47	100,00

Wykres. 4. Przewidywane zmiany w strukturze wiekowej drzewostanów, na siedlisku przyrodniczych w obszarach Natura 2000) w okresie realizacji PUL dla Nadleśnictwa Oleszyce.

Wykres struktury wiekowej drzewostanów (wykres 4) wskazuje jaki udział w powierzchni siedliska ma klasa odnowienia i jaki zaawansowany jest proces przemiany pokoleń. W pozostałych klasach wieku następuje przesunięcie kierunku starszych klas wieku. Nie następują znaczące ubytki w starszych klasach wieku (klasa V i starsze) podlegających cięciom rębnym.

Nie ma więc podstaw by wskazywać, że realizacja zapisów *Planu* może wpłynąć znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego w najbliższym dziesięcioleciu

Siedliska leśne

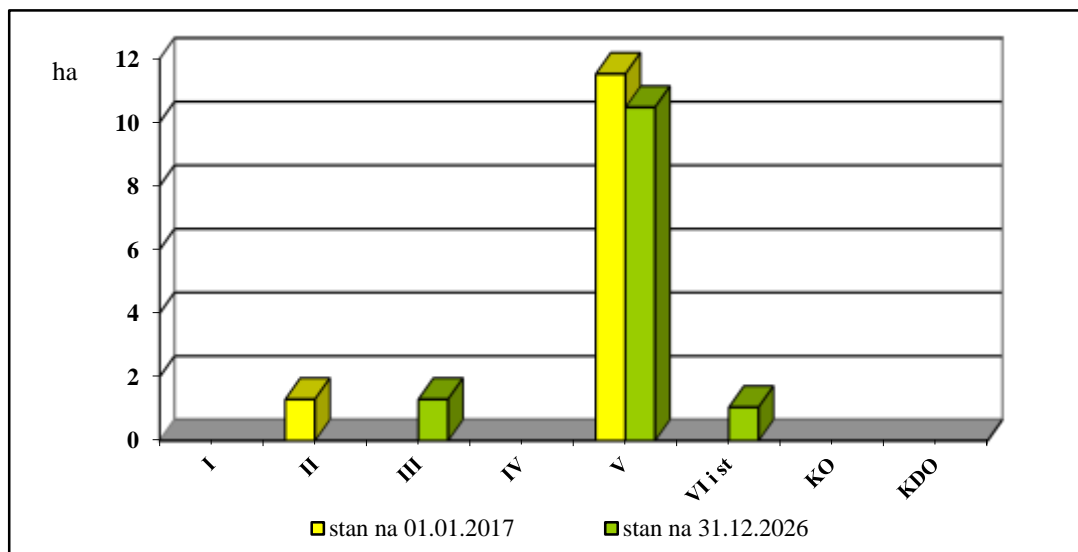
Kwaśne buczyny (9110) (*Luzulo-Fagenion*)

Kwaśne buczyny zostały stwierdzone na powierzchni 6,46 ha, co stanowi 0,12% powierzchni Obszaru Natura 2000 Lasy Sieniawskie znajdującej się w granicach Nadleśnictwa Oleszyce. Gatunkiem panującym jest Bk (100%). Cała powierzchnia siedliska objęta jest trzebieżami późnymi (TP).

Przewidywane zmiany w strukturze wiekowej drzewostanów na siedlisku kwaśnej buczyny (9110) (*Luzulo-Fagenion*), znajdujących się na gruntach Nadleśnictwa Oleszyce i obszaru Natura 2000 Lasy Sieniawskie, w okresie realizacji PUL przedstawiono na wykresie 4.

Kształt wykresu 5 daje podstawy do stwierdzenia, że zaplanowane zabiegi nie wpłyną istotnie na strukturę wiekową drzewostanów. Następuje jedynie przesunięcie struktury wiekowej w kierunku starszych klas wieku.

Nie ma więc podstaw by wskazywać, że realizacja zapisów *Planu* może wpłynąć znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego w najbliższym dziesięcioleciu.

Wykres. 5. Przewidywane zmiany w strukturze wiekowej drzewostanów, na siedlisku kwaśnej buczyny (9110) w okresie realizacji PUL dla Nadleśnictwa Oleszyce.

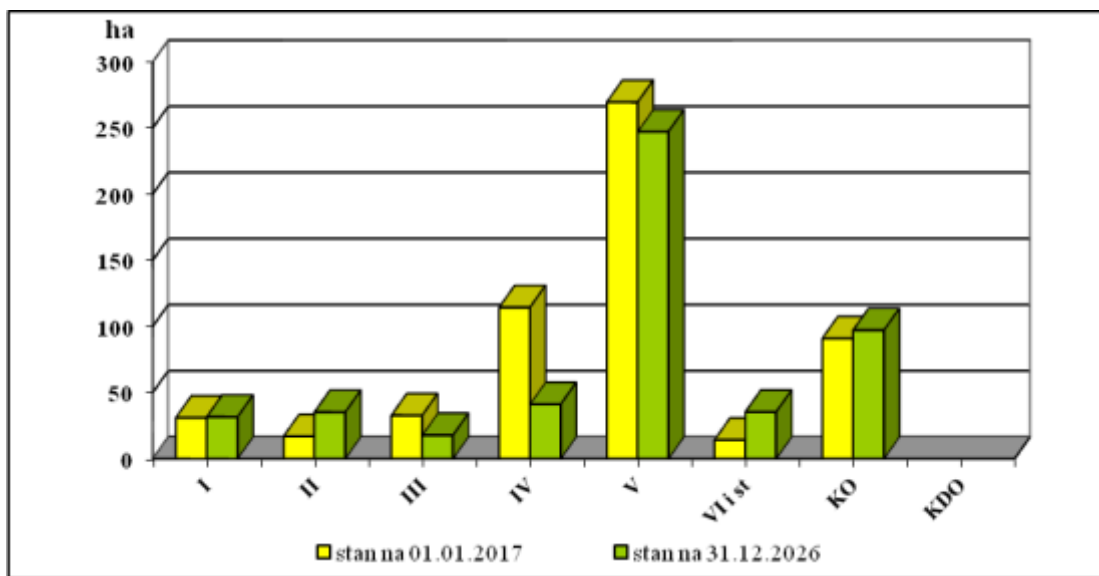
Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (9170) (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (9170) jest najszerszej rozprzestrzenionym w Nadleśnictwie Oleszyce siedliskiem przyrodniczym zajmując 450,01 ha na gruntach nadleśnictwa znajdujących się w obszarze Natura 2000 Lasy Sieniawskie.

Gatunki panujące na siedlisku 9170, na gruntach Nadleśnictwa Oleszyce znajdujących się w obszarze Natura 2000 Lasy Sieniawskie to: Bk-43%, So-27%, Db-14%, Brz-13% pozostałe gatunki (OL i Lp) zajmują łącznie 3% pow.

W przyszłym dziesięcioleciu, na powierzchni zajmowanej przez siedlisko grądu (9170), na gruntach Nadleśnictwa Oleszyce znajdujących się na terenie obszaru Natura 2000 Lasy Sieniawskie, zaplanowano następujące zadania gospodarcze: powierzchnie na których wykonane będą trzebieże (TW, TP) – 262,28 ha, 58,28%, rębnie – 130,99 ha, 29,11%, powierzchnie przeznaczone do odnowień i pielęgnacji – 18,35 ha, 4,07%, zaś pozostały areał pozostawiono bez wskazań gospodarczych – 38,39 ha, 8,53%.

Przewidywane zmiany w strukturze wiekowej drzewostanów na siedlisku grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (9170) (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), na gruntach Nadleśnictwa Oleszyce znajdujących się w granicach obszaru Natura 2000 Lasy Sieniawskie, w okresie realizacji PUL przedstawiono na wykresie 6.

Wykres. 6. Przewidywane zmiany w strukturze wiekowej drzewostanów, na siedlisku grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (9170) w okresie realizacji PUL dla Nadleśnictwa Oleszyce.

Wykres struktury wiekowej drzewostanów (wykres 6) wskazuje jaki udział w powierzchni siedliska ma klasa odnowienia i jaki zaawansowany jest proces przemiany pokoleń. W pozostałych klasach wieku następuje przesunięcie kierunku starszych klas wieku. Nie następują znaczące ubytki w starszych klasach wieku (klasa V i starsze) podlegających cięciom rębnym.

Nie ma więc podstaw by wskazywać, że realizacja zapisów *Planu* może wpłynąć znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego w najbliższym dziesięcioleciu

Bory i lasy bagienne (91D0) (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensonii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)

Na gruntach Nadleśnictwa Oleszyce znajdujących się w obszarze Natura 2000 Lasy Sieniawskie odnotowano dwa płyty siedliska borów i lasów bagiennych (91D0) o pow. 2,40 ha. Pozostawiono go bez zabiegów gospodarczych, w związku z czym nie może tu wystąpić negatywne oddziaływanie zapisów *Planu*. W programie ochrony przyrody wskazano ponadto na konieczność zachowania właściwych warunków hydrologicznych.

Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (91E0) (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)

Na gruntach Nadleśnictwa Oleszyce znajdujących się w obszarze Natura 2000 Lasy Sieniawskie łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (91E0) wykazano na niewielkim areale – 89,20 ha. Zbiorowiska te wyłączone są z cięć rębnych, a zabiegi sprowadzają się do niezbędnej pielęgnacji. Dotyczy ona jednak tylko części areалу, gdyż na ponad 57% powierzchni siedliska w ogóle nie zaplanowano zabiegów. W należyty sposób zabezpiecza to siedlisko przed niekorzystnymi zmianami, które mogą być efektem realizacji *Planu*.

Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (91F0) (*Ficario-Ulmetum*)

Na gruntach Nadleśnictwa Oleszyce znajdujących się w obszarze Natura 2000 Lasy Sieniawskie odnotowano jeden płat siedliska łęgów wiązowo-jesionowych (91F0) o pow. 2,40 ha. Pozostawiono go bez zabiegów gospodarczych, w związku z czym nie może tu wystąpić negatywne oddziaływanie zapisów *Planu*

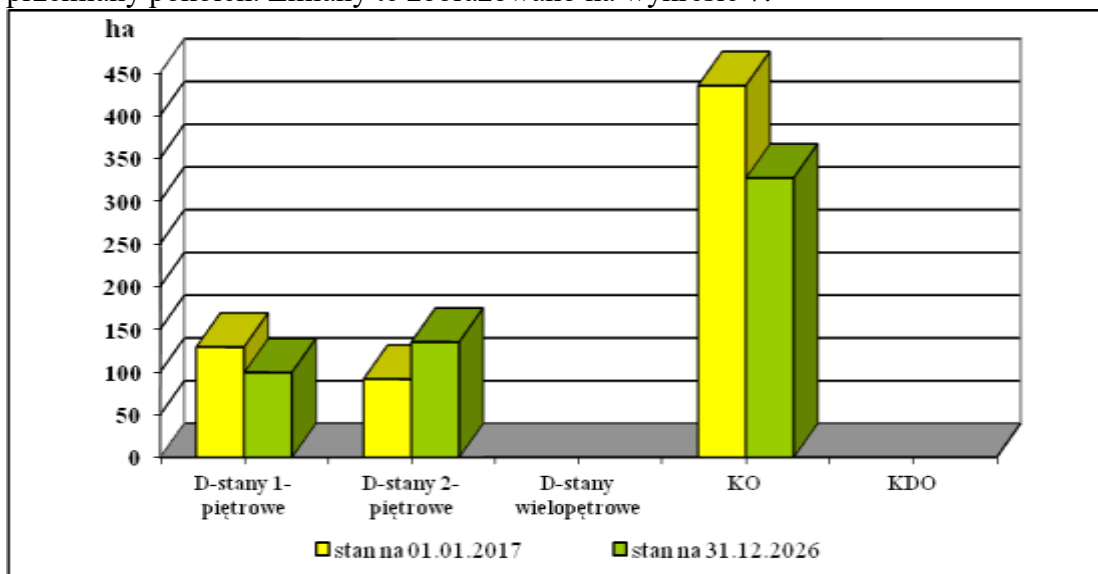
Uwzględniając powyższą analizę oraz wskazania zapisane w programie ochrony przyrody niwelujące ewentualne znacząco negatywne oddziaływanie zadań gospodarczych ujętych w planie urządzenia lasu, należy uznać, że zmiany, które nastąpią w obrębie siedlisk przyrodniczych obszaru we wskazanym okresie będą niewielkie i **nie wpłyną w znacząco negatywny sposób** na ich stan.

Podsumowanie: na żadne siedlisko przyrodnicze będące przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Lasy Sieniawskie zapisy *Planu* nie mają znacząco negatywnego wpływu.

STARODRZEWY

W granicach obszaru Lasy Sieniawskie powierzchnia starodrzewów (drzewostanów w wieku powyżej 100 lat) wynosi 654,91 ha, co stanowi 11,00% powierzchni leśnej objętej granicami Obszaru. W puli tej drzewostany jedno- i wielopiętrowe zajmują 19,68%, KO 66,37% powierzchni starodrzewów. Po realizacji zapisów *Planu* powierzchnia starodrzewów zmniejszy się do 560,58 ha (9,42% powierzchni leśnej), przy czym areal drzewostanów jednopiętrowych spadnie o 30%, na rzecz do drzewostanów 2 piętrowych. W klasie odnowienia będzie dominujący udział starodrzewów.

Zmniejszenie się zasobów starodrzewiu na koniec okresu należy potraktować jako okresową zmienność zasobów drzewnych, w obrębie obszaru w którym prowadzi się gospodarkę leśną. Jest to nieunikniony proces wynikający z zaawansowanego wieku drzewostanów nadleśnictwa oraz rozpoczętego procesu przemiany pokoleń. Zmiany te zobrazowano na wykresie 7.

Wykres. 7. Powierzchnia (ha) zajmowana przez starodrzewy w Nadleśnictwie Oleszyce w roku 2017 i planowana powierzchnia (ha) w roku 2026.

4.3. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PLANU NA INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000

Przez integralność obszaru rozumie się spójność wewnętrzną i zewnętrzną obszaru, a więc trwałość zachowania celów ochrony dla których wyznaczono obszar.

Celem ochrony obszarów Natura 2000 jest zachowanie we właściwym stanie ochrony gatunków zwierząt i roślin oraz siedlisk przyrodniczych uznanych za przedmioty ochrony. Jak wykazano wcześniej, zabiegi gospodarcze zaprojektowane w *Planie* nie wpłyną znacząco negatywnie na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, co więcej, w niektórych przypadkach możliwy jest pozytywny wpływ zabiegów na ich siedliska.

Spójność wewnętrzna obszarów, wyrażająca się m.in. w zachowaniu siedlisk właściwych dla tych gatunków, zabezpieczeniu okresów rozrodu i wychowu młodych, a także ochronie elementów środowiska powiązanych z wyżej wymienionymi gatunkami, będzie zachowana. *Plan* w swych zapisach w żaden sposób nie narusza również spójności zewnętrznej, gdyż nie ingeruje w elementy środowiska mające znaczenie dla funkcjonowania populacji gatunków również poza obszarami Natura 2000. Realizacja *Planu* nie wpłynie również na jakość i wielkość korytarzy ekologicznych, a tym samym nie utrudni migracji zwierząt w ogólnej koncepcji spójności sieci Natura 2000 mającej na celu ochronę obszarów oraz przestrzennych połączeń między nimi.

4.4. ODDZIAŁYWANIE PLANU NA SIEDLISKA PRZYRODNICZE Z ZAŁĄCZNIKA I DYREKTYWY RADY 92/43/EWG POŁOŻONE NA GRUNTACH NADLEŚNICTWA OLESZYCE

WERYFIKACJA LEŚNYCH SIEDLISK PRZYRODNICZYCH

Tab. 16. Rodzaje siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej stwierdzone na terenie Nadleśnictwa Oleszyce (dane RDLP w Krośnie z 2007 r. oraz wyniki weryfikacji z 2016 r., dane poligonowe).

p.	Kod	Nazwa	Pow. [ha] 2007 r.	Pow. [ha] 2017 r.**
7.	9110	kwaśne buczyny górskie (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	277,81	6,46
8.	9130	żyzne buczyny górskie (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	79,29	–
9.	9170	grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	1212,07	1228,21
10.	91E0*	łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)*	2,43	118,81
11.	91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensonii-Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	230,51	2,40
12.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	42,43	23,10
Suma końcowa			1844,54	1378,98

* siedlisko priorytetowe

** Powierzchnia obejmuje teren Nadleśnictwa łącznie z obszarem Natura 2000 Lasy Sieniawskie.

TYPY DRZEWOSTANU (TD)

Typy drzewostanu (TD), oparte na potencjalnych składach gatunkowych zespołów leśnych, zastosowano również dla leśnych siedlisk przyrodniczych położonych poza granicami obszaru Natura 2000 oraz dla tych, które nie są przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Lasy Sieniawskie a znajdują się na terenie Nadleśnictwa Oleszyce.

Udział powierzchniowy przyjętych przyrodniczych typów drzewostanów na siedliskach przyrodniczych w Nadleśnictwie Oleszyce (powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona) zestawiono w tabeli 18.

Tab. 17. Udział powierzchniowy przyjętych przyrodniczych typów drzewostanów (TD) na siedliskach przyrodniczych w Nadleśnictwie Oleszyce.

Kod siedliska	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu [TD]	Nadleśnictwo	% powierzchni leśnej
			Powierzchnia (ha)	
9110	BMśw, BMw, LMśw, LMw	Bk	6,46	0,06
9170	LMśw, LMw Lśw, Lw	Gb-Db	1228,21	11,07
91D0	BMb	So	2,40	0,02
91E0	Lł, Lw	Ol	118,81	1,07
	OlJ	Js-Ol		
91F0	Lł, Lw	Js-Db	23,10	0,21
Ogółem			1378,98	12,42

Zastosowanie przyrodniczych typów drzewostanu (TD) w gospodarce leśnej pozwoli zachować, a w płatach przekształconych przywrócić, właściwy dla siedlisk przyrodniczych skład gatunkowy. W połączeniu ze stosowaniem zaleceń zawartych w programie ochrony przyrody, realizacja zaprojektowanych w planie urządzenia lasu zabiegów gospodarczych nie powinna w istotnie negatywny sposób wpłynąć na stan siedlisk przyrodniczych wyróżnionych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Oleszyce.

ANALIZA ZAPROJEKTOWANYCH ZABIEGÓW GOSPODARCZYCH I ICH WPLYWU NA ZACHOWANIE ODPOWIEDNIEGO STANU SIEDLISK

Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych występujących na terenie Nadleśnictwa Oleszyce wg zaplanowanych zabiegów gospodarczych (w wykazie ujęto zabieg główny) przedstawiono w tabeli 19.

Tab. 18. Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych wg zaplanowanych zabiegów gospodarczych na gruntach Nadleśnictwa Oleszyce (w wykazie ujęto zabieg główny).

Kod siedliska przyrodniczego	Rodzaj zabiegu	Powierzchnia	
		ha	%
9110	TP	6,46	100,00
	Razem	6,46	100,00
9170	BRAK WSK	119,63	9,74
	PIEL	9,38	0,76
	CW	15,35	1,25
	CP	33,84	2,76
	TW	31,78	2,59
	TP	592,54	48,24
	IID	119,90	9,76
	IIDU	14,90	1,21
	IIIAU	3,72	0,30
	IIIB	207,09	16,86
	IIIBU	80,08	6,52
	Razem	1228,21	100,00
91D0	BRAK WSK	2,40	100,00
	Razem	2,40	100,00
91E0	BRAK WSK	118,81	100,00
	Razem	118,81	100,00
91F0	BRAK WSK	3,71	16,06
	CW	0,55	2,38
	TW	10,80	46,75
	TP	8,04	34,81
	Razem	23,10	100,00
Łącznie		1378,98	100,00

Analizując zabiegi zaprojektowane w obrębie siedlisk przyrodniczych występujących na terenie Nadleśnictwa Oleszyce należy stwierdzić że wpływ, który można rozpatrywać jako negatywny, będzie wiązał się głównie ze zmianami w nadleśnictwie struktury wiekowej i wynikał z rozmiaru zaplanowanych rębni. Pozostałe aspekty wiążące się z użytkowaniem lasu nie mają istotnego wpływu na stan siedlisk lub ów wpływ jest pozytywny.

W okresie realizacji *Planu* areał siedlisk przyrodniczych, występujących na terenie Nadleśnictwa Oleszyce, nie ulegnie zmianom, gdyż nie zaplanowano przekształcenia gruntów leśnych w nieleśnie, ani wprowadzania gatunków niedostosowanych do warunków siedliskowych, które mogłyby zaburzyć ich strukturę i funkcjonowanie. Niekorzystnym zmianom nie ulegnie również skład gatunkowy, gdyż zaprojektowane typy drzewostanu (TD) uwzględniają specyfikę

siedlisk, pozwalając na kształtowanie najbardziej optymalnego złożenia gatunkowego. Uwzględnia ono nie tylko gatunki właściwe z hodowlanego punktu widzenia, ale również mniej cenne za to typowe dla danego siedliska (np. grab). Zastosowanie TD pozwoli jednocześnie wyeliminować gatunki obce ekologiczne, co należy ocenić pozytywnie.

Podsumowanie: na żadne siedlisko przyrodnicze z zał. I Dyrektywy siedliskowej, występujące na terenie nadleśnictwa zapisy Planu nie mają znacząco negatywnego wpływu.

5. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZASTOSOWANYCH W PLANIE

Proces tworzenia *Planu* zawiera w sobie elementy analizy i wyboru wariantów alternatywnych, których efektem jest taki kształt zapisów, które zapewnią realizację założonych celów *Planu* przy minimalizacji skutków negatywnych.

Wariantowanie *Planu* może się odbywać poprzez rozpatrywanie możliwości lokalizacji zabiegów, ich czasowego wykonania oraz technicznych sposobów wykonywania.

Sporządzanie *Planu* podlega wariantowaniu już na etapie ustalania wytycznych do wykonania prac urządzeniowych. Polega to na wyborze dla ustalonych typów lasu (siedliskowe typy lasu, planowany cel hodowlany) sposobów zagospodarowania, składów gatunkowych upraw, gospodarczych typów drzewostanów. Wybór ten został dokonany na etapie Komisji Założeń *Planu* w procesie dyskusji z udziałem społeczeństwa, której wyniki zostały zapisane w protokole z KZP zamieszczonym w elaboracie.

Kolejnym sposobem wariantowania jest ustalanie rozmiaru cięć. Sporządzanie planu cięć jest cyklem procesów, w trakcie których następuje ustalenie dominujących celów i funkcji w każdym drzewostanie oraz zaproponowanie najwłaściwszego postępowania gospodarczego, uwzględniającego m.in. ustalenia z Komisji Założeń *Planu*, o których wspomniano wcześniej. Pierwszy taki zarys planu cięć jest następnie weryfikowany poprzez uzgodnienie zaplanowanych wstępnie zabiegów z wymogami ochrony przyrody, oczekiwaniami społecznymi, a także zasadami planowania. Kolejne przybliżenia i wybory wariantów planu cięć doprowadziły ostatecznie do uzyskania takiej jego wersji, która w sposób optymalny uwzględnia wymogi różnych grup społecznych, środowiska, gospodarce w odniesieniu do ustalonych funkcji lasu i celów *Planu*.

Wariantowanie czasowe ma zastosowanie w *Planie* tylko w ograniczony sposób, ponieważ planowanie urządzeniowe w swoich zasadach nie uwzględnia potrzeby planowania terminów wykonywania poszczególnych zabiegów zarówno co do pór roku jak i w ramach 10-lecia.

Zasadnicze wariantowanie *Planu* pod kątem wymagań ochrony środowiska przeprowadzone zostało na etapie tworzenia programu ochrony przyrody. W programie zamieszczono zapisy modyfikujące prowadzenie gospodarki leśnej, których to zapisów ze względów technicznych (ograniczenia możliwości bazy danych SILP) nie dało się umieścić w zasadniczej treści planów cięć, planów użytkowania przedrębego, planów hodowli itp.

W programie ochrony przyrody zamieszczono szczegółowy opis obiektów cennych przyrodniczo i kulturowo na terenie Nadleśnictwa oraz propozycje dotyczące modyfikacji zabiegów gospodarczych, które mogą wpłynąć negatywnie na te obiekty. Modyfikacje i zalecenie te zostały opisane przy omawianiu poszczególnych typów obiektów.

Formą wariantowania *Planu* było również przeprowadzenie Narady Techniczno-Gospodarczej, która oceniła projekt *Planu* oraz dokonała wyboru zaproponowanych metod postępowania i przyjęcia wskaźników gospodarki leśnej. Protokół z Narady został zamieszczony w elaboracie.

6. DOKUMENTACJA UZUPEŁNIAJĄCA

6.1. MAPA PRZEGLĄDOWA OBSZARÓW CHRONIONYCH

Załącznikiem graficznym do niniejszej *Prognozy* są **Mapy przeglądowe obszarów chronionych i funkcji lasu** (w skali 1:25000) z lokalizacją – na obszarach Natura 2000 – siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000 (na podstawie danych z SDF, programu ochrony przyrody, informacji z nadleśnictwa i innych źródeł).

6.2. LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE WYKORZYSTANE W OPRACOWANIU *PROGNOZY*

- BULiGL O/Przemyśl 2007. Inwentaryzacja przyrodnicza w wybranych obszarach Natura 2000 poza LP.
- Cyzman.W. 2007. Metodyka wyznaczania zbiorowisk leśnych o znaczeniu wspólnotowym.
- Cyzman.W. 2008. Gospodarowanie na siedliskach leśnych o znaczeniu wspólnotowym.
- Czech K. 2007. Krajowy plan ochrony gatunku bóbr europejski (*Castor fiber*). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Denisiuk Z. 1990. Zasady ochrony przyrody w rezerwach roślinności nieleśnej. W: Ochrona rezerwatowa w Polsce, stan aktualny i kierunki rozwoju. Oprac.
- Faliński J. B. 1986. Sukcesja roślinności na nieużytkach porolnych jako przejaw dynamiki ekosystemu wyzwolonego spod długotrwałej presji antropogenicznej. Cz. 1, 2. Wiad. Bot., 30, 1: 25-50.; 30, 2: 115-126.
- Głowaciński Z. (red.) 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Suplement. Instytut Ochrony Przyrody PAN. Kraków.
- Głowaciński Z. 2001: Polska Czerwona Księga Zwierząt. PWRiL, Warszawa.
- Głowaciński Z., Nowacki J. 2004. Polska Czerwona Księga Zwierząt – Bezkręgowce. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. (publikacja internetowa).
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Dane monitoringu przyrody uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.
- Gniot M. 2000: Ochrona bioróżnorodności w lesie gospodarczym. Las Polski 13-14.
- Gromadzki (red.). 2004. Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 7 (cz. I).i T. 8 (cz. II).
- Gromadzki M. i in. Zakres ochrony ptaków i zasady gospodarowania na obszarach proponowanych do objęcia ochroną jako obszary specjalnej ochrony, powoływane w ramach systemu NATURA 2000 w Polsce. Zakład Ornitologii PAN.

- Gromadzki M., Błaszczowska B., Chylarecki P., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Sieć ostoi ptaków w Polsce. Wdrażanie Dyrektywy Unii Europejskiej o Ochronie Dzikich Ptaków. OTOP, Gdańsk.
- Gromadzki M., Dyrz A., Głowaciński Z., Wieloch M. (red.) 1994. Ostoje ptaków w Polsce. OTOP, Bibl. Monitor. Środ., Gdańsk.
- Gromadzki M., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Wielkość populacji i trendy liczebności wybranych gatunków ptaków lęgowych w Polsce w latach 1991-2002. ZO PAN, Gdańsk. Msc.
- Herbich J. (red.). 2004. Lasy i Bory. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 5.
- Instytut ochrony przyrody. PAN 2010. Optymalizacja wykorzystania zasobów sieci Natura 2000 dla zrównoważonego rozwoju w Karpatach
- Jędrzejewski W., Nowak S., Schmidt K., Jędrzejewska B. 2002. Wilk i ryś w Polsce – wyniki inwentaryzacji w 2001 roku. Kosmos 51: 491-499.
- Kapuściński R. 2000. Ochrona przyrody w lasach.
- Kaźmierczakowa R., Zarzycki K. et al., 2001. Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. PAN Instytut Botaniki im. W. Szafera, Instytut Ochrony Przyrody. Kraków.
- Klimaszewski K. 2007. Krajowy plan zarządzania gatunkiem trzaska grzebieniasta (*Triturus cristatus*). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Komitet Ochrony Orłów w Olsztynie. Koordynator Regionu Małopolska – Wykaz gatunków strefowych nie mających wyznaczonych stref ochrony, w zasięgu RDLP w Krośnie.
- LP.2006-2007 r. Decyzja nr 63 Dyrektora Generalnego LP z dnia 7.08.2006 r. Powszechna inwentaryzacja gatunków roślin, zwierząt i innych organizmów, mających znaczenie wskaźnikowe przy ocenie stanu lasu i prognozowaniu zmian w ekosystemach leśnych.
- Matuszkiewicz J. M. 2007. Zespoły leśne Polski. PWN, Warszawa.
- Matuszkiewicz J. M. Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski. Monografie JG i PZ PAN 2007 r. z załącznika w zapisie numerycznym i Regionalne składy gatunkowych drzewostanów w typach siedliskowych lasu i zespołach leśnych.
- Ogólnopolska inwentaryzacja wilka i rysia w nadleśnictwach i parkach narodowych. Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży.
<http://www.zbs.bialowieza.pl/wilkrys>
- Pawlaczyk P. Postulaty przyrodnicze dotyczące planowania gospodarki leśnej na obszarach Natura 2000 oraz gospodarki leśnej w chronionych siedliskach przyrodniczych i w siedliskach chronionych gatunków (w tym zainwentaryzowanych w ramach inwentaryzacji 2007).
- Pawlaczyk P. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu - jak zrobić to najlepiej.
- Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny, tom 5. Lasy i bory. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004.

- Rąkowski G. i in. 2004. Parki krajobrazowe w Polsce. Instytut Ochrony Środowiska, Warszawa.
- RDOŚ w Rzeszowie, RKOP w Rzeszowie, 18.08.2010 r. Rejestr stref ochrony, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową.
- Romanowski 2007. Krajowy plan ochrony gatunku wydra (*Lutra lutra*). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Zajac A., Zajac M. (Eds.) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. - Distribution Atlas of Vascular Plants in Poland. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków - Edited by Laboratory of Computer Chorology, Institute of Botany, Jagiellonian University, Kraków.
- Zarzycki K., Trzcńska-Tacik H., Różański W., Szelaż Z., Wołek J., Korzeniak U., 2002. Ecological indicator values of vascular plants of Poland (Ekologiczne liczby wskaźnikowe roślin naczyniowych Polski). Seria: Biodiversity of Poland, Vol. 2. Pod redakcją Z. Mirka. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences. Kraków.

7. ZAŁĄCZNIKI

**Zarządzenie nr 28
Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie
z dnia 02. grudnia 2014 r.**

**dotyczące wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania
wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki
leśnej na terenie RDLP w Krośnie**

znak: ZO-7324-23/14

Na podstawie art. 34 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 r. poz. 1153), § 19 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, wprowadzonego zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r. w sprawie nadania statutu Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe oraz § 4 Instrukcji Ochrony Lasu tom. II, zarządzam co następuje :

§ 1.

Wprowadzam do stosowania „Wytyczne w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie” stanowiące załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Celem opracowanych wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej jest:

1. Wdrożenie we wszystkich nadleśnictwach jasnych i precyzyjnych procedur służących uwzględnianiu wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej.
2. Zwiększenie różnorodności biologicznej, szczególnie o organizmy związane ekologicznie z obecnością rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych RDLP w Krośnie.
3. Podjęcie działań zmierzających do poprawy stanu ochrony gatunków zwierząt, roślin i grzybów chronionych oraz ich siedlisk a także siedlisk przyrodniczych, zwłaszcza priorytetowych, o których mowa w załącznikach do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 roku w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania

lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. nr 77 poz. 510 z późn. zmian.).

§ 3.

Nadzór nad realizacją Zarządzenia powierzam Wydziałowi Ochrony Ekosystemów w RDLP w Krośnie.

§ 4.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Krosno, *02* grudzień 2014 r.

DYREKTOR
mgr inż. Bogusław Famieloc

Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 28
Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r.
w sprawie zasad uwzględniania wymagań
ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu
gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie.

Wytyczne
w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody
podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej
na terenie RDLP w Krośnie

I. Sposoby modyfikacji działań z zakresu gospodarki leśnej na obszarach sieci Natura 2000.

1. We wskazanych w planach zadań ochronnych lub planach ochrony miejscach występowania ptaków wymagających martwego drewna, owadów saproksylicznych oraz na siedliskach przyrodniczych, pozostawiać drzewa martwe i zamierające na pozycjach cięć (nie dotyczy sytuacji klęskowych oraz zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów) oraz nie prowadzić jednostkowych użytków przygodnych. Będzie to służyć zachowaniu bioróżnorodności oraz zapewnieniu właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony, opisanego wskaźnikami wskazanymi w planach zadań ochronnych lub planach ochrony dla danego obszaru. W przypadku koniecznej wycinki pojedynczych drzew martwych i obumierających (np: powierzchnie robocze lub zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę) należy pozostawiać do naturalnego rozkładu ścięte martwe i obumierające drzewa, przy czym przyjmuje się następujący sposób ewidencjonowania tego zdarzenia w SILP: koszty ścięcia (ewentualnego odciążenia z drogi, szlaku) winny być odnoszone do grupy czynności O-GATUNKZ (typ planu OCHRL), MPK 2542.

2. Należy pozostawiać bez użytkowania ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi (w grupach nie mniejszych niż 6 arów). Należy pomierzyć i nanieść na LMN (atrybuty) wyłączone z użytkowania powierzchnie. Szczegółowy sposób nanoszenia na LMN został opisany w załączniku nr 1 do niniejszych Wytycznych.

3. Na siedliskach łągowych (w tym siedliskach przyrodniczych 91E0) należy pozostawiać w miarę możliwości strefy buforowe wokół potoków. W strefach tych nie będzie prowadzone pozyskanie drewna, poza sytuacjami masowego zamierania jesionu i konieczności usuwania zamierających i martwych drzew w celu ratowania pozostałych i niedopuszczenia do ustąpienia gatunku z siedliska. Strefy buforowe winny zapewniać odpowiednie warunki dla ochrony wszystkich elementów ekosystemów zbiorowisk łągowych i być oparte o naturalne ukształtowanie terenu. Szczegółowe parametry stref buforowych będą ustalane dla każdego nadleśnictwa na etapie sporządzania kolejnej rewizji p.u.l. W tym celu należy stworzyć warstwę *shp*. odcinków cieków (potoków) mieszczących się w granicach siedlisk łągowych. Odcinki tych cieków (potoków) będą stanowiły oś do tworzenia stref buforowych na siedliskach łągowych. W przypadku innych zinwentaryzowanych w terenie przedmiotów ochrony należy indywidualnie podchodzić do tworzenia takich stref buforowych. Jeśli biologia lub wymagania danego przedmiotu ochrony (np: biegacza urozmaiconego czy bezlistu okrywowego) uzasadniają rezygnację z użytkowania gospodarczego w strefach buforowych wokół potoków czy stromych stoków, należy wyłączyć te obszary z pozyskania, przy czym strefy wyłączone winny być odniesione do stwierdzonych miejsc występowania.

4. Należy podjąć działania, aby wyeliminować zrywkę korytami potoków (w ciągu 5 lat od momentu wejścia zarządzenia w życie). Nie należy prowadzić zrywki korytem potoku (cieku stałego), zrywka w poprzek potoków (cieków stałych) może być dopuszczona tylko w miejscach do tego przystosowanych (przepusty, brody, itp.) lub w okresie zimowym przy zamrożonym lustrze wody i dużej pokrywie śnieżnej. Zasada ta winna być stosowana również poza obszarami sieci Natura 2000.

5. Każde nadleśnictwo w terminie do trzech miesięcy od wejścia w życie niniejszego zarządzenia winno wyznaczyć na swoim terenie ostoje ksylobiontów i ustanowić je w formie zarządzenia. Wykaz ostoi ksylobiontów należy dołączyć do „Programu Ochrony Przyrody”. Obszary uznane jako ostoje ksylobiontów winny

być podczas najbliższej rewizji planu urządzenia lasu włączone do gospodarstwa specjalnego. Zatwierdzone ostoje ksylobiontów należy wyłączyć z pozyskania. Jedynie w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach (np: z przyczyn bezpieczeństwa publicznego, ochrony ppoż., przejezdności dróg, itp.) istnieje możliwość prowadzenia w nich cięć, nie mogą one jednak w żaden sposób naruszać charakteru ostoi. Ostoje ksylobiontów powinny w nadleśnictwie obejmować miejsca szczególnie cenne dla zachowania ciągłości występowania populacji tych gatunków w obszarze. Ostoje ksylobiontów nie muszą być rozmieszczone równomiernie na terenie nadleśnictwa (również w skali RDLP). W pierwszej kolejności należy je wyszukać i wyznaczyć w obszarach Natura 2000, gdzie powinny obejmować część zasobów chronionych siedlisk przyrodniczych, wymienionych w standardowych formularzach danych jako przedmiot ochrony w obszarze (symbol A,B,C).

Do sieci ostoi ksylobiontów zaleca się włączać:

- a) drzewostany na siedliskach bagiennych, w uzasadnionych przypadkach (np. silnie osuszone, zdegradowane powierzchnie, szczególnie z drzewostanami w młodszych klasach wieku wymagającymi pielęgnacji lub drzewostanami do przebudowy) nadleśnictwo może nie włączać drzewostanów na siedliskach bagiennych do sieci ostoi.
- b) drzewostany na priorytetowych siedliskach przyrodniczych.
- c) rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne i miejsca występowania tzw. grupowych pomników przyrody.
- d) drzewostany w strefach ochrony całorocznej gatunków roślin i zwierząt podlegających ochronie strefowej.
- e) wybrane drzewostany, bądź ich fragmenty, głównie starszych klas wieku położone :
 - w strefach ekotonowych (np. przy granicy las – pole, przy bagnach, jeziorach, rzekach, torfowiskach, innych zbiornikach wodnych, np. ppoż.),
 - na obszarach o zwiększonej trudności przy pozyskaniu i zrywce (zbocza, wąwozy, jary, tereny podtopione, itp.),
 - na obszarach z permanentnymi szkodami powodowanymi przez gatunki chronione (np. bobry, żubry, itp.).

f) parki podworskie, zwłaszcza te o charakterze leśnym, obiekty związane z ochroną dziedzictwa kulturowego (np. grodziska, cmentarze).

Z obszarów mających stanowić ostoje ksylobiontów należy wyłączyć:

- a) drzewostany na gruntach porolnych – zagrożone przez hubę korzeniową oraz planowane do przebudowy,
- b) obszary o zwiększonej penetracji ludności (tereny przy szlakach turystycznych, ścieżkach rowerowych, drogach publicznych, liniach kolejowych (ze względu na ochronę ppoż. oraz bezpieczeństwo publiczne itp.),
- c) drzewostany świerkowe i z przewagą świerka ,
- d) drzewostany objęte zjawiskiem zamierania drzew o charakterze masowym,
- e) drzewostany uznane za pierwotne ogniska gradacyjne.

II. Sposoby postępowania zapobiegającego przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, naruszaniu ochrony strefowej, ochrony pomnikowej.

1. W celu zapobiegnięcia przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, naruszaniu ochrony strefowej i pomnikowej wprowadzam obowiązek sporządzania szkiców terenowych dla wszystkich pozycji rębnych oraz tych pozycji przedrębnych, na których zostały zinwentaryzowane przedmioty ochrony. Szkice winny być sporządzane przez leśniczego na etapie szacunków brakarskich w oparciu o podkład LMN z zaznaczonymi przedmiotami ochrony z POP (do czasu wprowadzenia do SILP wszystkich informacji o znanych przedmiotach ochrony wymienionych w POP leśniczy w trakcie szacunków brakarskich ręcznie nanosi na szkicu ich lokalizację).

Na szkicach należy zaznaczać stwierdzone podczas szacunków brakarskich nowe miejsca występowania gatunków chronionych, pozostawione do naturalnej śmierci fragmenty drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych i inne wyłączenia (np. strefy ekotonowe, bagna, oczka wodne, itp.), drzewa biocenotyczne (na pozycjach rębnych), przebieg szlaków zrywkowych, odnowienia naturalne, punktowe siedliska priorytetowe (np. jaworzyny).

Informacje o przedmiotach ochrony na powierzchni roboczej wraz z kopią szkicu (lub jeden egzemplarz) winna być przekazana (za potwierdzeniem) wykonawcy prac przed ich rozpoczęciem.

2. Ochrona strefowa:

a) należy wprowadzić do bazy SILP wszystkie wyznaczone strefy ochronne ustanowione przez konserwatora przyrody, zgodnie z pismem DGLP z dnia 02 stycznia 2006 r. zn. ZO-732-2-1/06.

b) należy przekazać ww. dane do leśniczych, przy czym leśniczy powinien otrzymać dane wyselekcjonowane tylko do prowadzonego leśnictwa.

c) do końca 2015 roku należy dokonać weryfikacji wyznaczonych stref pod kątem uzyskania współrzędnych gniazda. W przypadku stref kołowych po dokonaniu pomiaru współrzędnych geograficznych należy zaktualizować istniejącą w LMN warstwę dotyczącą stref ochrony całorocznej i okresowej i jednocześnie zgłosić oficjalnym pismem pomierzone współrzędne gniazda do RDOŚ w Rzeszowie. Jeśli przy strefach kołowych gniazdo zostanie zlokalizowane w innym wydzieleniu, niż wynika to z zarządzenia lub decyzji o ustanowieniu strefy (nie dotyczy to zmiany numeracji wydzieleń w związku z rewizją pul), należy złożyć do RDOŚ wniosek o likwidację starej i utworzenie nowej strefy, ze szczegółowym uzasadnieniem. Jeśli strefy zostały wyznaczone ze wskazaniem graficznym wydzieleń, nie zachodzi potrzeba informowania RDOŚ w Rzeszowie o zmianach w lokalizacji gniazda, jeśli te zmiany mieszczą się w ramach utworzonej strefy. W przypadku przeniesienia gniazda poza strefę, należy złożyć wniosek o likwidację dotychczasowej i jednocześnie utworzenie nowej strefy. Zalecane jest wnioskowanie o tworzenie stref opartych o granice wydzieleń czy też inne, czytelne w terenie granice. W kolejnych latach należy dokonywać sprawdzenia lokalizacji gniazda (raz w roku). Zasady ewidencjonowania w SILP i LMN stref całorocznych i okresowych zostały opisane w załączniku nr 1 do Wytucznych.

d) plany ciec pielęgnacyjnych i rębnych, na etapie ich tworzenia, winny być obowiązkowo weryfikowane pod kątem występowania stref wokół miejsc gniazdowania i terminów ochrony okresowej przez dział techniczny (dotyczy to również wszystkich korekt planów). Weryfikacja winna być oparta o szkic terenowy, o którym mowa w pkt 1 i odbywać się wg następującego schematu:

- przy zatwierdzaniu pozycji cięć do wniosku na następny rok jeden egzemplarz każdego sporządzonego szkicu jest przedkładany w nadleśnictwie do merytorycznego sprawdzenia (potwierzonego parafką) przez pracownika zajmującego się ochroną przyrody. Pracownik ten winien określić możliwy termin uruchomienia pozycji (z uwagi na okresową ochronę strefową) a w przypadku niewprowadzenia aktualnych danych o zinwentaryzowanych przedmiotach ochrony do SILP sprawdzić, czy wszystkie zinwentaryzowane przedmioty ochrony są uwzględnione na szkicu.

- przed uruchomieniem pozycji inżynier nadzoru, w oparciu o zaparafowany przez pracownika ds. ochrony przyrody szkic terenowy, kontroluje w terenie poprawność wyznaczenia zabiegu pod kątem przestrzegania ograniczeń związanych ze zinwentaryzowanymi przedmiotami ochrony przyrody oraz wrywkowo sprawdza, czy na pozycji cięć nie występują dodatkowe, dotychczas niezinwentaryzowane przedmioty ochrony. W sytuacji, gdy szkic terenowy nie został sporządzony w oparciu o podkład LMN z zaznaczonymi przedmiotami ochrony z POP (przedmioty ochrony zostały naniesione ręcznie), sprawdza również poprawność zaznaczenia lokalizacji tych przedmiotów na szkicu względem ich rzeczywistego położenia w terenie. Weryfikacja dotyczy także innych elementów ekosystemów leśnych mających wpływ na zachowanie lub zwiększanie bioróżnorodności, m.in.: pozostawianie 5% powierzchni drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000 i poza nimi, pozostawiania stref buforowych wzdłuż potoków na siedliskach łągowych oraz ze względu na wymagania konkretnych przedmiotów ochrony, miejsc występowania gatunków chronionych ujętych w POP, pozostawiania drzew ekologicznych, drzew martwych i obumierających na siedliskach przyrodniczych.

3. Stanowiska chronionych zwierząt, roślin, grzybów, pomniki przyrody i inne osobliwości przyrodnicze:

a) należy wprowadzić do bazy SILP wszystkie dane o przedmiotach ochrony i osobliwościach przyrody zawarte w POP,

b) na etapie szacunków brakarskich należy sukcesywnie weryfikować dane o przedmiotach ochrony i osobliwościach przyrody wymienionych w POP w celu ułatwienia prac związanych z właściwą realizacją zadań z zakresu

pozyskania drewna i następnie nanosić te dane na LMN (w tym pomierzone współrzędne geograficzne),

c) w każdym nadleśnictwie winny być wdrożone rozwiązania zapewniające bieżącą znajomość wszystkich zainwentaryzowanych przedmiotów ochrony na terenie danego leśnictwa przez właściwego leśniczego.

4. W przypadku nieumyślnego wycięcia lub zrywki drzew stanowiących mikrosiedliska gatunków chronionych zwierząt, dla których nie stosuje się przepisów art. 52a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, gatunków chronionych roślin oznaczonych symbolem (3) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014, poz. 1409) oraz gatunków chronionych grzybów oznaczonych symbolem (1) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014, poz. 1408), należy pozostawić wyciętą sztukę w miejscu ścięcia lub, w przypadku wykonania zrywki drewna, przetransportować do najbliższego drzewostanu

o zbliżonych warunkach siedliskowych, z którego pochodziło drzewo. W przypadku zaewidencjonowania pozyskania i zrywki drzewa stanowiącego mikrosiedlisko gatunków, o których mowa wyżej, należy przyjąć następujący sposób ewidencjonowania tego zdarzenia w SILP: rozchodem wewnętrznym z kierunku 16 (potrzeby własne) pobrać na leśnictwo i przypisać do typu planu OCHRL, grupy czynności O-GATUNKZ (zwierzęta) O-GATUNKO (rośliny i grzyby), MPK – 2542. Jeśli pozyskanie drzewa stanowiącego mikrosiedlisko ww. gatunków nie zostało jeszcze zaewidencjonowane, należy poniesione koszty odnieść bezpośrednio do grupy czynności odpowiednio: O-GATUNKZ lub O-GATUNKO, MPK 2542.

III. Sposoby postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego w rezerwach przyrody, stanowiskach chronionych grzybów, roślin, zwierząt, w strefach ochrony okresowej i całorocznej, w odniesieniu do pomników przyrody, itp.

Zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego należy do obowiązków zarządzającego gruntem. Za zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego uznaje się sytuację zagrażającą życiu lub zdrowiu wielu osób lub mieniu w wielkich rozmiarach. Zagrożenia takie mogą stanowić m.in. uszkodzone z różnych powodów lub niestabilne drzewa rosnące w bezpośrednim sąsiedztwie dróg i udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań, itp.

Na terenie rezerwatów przyrody obowiązują zakazy określone w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Nie dotyczą one jednak prowadzenia akcji ratowniczych oraz eliminacji zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego (art. 15 ust. 2 pkt. 3 cyt. Ustawy). Wobec powyższego działanie polegające na ścięciu takich drzew jest związane z bezpieczeństwem publicznym i nie dotyczą go zakazy o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Natomiast usunięcie ściętych drzew poza obszar rezerwatu jest czynnością odrębną, niezwiązaną z bezpieczeństwem powszechnym i wymaga uzyskania zgody odpowiednich organów.

Tryb postępowania podczas ścinki uszkodzonych i niestabilnych drzew rosnących w rezerwach przyrody w pobliżu dróg i udostępnionych szlaków turystycznych:

1. Lustracja terenowa raz w roku, w terminie wynikającym z IOL.
2. Szczegółowa inwentaryzacja drzew uszkodzonych i niestabilnych rosnących w pobliżu dróg i udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań itp. (w pasie do dwóch wysokości drzew w drzewostanie), obejmująca ustalenie liczby drzew koniecznych do usunięcia, gatunku, pierśnicy, adresu leśnego, szczegółowy opis z wyszczególnieniem uszkodzenia lub niestabilności oraz dokumentację fotograficzną.
3. Ustalenie terminu ścinki ww. drzew i miejsca ich pozostawienia (w obrębie rezerwatu przyrody - dotyczy obalenia na drogę czy udostępniony szlak).
4. Poinformowanie oficjalnym pismem RDOŚ w Rzeszowie o planowanej wycince drzew, z podaniem terminu prac oraz szczegółowej inwentaryzacji, o której mowa w pkt 2. Pismo należy wysłać w takim terminie, aby wpłynęło do RDOŚ w Rzeszowie co najmniej miesiąc przed planowanymi pracami (konieczna zwrotka). Pismo to wyczerpuje konsultacje z RDOŚ, o których mowa w pkt 3

uzgodnień pomiędzy RDOŚ w Rzeszowie a RDLP w Krośnie z dnia 15 grudnia 2009 roku.

1. Po zakończeniu prac należy złożyć w terminie do 30 dni sprawozdanie do RDOŚ w Rzeszowie. Sprawozdanie winno zawierać szczegółowy opis działań, ze szczególnym uwzględnieniem pozostawienia na terenie rezerwatów ściętych drzew. Zaleca się wykonywanie dokumentacji fotograficznej pozostawionych w rezerwacie ściętych drzew, która winna być przechowywana w POP.

6. W razie konieczności natychmiastowego usunięcia drzew zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu należy ograniczyć procedury do działań opisanych w pkt 2, poinformowania telefonicznego RDOŚ w Rzeszowie z adnotacją o rozmowie na dokumencie z inwentaryzacji, ścięcia drzew zagrażających bezpieczeństwu publicznemu i sporządzeniu sprawozdania, o którym mowa w pkt 5.

W przypadku konieczności usunięcia drzew uszkodzonych lub niestabilnych rosnących w pobliżu dróg lub udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań mieszkalnych, itp. w strefach ochrony całorocznej i okresowej w okresie obowiązywania zakazów, o których mowa w art. 60 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, a także w miejscach występowania gatunków chronionych, dla których nie stosuje się przepisów art. 52a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody oraz w przypadku konieczności ścięcia pomników przyrody, należy uzyskać zgodę właściwego organu ds. ochrony przyrody.

IV. Sposoby prowadzenia monitoringu wybranych form ochrony przyrody.

Monitoring wybranych form ochrony przyrody dotyczy rezerwatów przyrody, obszarów Natura 2000, pomników przyrody oraz roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową, zlokalizowanych na gruntach SP zarządzanych przez PGL LP. Należy go prowadzić w sposób opisany w pkt. 2 części IV tomu I IOL. W celu ujednoczenia i wypełnienia zapisów IOL należy stosować następujące zasady:

1. Rezerwaty przyrody:

Lustracje należy wykonywać zgodnie z pkt. 2.1. części IV IOL. Wzór notatki z lustracji rezerwatu stanowi załącznik nr 2 do Wytucznych. W przypadku stwierdzenia niewłaściwego stanu zachowania głównego przedmiotu ochrony w rezerwacie przyrody, należy poinformować do dnia 31 października RDOŚ w Rzeszowie, opisując zagrożenie oraz proponowane zabiegi.

2. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów:

a) informacje o nowych miejscach występowania zwierząt, roślin i grzybów winny być zgłaszane do nadleśnictwa w formie pisemnej i zawierać następujące informacje: gatunek, jego liczebność lub forma występowania (np. pojedynczo, grupowo, płaty), dane adresowe miejsca występowania (leśnictwo, oddział, pododdział a dla roślin, grzybów i zwierząt ksylobiontycznych współrzędne geograficzne), data przeprowadzenia obserwacji, osoba przeprowadzająca obserwację. W przypadku zwierząt nowe miejsce występowania oznacza pojawienie się gatunku, o którym mowa w IOL w pkt. 2.4.2., na terenie nadleśnictwa, w którym do tej pory nie był wykazywany (POP).

b) informacje na temat stanu obiektu dotyczą ustanowionych stref ochrony zwierząt, w tym ptaków, roślin i grzybów. Wzór notatki dot. stanu obiektu zawiera załącznik nr 3 do niniejszych Wytucznych.

DYREKTOR
mgr inż. Bogusław Famielc

**Zarządzenie nr 14
z dnia 29. grudnia 2016 r.**

**wprowadzające zmiany do załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 28
Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r. w sprawie
sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas
realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP
w Krośnie**

znak: ZO.7211.69.2016

Na podstawie art. 34 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2100 z późn. zmian.), § 19 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, wprowadzonego zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r. w sprawie nadania statutu Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe oraz § 4 Instrukcji Ochrony Lasu tom. II, wprowadza się następujące zmiany w Wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej stanowiących załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 28 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r. dotyczącego wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie:

§ 1

1) Dokonuje się zmiany zapisu:

„Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 28 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 02 grudnia 2014 r. w sprawie zasad uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie.”

na zapis:

„Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 28 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 02 grudnia 2014 r. w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie.”

2) W pkt I.1 Wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej – zwanych dalej: Wytycznymi, dodaje się punkt „1a” i „1b” o następującym brzmieniu:

„1a. W przypadku stwierdzenia ponadnormatywnej zgnilizny odziomkowej w ściętych drzewach, która dyskwalifikuje do uznania za drewno wielkowymiarowe, pierwszy odcięty fragment powinien mieć długość min. 3 m; po odcięciu należy pozostawić go do naturalnego rozpadu.”

„1b. Nie należy wycinać starych, bardzo grubych drzew, szczególnie o wymiarach równych lub większych od określonych w załączniku nr II do Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie [MOŚZNiL, Warszawa 1996], o której mowa w § 110 pkt. 2 Instrukcji urządzania lasu, część I., pozostawiając te drzewa do

naturalnego rozpadu, za wyjątkiem sytuacji związanych z bezpieczeństwem powszechnym, zachowaniem względów BHP oraz zagrożeniem celów hodowlanych i stanu zdrowotnego drzewostanów."

3) Pkt I.2 Wytucznych otrzymuje brzmienie:

„Należy pozostawiać do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów osiagających w planach urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczych, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów może być wyznaczane w dowolnej liczbie powierzchni (pojedyncza powierzchnia nie mniejsza niż 6 arów). Należy pomierzyć i nanieść na LMN (atrybuty) wyłączone z użytkowania powierzchni. Szczegółowy sposób nanoszenia na LMN został opisany w załączniku nr 1 do niniejszych Wytucznych."

4) W pkt I.2 Wytucznych dodaje się punkty: „2a” o następującym brzmieniu:

„2a. W uzasadnionych przypadkach przez powierzchnie obejmujące ok. 5% powierzchni drzewostanów osiagających w planach urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczych można prowadzić zrywkę drewna."

5) Pkt. I.3 Wytucznych otrzymuje brzmienie:

„Na siedliskach łęgowych (w tym siedliskach przyrodniczych 91E0) należy pozostawiać w miarę możliwości nieużytkowane fragmenty lasu (tzw. strefy przypotokowe) wokół potoków. W uzasadnionych przypadkach strefy przypotokowe można tworzyć na innych leśnych siedliskach przyrodniczych lub typach siedliskowych lasu. Wyznaczenie stref przypotokowych może mieć miejsce, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi. W strefach tych nie będzie prowadzone pozyskanie drewna, poza sytuacjami masowego zamierania jesionu i konieczności usuwania zamierających i martwych drzew w celu ratowania pozostałych i niedopuszczenia do ustąpienia gatunku z siedliska. Strefy przypotokowe winny zapewniać odpowiednie warunki dla ochrony wszystkich elementów ekosystemów zbiorowisk łęgowych i innych oraz być oparte o naturalne ukształtowanie terenu. Szczegółowe parametry stref przypotokowych będą ustalone dla każdego nadleśnictwa na etapie sporządzania kolejnej rewizji p.u.l. W tym celu należy stworzyć warstwę *shp*. odcinków cieków (potoków) mieszczących się w granicach siedlisk łęgowych, innych leśnych siedliskach przyrodniczych lub typów siedliskowych lasu. Odcinki tych cieków (potoków) będą stanowiły oś do tworzenia stref przypotokowych."

6) Pkt. I.4 Wytucznych otrzymuje brzmienie:

„Nie należy prowadzić zrywki korytem potoku (cieku stałego), zrywka w poprzek potoków (cieków stałych) może być dopuszczona tylko w miejscach do tego przystosowanych (przepusty, brody, itp.) lub w okresie zimowym przy zamrzniętym lustrze wody i dużej pokrywie śnieżnej. Zasada ta winna być stosowana również poza obszarami sieci Natura 2000."

7) W pkt. I.5 Wytycznych dokonuje się zmiany zapisu:

„Ostoje ksylobiontów powinny w nadleśnictwie obejmować miejsca szczególnie cenne dla zachowania ciągłości występowania populacji tych gatunków w obszarze.”

na zapis:

„Ostoje ksylobiontów w nadleśnictwie winny tworzyć ruszt ekologiczny, rozumiany jako sieć powierzchni zapewniających miejsce przetrwania i redystrybucji organizmów związanych z martwym drewnem.”

8) W pkt. I.5 Wytycznych dokonuje się zmiany zapisu:

„Do sieci ostoi ksylobiontów zaleca się włączać:

c) rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne i miejsca występowania tzw. grupowych pomników przyrody.”

na zapis:

„Do sieci ostoi ksylobiontów zaleca się włączać:

c) rezerваты przyrody, użytki ekologiczne na których znajduje się drzewostan, stanowiska dokumentacyjne i miejsca występowania tzw. grupowych pomników przyrody.”

9) W pkt. I.5 Wytycznych w zapisie: „Do sieci ostoi ksylobiontów zaleca się włączać:” dodaje się podpunkt „g” w brzmieniu następującym:

„g) drzewostany stanowiące ok. 5% powierzchni drzewostanów osiagających w planach urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębnego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczych.”

10) Pkt.II.1 Wytycznych otrzymuje brzmienie:

„W celu zapobiegnięcia przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, naruszaniu ochrony strefowej i pomnikowej wprowadzam obowiązek sporządzania szkiców terenowych dla wszystkich pozycji rębnych oraz tych pozycji przedrębnych, na których zostały zinwentaryzowane przedmioty ochrony. Szkice winny być sporządzane przez leśniczego na etapie szacunków brakarskich w oparciu o podkład LMN z zaznaczonymi przedmiotami ochrony z POP (do czasu wprowadzenia do SILP wszystkich informacji o znanych przedmiotach ochrony wymienionych w POP leśniczy w trakcie szacunków brakarskich ręcznie nanosi na szkicu ich lokalizację).

Na szkicach należy zaznaczać stwierdzone podczas szacunków brakarskich nowe miejsca występowania gatunków chronionych, pozostawione do naturalnej śmierci fragmenty drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych i inne wyłączenia (np. strefy ekotonowe, bagna, oczka wodne, itp.), drzewa biocenotyczne, przebieg szlaków zrywkowych, odnowienia naturalne, punktowe siedliska priorytetowe (np. jaworzyny).

Informacja o przedmiotach ochrony na powierzchni roboczej wraz z kopią szkicu (jeden egzemplarz) winna być przekazana (za potwierdzeniem) wykonawcy prac przed ich rozpoczęciem.

Na etapie tworzenia planu cięć przedrębnych i rębnych wszystkie pozycje, winny być starannie weryfikowane pod kątem występowania stref wokół miejsc gniazdowania i terminów ochrony okresowej, a także innych elementów ekosystemów leśnych mających wpływ na zachowanie lub zwiększanie bioróżnorodności, m.in.: pozostawienie fragmentów drzewostanów rębnych do naturalnego rozpadu na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000 i poza nimi, pozostawiania stref przypotokowych, miejsc występowania gatunków chronionych ujętych w POP, pozostawiania drzew ekologicznych, drzew martwych i obumierających na siedliskach przyrodniczych.

Weryfikacja winna być oparta głównie o szkic terenowy i odbywać się wg. następującego schematu:

- przy zatwierdzaniu pozycji cięć do wniosku na następny rok jeden egzemplarz każdego sporządzonego szkicu jest przedkładany w nadleśnictwie do merytorycznego sprawdzenia (potwierdzonego parafką) przez pracownika zajmującego się ochroną przyrody. Pracownik ten winien określić możliwy termin uruchomienia pozycji (np. z uwagi na okresową ochronę strefową) a w przypadku niewprowadzenia aktualnych danych o zinwentaryzowanych przedmiotach ochrony do SILP sprawdzić, czy wszystkie zinwentaryzowane przedmioty ochrony są uwzględnione na szkicu.

- przed uruchomieniem pozycji inżynier nadzoru, w oparciu o zaparafowany przez pracownika ds. ochrony przyrody szkic terenowy, kontroluje w terenie poprawność wyznaczenia zabiegu pod kątem przestrzegania ograniczeń związanych ze zinwentaryzowanymi przedmiotami ochrony przyrody oraz weryfikuje, czy na pozycji cięć nie występują dodatkowe, dotychczas niezinwentaryzowane przedmioty ochrony. W sytuacji, gdy szkic terenowy nie został sporządzony w oparciu o podkład LMN z zaznaczonymi przedmiotami ochrony z POP (przedmioty ochrony zostały naniesione ręcznie), sprawdza również poprawność zaznaczenia lokalizacji tych przedmiotów na szkicu względem ich rzeczywistego położenia w terenie. Należy dążyć, aby szkice terenowe sporządzać w oparciu o podkład LMN.

Weryfikacja planowanych cięć przedrębnych winna obejmować wszystkie pozycje, nie tylko te, dla których sporządzone są szkice terenowe. Weryfikacja planowanych pozycji cięć przedrębnych winna odbywać się na zasadzie sprawdzenia przez pracownika zajmującego się ochroną przyrody pozycji cięć pod kątem obowiązku wykonania szkicu terenowego.

Wyżej przedstawiona weryfikacja pozycji cięć przedrębnych i rębnych winna być obowiązkowo wpisana do zakresu czynności służbowych poszczególnych osób uczestniczących w weryfikacji tych planów.

11) W pkt.II.2.c usuwa się zdanie „Zasady ewidencjonowania w SILP i LMN stref całorocznych i okresowych zostały opisane w załączniku nr 1 do Wytycznych.”

12) W pkt.II.2 usuwa się podpunkt „d”.

13) „Załącznik nr 1 do Wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie” otrzymuje brzmienie, zgodnie z załącznikiem do niniejszego Zarządzenia.

§ 2

W pozostałym zakresie treść Zarządzenie nr 28 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r. w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie nie ulega zmianie.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

DYREKTOR
Grażyna Czerniecka

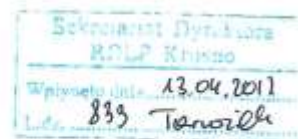

W załączeniu:

1. Załącznika nr 1 do Wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie.

SNZ.9020.3.14.2017.BW

Rzeszów, dnia 07.04.2017 r.

Pan J. Bednar
14.04.2017
P. J. J.

OPINIA SANITARNA

Na podstawie:

- art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1412 z późn. zm.),
- art. 54 ust.1, art. 58 ust. 1, pkt 2. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.),

Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny po rozpatrzeniu wniosku z dnia 21.03.2017r., znak: ZS.60004.5.2015 przedłożonego przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Krośnice, ul. Bieszczadzka 2 w sprawie wydania opinii do projektu Planu Urządzenia lasu na lata 2017-2026 dla Nadleśnictwa Oleszyce

opiniuje pozytywnie

w zakresie sanitarno-higienicznym projekt Planu urządzenia lasu na lata 2017-2026 dla lasów Nadleśnictwa Oleszyce

UZASADNIENIE

Do uzgodnienia przedłożono projekt Planu urządzenia lasu na lata 2017-2026 dla Nadleśnictwa Oleszyce wraz „Prognozą oddziaływania na środowisko”
Plan Urządzenia Lasu obejmuje:

1. Ogólny opis lasów Nadleśnictwa zawierający wyniki inwentaryzacji stanu lasu, ocenę gospodarki Nadleśnictwa w ubiegłym 10-leciu, plan na kolejne 10-lecie oraz zestawienia tabelaryczne i wykazy
2. Program ochrony przyrody, zawierający opis środowiska przyrodniczego oraz metod jego ochrony i modyfikacji zaplanowanych zabiegów gospodarczych pod kątem ochrony przyrody
3. Opis taksacyjny lasu, zawierający szczegółową inwentaryzację, ocenę stanu lasu, projektowane zabiegi gospodarcze i ochronne
4. Plany, zawierające wykazy cięć rębnych, przedrębnych i hodowli
5. Materiały kartograficzne (mapy o różnej treści i skali)
6. Leśną mapę numeryczną, zawierającą bazy geometryczne zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa, której dane przechowywane są w formacie wektorowym

Nadleśnictwo Oleszyce, obejmujące powierzchnię 11801,68 ha, położone jest północno-wschodniej części województwa podkarpackiego, na terenie czterech gmin (Oleszyce, Stary Dzików, Cieszanów należące do powiatu lubaczowskiego i Wiązownica wchodząca w skład powiatu jarosławskiego) oraz miasta Oleszyce i miasta Cieszanów.

Głównym celem Planu Urządzenia Lasu jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi przez nich funkcjami. Ustalenia PUL uwzględniają aspekty ochrony środowiska w zakresie dostosowania rodzaju i intensywności zabiegów gospodarczych (trzebienie, rębnie) do stanu drzewostanów.

Projekt Planu Urządzenia Lasu nie zawiera zapisów, których realizacja mogłaby mieć znacząco negatywny wpływ na środowisko (zgodnie z Ustawą OOS). Zapisy zawarte w projektowanym planie nie są zamierzeniami inwestycyjnymi, nie ingerują w sposób wykorzystania terenu lub jego przekształcenie.

Szczegółowa analiza projektu PUL przedstawiona w prognozie, nie wykazała negatywnych oddziaływań zapisów planu na środowisko. Realizacja PUL nie wpływa bezpośrednio na ludzi, jako że charakter zaplanowanych zabiegów i działań dotyczy gospodarki leśnej, w tym kształtowania i ochrony ekosystemów leśnych.

W świetle powyższego Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny orzekł jak w sentencji.

Zawieszona
Wojewódzki Inspektor Sanitarny
dr hab. med. Sidor

Otrzymują

1. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
w Krośnie
ul. Bieszczadzka 2
38-400 Krosno
2. a/a

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE**
al. Józefa Piłsudskiego 38
35-001 Rzeszów

WPN.410.4.7.2017.AKw.2

Sekretariat Dyrektora RDLP Krosno	
Wpłynęło dnia	26.04.17
Lp. dz.	1060/2 W

ZS
26.04.2017
Pan G. Bealmer
A. Orzadzi
D. Jurek

Rzeszów, dnia 29 kwietnia 2017 r.

**Regionalny Dyrektor Lasów
Państwowych w Krośnie**
ul. Bieszczadzka 2
38-400 Krosno

Działając na podstawie art. 57 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 poz. 353, z późn. zm.), w związku z wnioskiem Regionalnego Dyrektora Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 21 marca 2017 r., (data wpływu: 30 marca 2017 r.), znak: ZS.6004.5.2015, w sprawie wydania opinii dla projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce opracowanego na lata 2017 - 2026, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, przedstawiam stanowisko w przedmiotowej sprawie.

Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w Prognozie określony został m.in. przez RDOŚ w Rzeszowie pismem z dnia 31 października 2014 r, znak WPN.3.30.2014.GR-2. Ponadto w ramach projektu PUL, zostały opracowane zadania ochronne dla części obszaru Natura 2000 Lasy Sieniawskie PLH180054, które uzgodniono z tut. Organem postanowieniem z dnia 30 listopada 2016 r., znak: WPN.6320.29.2.2016.BA.2.

Na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo Oleszyce znajdują się jeden obszar Natura 2000 tj. Lasy Sieniawskie PLH180054 zajmujący powierzchnię 5296,33 ha gruntów Nadleśnictwa. Do innych form ochrony występujących w granicach analizowanego terenu należą m.in: Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu

Po przeprowadzeniu analizy przedłożonej dokumentacji należy stwierdzić, co następuje.

Działania opracowane dla obszaru Lasy Sieniawskie PLH180054 opiniowane wcześniej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie ujęto w projekcie Planu oraz w Prognozie. Dla siedlisk przyrodniczych znajdujących się poza obszarami Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa Oleszyce, wykazano potencjalne zagrożenia leśnych zabiegów gospodarczych, zalecenia dotyczące unikania podstawowych zagrożeń oraz przedstawiono wymagania poszczególnych siedlisk dla zachowania właściwego stanu ochrony.

W zakresie chronionych prawem gatunków zwierząt, roślin i grzybów przedstawiono ich wykaz oraz ogólne zalecenia.

Biorąc pod uwagę powyższe opiniuje pozytywnie przedłożony projekt Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Oleszyce, na lata 2017 – 2026, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Otrzymują:
1) adresat
2) ad acta

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Rzeszowie
Wojciech Wdowik
Wojciech Wdowik